

bilışim₃

BİLİŞİM KÜLTÜRÜ DERGİSİ
MART 2004 YIL: 33 SAYI: 89

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ
33
YAŞINDA

e-Devlet Konferans ve Sergisi

- BIMY - 11 gerçekleştiriliyor
- Dosya: KOBİ ve Bilişim

Oracle Grid

64 küçük sunucuyu dev bir ana bilgisayara dönüştürür.

Hızlı...
Ekonomik...
Asla kesintiye uğramaz...

ORACLE®

www.oracle.com/tr
0800 211 0 444

<http://www.progress.com.tr>

PROGRESS SOFTWARE

Who makes progress
with **PROGRESS** ?

NEDEN MATEMATİK VE ÜÇ KİTAP

Yakın çevremizdeki her şeyde biraz biz varız, bizde de yakın çevremiz. Canlıyla canlı, maddeyle madde ve canlıyla madde arasında sürekli bir alışveriş var; buna, kimi zaman bilgi alışverişi de diyebiliriz... Dünya, madde ve bilgi alışverişiyle dönen bir gezegen; evren, yine aynı şekilde...

Dünyayı anlamak, aldığımızı verdiğimizizi bilmekten, karşılaştırmaya yapmaktan, yer ve zaman bilgisine sahip olmaktan kısaca ölçmekten geçiyor. Ölçmediğin şeyi anlayamıyorsun... Birşeyi ölçebiliyorsan onu bilebiliyorsun, yorumlar yapabiliyorsun, çıkarımda bulunabiliyorsun... Ölçme deyince de aklımıza ilk gelen şey herhalde matematik oluyor... Çünkü dünyayı ölçebileceğimiz başka bir aracımız yok...

Doğayı anlamaya çalışan bilimlerin neden ve nasıl sorusuna verdiği yanıtlara baktığımızda kullanılan ortak dilin matematik olduğunu görüyoruz. Bu dünyalı ölçü dili, felsefenin de ilk çağlardan bu yana en temel başvuru kaynağı... Eski düşünürler matematikçilerdi ya da eski matematikçiler düşünür'lerdi...

Bugün bilimler birbirlerinin içinde eriyorlar; bir temel bilimdeki bilgi artık diğer temel bilimlerdeki bilgilere kayıtsız kalıyor; herşey birbiriyle ekleniyor. Bu eklenmeler, görünürde daha çok bilişim teknolojileri tarafından gerçekleştiriliyor ama özde yatan sayısal veya matematiksel ölçme kalıpları: Sıfır ve bir... Kısa bir zaman sonra evreni önümüzden akan sayıların Ganj'ı olarak tanımlayabileceğiz... Tabii bu arada kimse sağduyularımızın geleceğini sormasın...

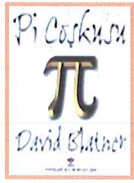
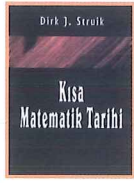
Gökyüzündeki kuşun, denizdeki dalganın, Satürn'ündeki halkanın hareketini; depremin şiddetini, müziğin güzelliğini, zamanın akışını yine matematiksel kavramlar aracılığıyla önümüzdeki kağıtlara ya da bilgisayarımıza modelleyebiliriz. Aslında, matematik alfabesiyle kurduğumuz cümlelerle bugün, burnumuzun dibindeki bir oksijen molekülüne de, milyarlarca ışık yılı uzaklıktaki bir galaksiye de kolayca ulaşabiliyoruz. Bilmek bizim için önemliyse, bilmek dünyayı doğru algılamamızın temel koşuluysa, bilmek özgürlükse eğer, matematiği bilmeye gereksinimimiz olduğu açık...

Üç tane kitap, Kısa Matematik Tarihi (Dirk J. Struik, Doruk Yayınları), Matematik Sanatı (Jerry P. King, TÜBİTAK) ve Pi Coşkusu (David Blather, TÜBİTAK) sizleri haberdar edeceğimiz üç matematik kitabı. Matematiğin tarihi Doğu'nun tarihi demek; Kısa Matematik Tarihi Mısır, Babil, Çin, Hint, Arap kültürleri ve matematik ilişkisinden başlayıp okuyucuları Rönesans ve 19. yy'a kadar getiriyor...

1959 yılında Cambridge'deki Rede Konferansında C. P. Snow aşağı yukarı şöyle demişti: 'Sosyal bilimcilerle (edebiyatçılar dahil), fen bilimciler arasında birbirlerini anlama bakımından bugün büyük bir uçurum vardır.' Peki bu uçurum günümüzde asıldı mı? J. P. King, Matematik Sanatı adlı kitabında "Gidin bakın bir üniversite kampüsüne" diyor, "Kampüsteki fenciler sosyal bilimcileri gereksiz, sosyal bilimciler de fencileri işlevsiz görürler." Yine J. P. King ekliyor, "Birilerinin çıkıp fencilere sosyal bilim, sosyal bilimciler de fen bilimleri anlatması gerekiyor anlayabilecekleri şekilde..." Matematik Sanatı adlı kitap, King'in fen kültürüne uzak okuyucuya matematiği anlatma denemesi...

Matematikte kral sayılar vardır, e sayısı, pi sayısı gibi... (Sıfırı, biri, asal sayıları da unutmamak gerek tabii). Bu sayıların her birinin tarihi aslında günümüz uygarlığının da tarihidir.

Pi Coşkusu adlı kitapta yazar David Blather M. Ö. 2000 yılından başlayarak pi sayısının serüvenini anlatmış bize... Bugün ilkokulda öğrendiğimiz bu sayının gerçek değerinin bulunması hiç de kolay olmamış... Küçük, şık ve kesinlikle aklıda kalıcı bir kitap...

YAPAY ZEKA

YAPAY ZEKA

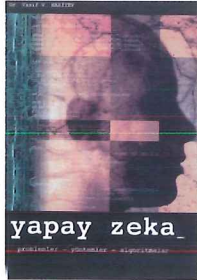
Yazarı : Doç. Dr. Vasif Vagifoğlu Nabyev

Yayıncı : Seçkin Yayıncılık
www.seckin.com.tr

Yayın yılı : 2003

Sayfa Sayısı : 72S sayfa

ISBN : 975-347-687-6

"İnsana özgü akılcı hareketlerin makine tarafından taklidi" biçiminde tanımlanan yapay zekayla ilgili Türkçe'deki ilk (ve en kapsamlı) kitap. V.V.Nabyev, önsözde "zeki davranışların bilgisayarda modellenmesi" konusunda Türkçe'deki kaynakların kısıtlı olmasından yola çıkarak bu kitabı yazdığını belirtir.

Kitap 15 bölüm. Nabyev, her bölümde işlenen konunun önce doğadaki karşılığını tanıtmış, ardından da o konuda gelinen son noktayı yazmış.

Kitabın birinci bölümünde doğal ve yapay zekanın tanımları, insan beyninin çalışma sistemi, sibernetik, Turing testi, 'bilgisayar düşünebilir mi' sorusunun yanıtı ve yapay zekanın problemleri bulunuyor.

İkinci bölümde 'sezgisellik' kavramı ve bunun problem çözümündeki kullanımı üzerinde durulmuş. Sezgi gibi her türlü bilim dışılaşa çekilebilecek bir konu matematiksel olarak öyle güzel tanımlanmış ki burada belirtmeden geçemeyeceğim: "Sezgisellik, problemin durum uzayı çok büyük olduğunda çözümün aranmasını kesin olarak sınırlayan herhangi kural, strateji, hile, sadeleştirme ve diğer etmenlerin kullanımıdır."

Yapay zekanın çeşitli oyunlara uygulandığı (Satranç, Dama, Nim oyunu, tavla gibi) üçüncü bölümde yer alıyor. Dördüncü bölüm Gezgın Satıcı problemiyle başlamış ve kriptolojiyle sürmüştür.

Beşinci bölümde, bilgilerin modellenmeye çalışmaları ve bununla ilgili teoriler anlatılmış. Altıncı bölüm 'yüklem mantığı' üzerine. Yedinci bölümde mantıksal programlamaya girilmiş, Lisp ve Prolog dilleri tanıtılmış.

Sekizinci bölüm, uzman sistemlere ayrılmış. Bölüm, W. Heisenberg'in "Uzman, kendi konusundaki en kötü hataları bilen ve bunlardan kaçınmaya başaran kişidir." cümlesiyle başlıyor...

Dokuzuncu bölüm 'doğal dil işleme' ayrılmış. Bilindiği gibi diller yapay zeka çalışmalarının en çok yoğunlaştığı alanlardan biri. Morfoloji, sözdizimsel analiz, anlamsal analiz, imla hataları ve otomatik çeviri sistemleri gibi alt başlıklara ayrılmış bölümün sonunda bilgisayar ve yaratıcılık konusu incelenmiş (masal yazar programlar ve müzik eserlerini analiz eden çalışmalardan örnekler verilmiş).

Öğrenme, yapay sinir ağları, genetik algoritmalar, Bulanık Mantık ve ses işleme onbeşinci bölüme kadar işlenmiş diğer konulardan. Konuya ilgi duyan ve gelecekte ilgili vizyonunu değiştirmek isteyen herkesin okumasında yarar olduğunu düşündüğüm bir kitap...

karikatür

Atilla ÖZER

başyazı

sayfa 4

Türkiye Bilişim Toplumu Hedefine Adım Adım Yaklaşıyor

konuk yazar

sayfa 6

Türkiye'nin Aydınlık Yüzleri

katılıma çağrı

sayfa 9

TBD 21. Ulusal Bilişim Kurultayı

e-devlet

sayfa 10

e-Devlet Uygulamaları Konferansı ve Sergisi

10

Açılış Konuşmaları

11

e-İmza Paneli Açılışı

12

Konferansta Yer Alan Diğer Paneller ve Konuşmacılar

13

TBD Vizyon 2007 Paneli

14

Doğuda Geleceği Şimdiden Yaşayın

15

TBD ECDL

sayfa 17

ECDL Bilgisayar Okur-Yazarlığı Sertifikasyonu Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Tanıtıldı

TBD istanbul

sayfa 17

TBD İstanbul Şubesi Kobilişim Çalışma Grubu

söyleşi

sayfa 18

Prof. Dr. Namık Kemal Pak

güncel

sayfa 22

Telekom Sektörünün Serbestleşmesi ve İnternet

bilimkurgu

sayfa 23

TBD Bilişim Dergisi Bilimkurgu Öykü Yarışması 2004

bilişim ve çocuk

sayfa 24

Bilgisayar mı, bisiklet mi?

hukuk

sayfa 26

Türk Hukuku'nda Yeni Bir Boyut: Elektronik İmza Kanunu

internet

sayfa 28

İnternet Haftası

TBD haberler

sayfa 30

Uzaktan Çalışma Konusunda Bakü'de Yapılan Konferans

kamubib

sayfa 31

Yeni Dönemde de Sizlerle Birlikteyiz

sağlık

sayfa 32

Sağlık Bilişiminde Önemli Bir Etkinlik: Tıp Bilişimi Güz Okulu

teknoloji

sayfa 34

Simülatörler

etik

sayfa 36

Gözetleme, Mahremiyet ve İnsan Onuru

dosya

sayfa 38

Avrupa Birliği'nin KOBİ Yaklaşımı ve Bilgi Teknolojileri

38

İmalatta ve Yönetiminde Bilgi Teknolojilerinin Kullanımı ve KOBİ'ler

40

“Altın Yakalı” çalışanınız yoksa, işiniz zor!

42

BT Bizim İçin ne Yaptı?

43

KOBİ ve Bilişim

44

Bilgi Teknolojileri ve KOBİ'ler

45

KOBİ'ler Bilgi Toplumuna Hazırlanıyor

46

KOBİ'ler ve Teknoloji İle Gelen Verimlilik

47

e-söyleşi

sayfa 48

Prof. Dr. Bülent Sankur

akşam gazetesine

sayfa 50

Bilişimci Gözüyle Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı

terim kolu

sayfa 52

Türkçe Bilişim Terimleri Çalışması

bir sanatçı

sayfa 54

Cthulhu ve sonrası...

TBD istanbul

sayfa 56

e-Öğrenme'ye Farklı Yaklaşımlar: TBD-İstanbul Eğitim ve Bilişim

Çalışma Gurubu Etkinlikleri

bilimkurgu

sayfa 60

Yeni Başlıyor

sanat

sayfa 63

Vizörden Ekrana Bakınca...

kitap

sayfa 64

Neden Matematik ve Üç Kitap

Yapay Zeka

VİZÖRDEN EKRANA BAKINCA...

Televizyon seyretmenin, televizyona katıksız inanmanın en dayanılmaz yanlarından biri, bizlerin-ortalama bir izleyicinin-yapabileceğimiz herşeyi, bizim yerinize geçen, yapan insanları görerek, gitmediğimiz bir yer yaşamadığımız bir olayın yerine-oraya-kendimizi koyarak, güzelim beş duyunun çalışmasının nimetlerini ekran karşısında üstüne bir de radyasyon alarak fazladan elektrik parası vererek heba etmektir.

Değildir de başka nedir?

Televizyonda neyin izlendiği önemli değildir, televizyon izlemek bütünüyle önemsizdir. Televizyon izleyen birinin veya birilerinin fotoğrafını çektiğinizde gördüğünüz, tuhaf bir dörtgen prizmaya bakan hareketsiz insan grubudur. Aynı insan grubundan birini ertesi gün özgürlükler üzerine söylev verirken görebilirsiniz, veya aynı insan grubundan birilerini başka bir yerde, putlara inanan tapan eski "şaman" toplum biçimlerini eleştirirken görebilirsiniz.

Yaşam böyle şakalar ile doludur.

Arabasını sürerken kendi kendine konuşan insanlar görmeye alıştık. Birileri onların yeni teknolojik telefonla konuştuğundan söz edebilir. Birileri onların ayaküstü, büyük işleri bir telefon konuşması ile hallettiğinden söz edebilir. Kafasında bir telsizle İstiklal Caddesinde kendi kendine konuşarak yürüyen insanlar da çoğalıyor. Televizyon izlemek edilgen bir eylemken, tüm güçlerimizi pasifize edip harcarken, inter-aktif ortamlar, yaşanan yalana birebir katılmaya, yeni yalanları üretirmeye çağırır bizleri. Televizyon uzaktan izlenen pasif bir araç gibi yerinde kalırken, bilgisayar sistemleri ile dostluk etmek

televizyonu uzaktan izlemekle kalmayıp, o kutuyu kafamıza geçirmeye benzer.

Boş dünya boş.

Televizyon ve inter-aktif kültürün hayatımıza kattığı bir yenilik! de, izlerken -henüz bir izleyiciyken-izlenmeye gönüllü insanlar haline gelmemiz olsa gerek. Herkes izliyor, herkes izlendiğini biliyor. Önce imajlar vardır. İmajlar televizyonda bizim yerimize geçer, izler eğleniriz. Ama sokağa çıktığımızda bu sefer biz imajların yerine geçmeye başlarız. Şu filmdeki artistin gözlükleri, şu haber spikerinin sözlerinin vurgusu, bir diğerinin olayları çözmekteki kararlılığı, bir kötü karakterin kötülükleri yaparkenki sevimliliği, bir yıldızın hayatındaki entrikaların bizim hayatımızdaki benzemez karşılığı, başkasının çilesi, bir diğerinin karşı cinse bakışı, bir dizideki Kazanova'nın işini yaparkenki ustalığı, bir bakmışız üzerimize yapışivermiş. Kişiliğimizin kolajdan ibaret olduğunu bir türlü ifade edemeyiz. Çünkü kolaj ile ancak kolaj ifade edilir. Cep telefonlarının ve internet sisteminin yurdum insanına "matrix" filminin peşinden ilk yoğun pazarlandığı 2000 yılı başındaki reklam filminden aklımızda kalan, koyun sürüsü arasında ben özgürüm-ben özgürüm diye bağırın kızı nasıl unutabiliriz.

Nasıl izliyorsak neyi izliyorsak aynı şekilde izlenmek isteriz.

Televizyonun olmadığı bir dünyada izlemek-izlenmekten öte-iz sürmekten söz edebiliriz oysa. Fotoğraf makinasının masumluluğu-tam masum olmasa da ilk elden sonra gelen masumluluğu-, bir imajı gereğinde on dakika izleyebilmenin durgunluğu, yalınlığı, saniyede yirmi küsur imajın bombardımanı ile gözün gördüğüne en yakın hale "gelir gibi gelir". Tv ve ona bağlı sinema kültürü ile bir imajın

hayalimizde açtığı kapı, saniyede yirmidört karenin buluşması ile, fotoğraflardan oluşan bir roman haline gelir. Roman bir kurgudur, kurgular bir amaç için yapılır. Yönlendirir! Ama artık fotoğraf görülmez saniyede yirmidört kare geçerken. Gördüklerimiz normal hayatta saf gözümüzün gördüğüne yakındır. İşte yanılsamanın başladığı yer de tam orasıdır. Bir şeyin imajına değil kendisine bakmanın kendini görmeyi yalınlığının saflığını hiçbir imaj veremez çünkü. Çünkü tüm canlılar ve doğal cansızlar kendi titreşimini yayar. Gözle görülmez elle tutulmaz bu titreşim, akıllı, ileriye gören aklımızla anlaşılmasa bile duyu organlarımız tarafından anlaşılır. Bu her iki taraf için de geçerlidir.

Sanal alemde her şey olur gibidir ama sadece "gibidir"...

Artık biz onu bir haber gibi görürüz, artık biz onu bir reklam gibi görürüz, biz onu bir tarih gibi görürüz, biz onu su gibi, ağaç gibi görürüz. Tarih sinemacıların ve televizyoncuların elinde tekrar tekrar yazılır.

Oysa zaten tarih yazarı kadar tarih vardı, değil mi? Buna birde sinemasal tarih eklendi.

Fotoğrafın nispeten masumluluğu, masum bir izleyici yaratırken, televizyonun taşkınlığı, ve renksiz radyoaktif renkliliği, binlerce talepkâr kendi gibi izleyici yaratır. İzleyici önce izler, sonra izlenmeyi talep eder. "Bir gün televizyon yolu ile herkes bir dakikalığına olsa da meşhur olacak" söylemi, bu tek dışı kalmış canavarı bize musallat eden ulusun bir yiğidi tarafından, televizyon bu denli sapkın hale gelmemişken, aşağı yukarı otuz yıl önce söylenmiştir.

İletişim insanı kendinden geçirir. Her lezzetin bir günahı yok mu?

(*) Fotoğrafçı

- 'Taşıyıcı olduğunuz bir hastalık ya da bir şeye genetik yatkınlığınız var mı diye sorayım.'

- 'Şey aslında var, ben hasta değilim ama taşıyıcıyım bu yüzden doğal yollardan çocuk sahibi olmam yasak.' dedi sibernetikçi, üzüntü ile karışık.

Diğerleri de kısa cümlelerle ya da mimiklerle genetik olarak düzeltilmiş olmadıklarını onayladılar. Havada hüzün ve kızgınlık vardı şimdi.

- 'Neyse, gelelim kafamdaki açıklamaya.' dedi heyecanla.

Merak ve az sonra duyulacak şeylerin tedirginliği hakim oldu ortama bu kez. Başlamadan önce son bir kez tüm yüzlere tek tek baktı.

- 'Burada değişik meslek gruplarından altı kadın altı erkek bulunuyor. Yerkürede sürüp giden tek merkezli baskıcı biyoteknolojik yönetime karşı düşünce bazında muhalif 12 kişi. Artık yerkürede zorunlu olan genetik seçilime göre laboratuvar şartlarında yaşamı onaylanmamış yani genetik olarak düzenlenmemiş, eski ve doğal 12 insan. Kısacası istenmeyen 12 insan. Bir uzay gemisindeyiz hem de uzun bir süredir ve yavaşlıyoruz, yolun sonuna yaklaştık. Bir hapishaneye göre lüks içindeyiz. Gönderildiğimiz yere güven içinde gidiyoruz, öz bakımımız, beslenmemiz ve oyalanmamız için her şey düşünülmüş. Her türlü bilgi kaynağı elimizin altında ve ürememiz isteniyor.'

Bu son iki kelime dinleyenleri afallattı. Konuşmasının kesilmesine meydan vermeden devam etti.

- 'Aslında bir sorum daha var, hiç biriniz istek dahilinde ya da yasal olarak kısırlaştırılmış değilsiniz değil mi?' diye sordu.

Aldığı yanıtlar yanılmadığını gösteriyordu. Derin bir iç çekti.

- 'Hiçbir doğum kontrol aracı yok ortamda ayrıca ? diye sorarak hekimlere baktı, onların onaylayan baş hareketlerini görünce devam etti, genetik olarak zengin bir topluluğuz, ırk zenginliğimiz var, bazı hastalıklar açısından taşıyıcı gen zenginliğimiz var, dil zenginliğimiz var, hepimiz müzisyeniz en önemlisi farklı dalların uzmanlarıyız, sonuç olarak canlı yaşam barındırma olasılığına sahip bir gezegene gönderilen kobaylarız biz.' dedi ve arkasına yaslandı.

Masada kimseden çıt çıkmıyordu, herkes şaşkın bakışlarla birbirine bakıyordu. Kendisini ilk toparlayan ruh hekimi oldu.

- 'Bu nasıl bir senaryo böyle, anlayamadım?'

- 'Bana göre de bu tam bir film senaryosu, bir çok açıdan tuhaf görünüyor.' dedi din bilimci.

- 'O zaman ayrıntılara girelim.' dedi kendinden emin bir ses tonu ile. 'Biliyorsunuz 20. yüzyılın sonundan beri insanlık genetik başarılarla birlikte biyoteknoloji çağına girdi. Artan küreselleşme ve iletişim olanakları sonra artan gelir dengesizliği bugün hüküm süren uluslararası imparatorluğa neden oldu. Doğmadan insanların genetik yapısını belirleyebilen, aynı zamanda yerel farklılıkları ve kültürleri yok eden, tek tip insanlar yaratma ülküsü güden bu karınca topluluğuna benzeyen yerküre düzeninde bizler aykırıyız ve bu düzene muhalifiz. Bizim gibi orijinal genetik yapısını koruyan insanlar yok gibi bir şey. Son 30 yıldır tüm yerkürede doğal üreme yasaklandı biliyorsunuz ve öncesinde de yaklaşık yüzyıldır da gelişmiş tek tipleştirilmiş toplumlarda genetik olarak düzeltilmemiş doğal yolla üreme zaten yadırganıyordu, çok çok istisnai bir duruma indirgenmişti. Düşünsenize muhalif 12 kişi, farklı mesleklerden, dikkatinizi çekerim mesleklerimizin toplamı bu geminin olanakları ile birlikte bizi ayakta tutabilmeye yeter. Bir başka kültürle karşılaşmamız durumunda gereksinim duyacağımız ana bilim dallarının hepsinden bir tane var aramızda. Neyse bu 12 kişi üreyebilecek doğal kapasiteye sahip insanın doğal evriminin genetik zenginliğe sahip altı kadın altı erkek, kobay olarak bizden ideal bir toplum olabilir mi?'

Uzun bir sessizlik oldu. Aynı anda iki el havaya kalktı. İki elin sahibinden erkek olanı sırayı bayan olana verdi.

- 'Neden, bizim gibi doğal yolla dünyaya gelen ama taşıyıcı oldukları genetik hastalıkları düzeltilmiş insanlar değil de biz?'

- 'Genetik olarak bazı hastalıkların taşıyıcısı olan toplumlar bazı diğer hastalıklara karşı dirençli olurlar, yanlış anımsamıyorsam örneğin kistik fibrozis hastalığının genini taşıyan ama hasta olmayan bireyler koleraya yakalanmıyorlardı değil mi?' dedi çocuk doktoruna bakarak.

- 'Evet eski ama doğru bir örnek, ayrıca daha böyle bir çok hastalık, taşıyıcı olan bireye evrimsel olarak başka hastalıklara karşı direnç sağladığı için hep var olagelmıştır.' dedi çocuk doktoru.

Diğer kalkan elin sahibi olan din bilimciye döndü. İlahiyatçı soruyu sormadan önce duraksadı. Sonra gülerek sordu

- 'Müzik ve birden çok dil bilme işi bir zeka türü ile karşılaşsak daha rahat iletişim kurabilmemiz için o zaman ha?'

- 'Sanırım öyle düşündüler.' dedi. Diğer soruları bekleyerek masadakilere bakındı.

- 'Gemi ile yakın bir yıldız gönderildiğimiz fikri nasıl oluştu?' diye sordu botanikçi.

- 'Tutuklanmadan önceki aylarda içinde yaşam barındırdığı düşünülen gezegenlere araştırma amaçlı uzay gemileri gönderilebileceği söylentileri vardı, teknik olarak böyle bir denmenin yapılabileceğini astronom ve pilot arkadaşlar dün akşam sorduğumda doğruladılar.' dedi.

- 'Sibernetik açıdan da artık deneme olası hale gelmişti bildiğim kadarı ile.' diye onayladı sibernetikçi.

- 'İlginç bir deneme, doğru olabilir, en azından benim kafamda şu an daha iyisi yok, olan var mı?' diye sordu ruh hekimi.

Başlar yok der gibi iki yana sallandı. Ruh hekimi gülümseyerek baktı.

- 'Bu kadar kısa sürede ve bu kadar bilgi ile çok derli toplu bir sav ürettiniz doğrusu, doğru mu değil mi bilmem ama şaşırttınız beni.' dedi.

- 'Aslında kısa bir süre sayılmaz, dürüst olmak gerekirse sadece muhalif yazılar değil bazen de muhalif karşı öyküler yazıyordum, içinde bulunduğumuz olaya çok benzer bir kurgu öykü yazmıştım, yani insan sayısı, meslekler gemiye ait ayrıntılar falan değişti ama konu bizim olası konumumuz ile neredeyse aynıydı yayımlanması için muhalif bir elektronik yayım kurumuna yeni göndermişim ki tutuklandım.'

Bu sözler en az ileri sürdüğü sav kadar şaşkınlık yarattı masada. Yine şaşkınlığını üzerinden ilk atan ruh hekimi oldu.

- 'Öykü nasıl bitiyordu?'

- 'Henüz bitmemişti, yalnızca başlangıç kısmını yazmıştım, yani bizimki gibi daha yeni başlıyordu.' dedi, kalktı ve mutfağa doğru yöneldi.

Türkiye Bilişim Derneği Adına
İmtiyaz Sahibi ve Sorumlu Müdür
Rahmi AKTEPE

Yayın Kurulu Başkanı
İnci Pekgüleç APAYDIN

Yayın Kurulu
Buket AKKOYUNLU, Yasemin ALTUN,
Ali ARİFOĞLU, Ahmet AYVALI,
Coşkun DOLANBAY, Alev ELÇİ,
Selçuk KAVASOĞLU, Necdet KESMEZ,
Abdullah KÖRNES, Ş. Nezir KULEYİN,
Turhan MENTEŞ, M. Sinan OYMACI,
Koray ÖZER, İbrahim PAMUK,
İ. İlker TABAK, Levent KARADAĞ,
Ersin TÖRECI, Ferhat YALIN,
Ali YAZICI

TBD Yönetim Kurulu
Rahmi AKTEPE (Başkan)
İ. İlker TABAK (İl. Başkan)
Selçuk KAVASOĞLU (Genel Yazman)
Ekrem YENER (Sayman)
Ahmet AYVALI (Veznedar)
Mustafa AKGÜL (Üye)
Levent BERKMAN (Üye)
Abdullah KÖRNES (Üye)
Atilla ÖZGİT (Üye)
Ömer ÖZTÜRK (Üye)
Nükhet SÜMER (Üye)

TBD DERGİSİ TBD ÜYELERİNE
ÜCRETSİZ OLARAK GÖNDERİLİR.
YAYINLANAN YAZILARDAN
YAZARLARI SORUMLUDUR.
YAYINLANAN YAZILAR KAYNAK
GÖSTERİLMEKSİZİN BAŞKA BİR
YERDE YAYINLANAMAZ.

Yönetim Yeri : TBD Genel Merkezi
Çetin Emeç Biv., 4. C. No: 3/11-12
06450 A. Öveçler - ANKARA
Tel: (312) 479 34 62
Faks: (312) 479 34 67
e-posta: tbd-merkez@tbd.org.tr
www.tbd.org.tr

TBD İstanbul Şubesi
Hasanpaşa, Fahrettin Kerim Gökay c.,
No: 4, Ertogay İş Mrk., Daire 26-27
Kadıköy - İSTANBUL
Tel: (216) 345 65 11, 345 50 40
Faks: (216) 345 32 70
e-posta: tbd-istanbul@tbd.org.tr
www.tbd.org.tr

TBD Bursa Şubesi
Kükürtlü Mah., Mudanya Cad. No:111
Arzu Apt. Daire 5 Osmangazi / Bursa
Tel: (224) 211 31 51
Faks: (224) 211 31 54
e-posta: tbd-bursa@tbd.org.tr

Yapım ve Tasarım
Elif Tasarım Tanıtım Ltd. Şti.
Kazım Karabekir Cad. Ali Kabakçı İşhanı 85/45
İskitler - ANKARA
Tel: (0 312) 384 76 22 - 384 76 23
Faks: (0 312) 384 76 24
www.eliftasarim.com.tr
elif@eliftasarim.com.tr

Baskı
Güner Matbaacılık Ltd. Şti.
Kâzım Karabekir Cad.
Ali Kabakçı İşhanı No: 85/31
06060 İskitler - ANKARA
Tel: (312) 384 28 79 - 384 28 89

Sevgili Bilişimciler,

Önümüzdeki yoğun günlerin koşturmacasında başucunuzda olacak dopdolu bir sayı ile karşınızdayız.

Dosya Bölümümüzde, bu kez Küçük ve Ortaboy İşletmelerin(KOBI) bilişim teknolojileri kullanımını mercek altına aldık. Bildiğiniz gibi, ülkemizdeki işletmelerin %99'u KOBI niteliğinde ve bu işletmelerin karlılık ve verimliliklerini arttırmalarının yolu ve küresel pazarda rekabet edebilir olmaları bu teknolojileri ne kadar kullanabildikleri ile doğru orantılı. Evet bu sayımızın dosya konusu **"KOBI ve Bilişim"**. Çok değerli yazarlarımızın konuyu irdeleyen yazılarını dosya bölümümüz de bulabilirsiniz.

TBD tarafından bu yıl 8. kez verilen **Ömür Boyu Hizmet Ödülleri**, bildiğiniz gibi, Kurultay esnasında sahiplerini buldu. Bilişim alanındaki değerli hizmetleri nedeniyle ödül, iki saygın bilişimci arasında paylaştırıldı. **Prof. Dr. Namık Kemal Pak** ve **Sami Dönmez**... Bu sayımızın söyleşi bölümünde Namık Kemal Pak'ı konuk ettik. Sami Dönmez ise önümüzdeki sayının konuyu olacak.

İkinci söyleşimiz, **Koray Özer**'in kaleminden okuyacağınız bir e-söyleşi. Konuğumuz hem bilişim teknolojileri üzerinde çalışan bir bilimadamı hem de bir Türk dili uzmanı. 2002 Yılında yayımlanan Bilişim Terimleri Sözlüğü'nü hazırlayan **Bülent Sankur**. Kendisi ile sözlükler ve Türkçemiz üzerine söyleştik

Üçüncü söyleşimiz ise, internet haftası ile ilgili olarak **Mustafa Akgül**'ün kendisi ile yaptığı söyleşi. Bildiğiniz gibi Türk interneti bu yıl 11. yaşını dolduruyor. 12-25 Nisan tarihleri arasında düzenlenecek bu haftaları şenliğe dönüştürmek için her birimize görev düşüyor.

Yol öykücüsü **Tayfun Talipoğlu** bu sayımızın Konuk Yazarı. 200 Bin çocuğu bilgisayarla tanıştırmak üzere TBD ve Microsoft'un katkılarıyla yola çıkan "Bilişim kervanı" ile yaptığı yolculuğu bize o güzel uslubu ile aktarıyor. Keyifle okuyacağınızı ve içinizin umutla dolacağını düşünüyoruz.

Bu sayımızın Bilişim ve Çocuk bölümünde yine bir anketimiz var. **Buket Akkoyunlu** bizler için çocuklarımızdan "Bilgisayar mı, bisiklet mi istersiniz?" sorusunu cevaplamalarını istedi. Bu çalışmadan ben kendi adıma iki ders çıkarttım. Anne olarak; çocuklarımızın bisiklete binmesine daha çok izin vermemiz gerektiğini. Bilişimci olarak da; bilgisayarı oyun ve internet olmaktan çıkarmamız gerektiğini. Eminim ki sizler de çok yararlı sonuçlar çıkaracaksınız. Bir de toplumsal ödev var galiba? O da daha sağlıklı bir gençlik için bisiklete binecek daha çok alan yaratmamız gereği!

Bu sayımızda "Bir Sanatçı" isimli yeni bölümümüzü beğenilerinize sunuyoruz. Sayfamızın ilk konuyu **Gülnur Güvenç**.

TBD İstanbul sayfalarımızda TBD-İstanbul Eğitim ve Bilişim Çalışma Gurubunun e-öğrenmeye farklı yaklaşımlar kamsamındaki çalışmalarını bulacaksınız.

Teknoloji, Hukuk, Sağlık, Güncel, Etkinlikler, İnternet, Kamu-BİB, Etik, Bilişim ve Gençlik, Sanat, TBD'den Haberler ve Kitap bölümlerimiz bu sayımızda da sizlerle buluşmaya devam ediyor.

Dergimize karikatürleri ile renk katan değerli çizer **Atilla Özer**'in eserlerini sayfalarımız arasında bulabilirsiniz

Bilişim Dergisi tarafından bu yıl dördüncüsü düzenlenen **Bilimkurgu Öykü Yarışmasının** ödüllü öykülerini yayımlamaya devam ediyoruz. Bu sayımızda ikincilik ödülünü alan **Hüseyin Tuğrul Atasoy**'a ait **"Yeni Başlıyor"** isimli öykü. Keyifle okuyacağınızı umuyoruz.

Hedef bilişim toplumu! Bunu başarmanın yolu toplumsal talep yaratmaktan geçiyor. Bu talebi yaratabilecek bireyleri var edebilmek için de "Bilişim Kültürünü" geniş kitlelere yaymamız gerekiyor. Dergimizin temel amacı bu kültürü olabildiğince yaymak. Sizleri bu çabalarımıza katkı vermeye ve sesimizi duyurmaya davet ediyoruz.

TBD Yayın Kurulu olarak bir diğer çabamız da Dergimizi tüm TBD üyelerine düzenli olarak ulaştırabilmek. Ancak bu, derneğimizde ki üye bilgilerinizin doğru olması ile mümkün olmaktadır. TBD sitesini ziyaret ederek üye bilgilerinizi güncelleyebilirsiniz.

Bilişimin ışığıyla aydınlanalım, aydınlatalım. Herşey daha iyi bir Türkiye için...

Türkiye Bilişim Toplumu Hedefine Adım Adım Yaklaşıyor

Değerli Bilişimciler,

Değişen ve dönüşen bir dünya'da yaşıyoruz.

Değişim de, değişime direnç de insanın temel bireysel özelliklerindendir. Bunun karşılığında doğal olarak her iki tavrı da uygulamaya koyma ve etrafındaki dünyayı bambaşka bir biçime dönüştürme düzeyi de bireyden bireye değişebilir. Bireyden kaynaklanan bu temel davranış biçimi, aynı şekilde toplumlar, kurumlar, devletler için de geçerlidir.

Hepimizin bildiği gibi değişim, kendi tanımı içerisinde önemli bir gelişim tetikleyicisidir. Ancak, değişimin tetiklemesiyle oluşan farklılıkların yalnızca aynı tabloda bir araya toplanmasının; dönüşümü ve dönüşümün felsefesini yansıtmadığı, süreçlerin değişim noktasında kalmaması gerektiği de ayrıca önem taşır. Değişimlerle yetinilmesi halinde yalnızca statükoyu korumaktan öteye gidilemeyecektir. Yani, değişimler veya davranış değişiklikleri ancak mevcut yapıdan, topyekün başka bir biçime dönüşmeyi tetiklediği takdirde bütünüyle yepyeni bir yapı meydana gelebilecektir.

Teknolojik gelişmelerin günlük yaşam ve yaşam felsefeleri üzerine çok büyük bir etki vererek ve hızla yansıdığı günümüzde, büyüklüğü ne olursa olsun, tüm yapılar için değişim süreçlerinin beraberinde getirmesi gereken dönüşüm, kaçınılmazdır. Tarihte toplumsal anlamda bazen tesadüfi olan dönüşüm örnekleri de olmakla birlikte, dönüşümün planlanması günümüzde artık bir süreç olarak gelişim ve kalkınmanın temel şartı olmuştur. Çünkü yaşanan gelişmelerin ve ortaya çıkan ihtiyaçların karşılanması; örneğin bir ülkenin kendisi için belirlediği yepyeni bir vizyona "zamanı belirlenmiş bir süre içerisinde" ulaşması ancak bu şekilde mümkündür.

Bu noktada bazı yanlışlar yaşanmaması için amaç ve araçların da çok iyi tanımlanmasına dikkat çekmek gerekmektedir. Ulusal bazda bir dönüşümün gerçekleşmesi, bunun için yapılacakları ve gerektirdiği felsefi yaklaşımları; siyasi erk sahiplerinin ve toplumun istemesi, benimsemesi ve sahiplenmesinin sağlanacağı güçle hayata geçirilebilecektir. Bunun içerisinde teknolojinin kullanımı ise, yalnızca bir araçtır. Dolayısıyla yatırım ve beklentilerimizi planlarken, projelerimizde yararlandığımız araçlar olan makine veya teknolojiye değil, hedefimiz olan insana ve özellikle de eğitime dönük düşünmemiz, özellikle bu nedenle hayati bir önem taşıyacaktır.

Dönüşüm kavramı ile birlikte çok kullandığımız Bilişim Teknik Bilimi, Bilişim Toplumu'nu oluşturmanın en temel araçlarından birisi ve aynı zamanda kaldıraç görevi olan en önemli etmen olmasından doğan bir etkiyle dönüşümün söz konusu olduğu tüm söylemlerde, son yıllarda "e" ön eki kullanımını otomatikman beraberinde getirmiştir. Oysa şunu hep hatırlamalıyız ki, "e" aslında yalnızca operasyonel sistem ve teknolojilerin reorganizasyonu ile sınırlı bir donanım bütünlüğünü ifade etmektedir.

Bu nedenle dönüşümün felsefesi ve eylemleri yaşamımıza nüfuz ettikçe, "e"nin bir araçlar toplamını ifade ettiğini daha çok fark edeceğiz ve gelecekte belki bu "e"lerin hepsi ortadan kalkacak. Görülen o ki, bugün toplumsal ve kamusal dönüşüm konusunda aşama kaydeden ülkeler, "e" kullanma ihtiyacını artık hissetmemektedir.

Önce Vizyonel Dönüşüm Gelmeli.

Bilginin farklı, evrensel ve geçerli olması; karar alma süreçlerinde nedeni anlaşılamayan

bireysel emir veya önermeler ile yaşamayı değil, şeffaf - katılımcı bir ortamın gerekliliği söz konusudur ve sürdürülebilir dönüşüm yapılanmalarına vizyonel anlamda önemli katkı sağlar.

Bilgi temel alınarak oluşturulan vizyonlar genelinde, yükselen değerleri sıralarsak, özlediğimiz dönüşümün ön koşullarını da burada belirtmiş olacağız:

- Bilgi temel güç ve ana sermayedir.
- Hızlı bilgi artışı, hızlı iletişim, hızlı değişme, hızlı gelişme anlamına gelmektedir.
- Yeni dünya düzeninde kararlar rastgele alternatiflere değil, "bilgi"ye dayanmak durumundadır.
- Çağa adını veren bilgi, insanın ürünüdür. O halde yeni çağın en önemli kaynağı "insan"dır.
- Teknolojiyi geliştirmeye dayalı organizasyonlar, insanı geliştirmeye yönelmiştir.
- Yeni dönemin eğitim anlayışının temelinde sürekli öğrenme, sürekli gelişme, her yerde ve her zaman öğrenme ve anında eğitim yer almaktadır.
- Günümüzde bireysel değerler yerini topyekün ve paylaşılan değerlere bırakmaktadır..
- Bilişim toplumu olmak öncelikle bilgi organizasyonlarını, bu ise bilgi insanlarını gerektirmektedir. Bunun için öğrenen insan, öğrenen kurum ve öğrenen toplum bağının kurulması gereklidir.
- Bilişim toplumunda bilgiye dayalı bir yaşam felsefesinin egemenliği söz konusudur.

Yavaşça ayağa kalktı ve arkasındaki kapıya doğru yöneldi. Diğerleri de sessizce kalkıp hayali çizgiye göre kapılara yöneldiler. Hayali çizginin kendisi ile aynı tarafında kalanlar öne geçmesini ister gibi bir an duraksadılar. Kapıdan dikkatli adımlarla geçti. Etrafına bakınca burasının eksiksiz bir otomatik mutfak olduğunu gördü. Tam karşıda bir kapı daha olduğunu fark etti. Bu kapıyı geçince sağlı sollu iki kapının olduğu küçük bir koridorda buldu kendisini. Sağdaki kapıya yöneldi. Kapıdan geçince bu kez kendisini büyük bir spor salonunda buldu. İçeride bir sürü kondisyon aleti, küçük oyun sahaları, koşu bantları vardı. Spor salonundan çıkıp küçük koridoru geçti karşı kapıdan içeri girdi. Hiç beklemediği bir görüntü ile karşılaştı. Burası tam bir müzik aletleri cennetiydi. Kısa bir süre sonra diğerleri de odaya girdiler. Aynı şaşkın ifade belirdi yüzlerinde. Sessizliği bozdu.

- 'Gidelim, diğerleri ne buldu merak ediyorum.' dedi

Diğer grup masaya dönmemişti. Bu merakını daha da arttırdı. Kalkıp öbür tarafa gidip gitmemeyi düşünürken diğer ekip içeriye girdi. Herkes ilk oturduğu yere geçti. Ruh hekimi söze başlamak istediğini belirtir bir el hareketi yaptı. Diğerlerinin onaylayan bakışlarını gördükten sonra konuşmaya başladı:

- 'Şey bizim tarafta tam donanımlı eksiksiz bir elektronik kütüphane, yine eksiksiz bir eğlence salonu var bir de duşlar, tam 12 tane.' Dedi.
- 'Eğlence salonu mu?' diye sordu, astronom.
- 'Evet, oyunlar, hologram tv falan aklınıza ne gelirse.'
- 'Eee, neredeyiz şimdi? ne yapıyoruz?'

Astronomun sinirli bir ses tonu ile sorduğu sorular masadakilerin şaşkın şaşkın birbirlerine bakmalarına neden oldu.

- 'Bakin aslında sanırım elimizde sorulara yanıt verecek ya da bir yerden başlamaya yetecek kadar veri var, ama aceleci olmayalım, bugün dinlenelim, kütüphaneyi, eğlence merkezini falan gözden geçirelim, herkes kafasındaki yanıtlarla bir sav oluşturmaya çalışsın, yarın konuşalım.' dedi
- 'Bugün? yarın?' diye atıldı astronom.
- 'Tam tepemizde bir saat var.' dedi yukarıya bakarak.

Tüm bakışlar yukarıya çevrildi. Saat 09.20'yi gösteriyordu. Acıktığını hissetti, masadan kalktı ve mutfığa yöneldi. Karnını doyurduktan sonra gezebildiği her yeri gezdi. En son elektronik kütüphaneye uğradı. Burası, antropoloji ile ilgili bir bilim insanının isteyebileceği her bilgiyi içeriyordu. Uyandığı odaya döndüğünde kafasında dönüp duran düşünceyi bir daha gözden geçirdi. Bir süre uyudu. Uyandıktan sonra büyük salona dönüp masaya oturdu. Rahatsız etmemeye çalışarak diğerlerini izlemeye başladı. Tekrar acıktığını hissettiğinde şaşkınlıkla tepedeki saatin 19.15'i gösterdiğini fark etti. Yemeğini yedikten sonra önce pilotun daha sonrada astronomun odasına gitti. En son çocuk doktoruna uğradı. Her üçü ile de kısa soru yanıt tarzı konuşmalar yaptı. Kütüphanede biraz daha vakit geçirdi ve odasına dönüp yatağına uzandı. Uyumadan önce kafasında son düzeltmeleri yaptı.

Sabah uyandığında beş kişinin masada oturduğunu gördü. Kalktı hızlı bir şekilde ihtiyaçlarını giderip bir şeyler yedi. Masaya döndüğünde iki kişi hariç herkes oradaydı. Sessizce son iki kişiyi beklediler. Onlar da gelince, yavaşça sağ elini kaldırdı.

- 'Arkadaşlar, sanırım hepimizin durumumuz hakkında savları var artık.' dedi.
- 'Sizinki ile başlayalım mı?' diye sordu ruh hekimi.
- 'Olabilir ama önce bazı saptamaları olan arkadaşlar var, sanırım hareketli bir cisimdeyiz, bir uzay gemisi gibi değil mi?' diye sordu pilota bakarak.
- 'Öyle sanıyorum, yılların mesleki deneyimi diyelim, hareketli bir cisimdeyiz ve sanırım yavaşlıyoruz ve bazı manevralar yapıyoruz.'

Kısa bir sessizlik oldu. Bir yorum bekledi ancak kimseden bir ses çıkmadı. Bu kez astronoma döndü soran gözlerle baktı.

- 'Evet benim uzay deneyimim pilot arkadaşın deneyimi ile kıyaslanmaz ama ben de aynı şeyi düşünüyorum.' Dedi, astronom.
- 'Ne kadar zamandır uyuyoruz? Hekim arkadaşların yorumu var mı?' diye sordu bu kez.
- 'Kendi vücuduma ve tıp bilgime bakarak kesin bir şey söyleyemesem de uzun bir süredir uyuyoruz diyebilirim, yani en azından aylardır. Ama kullanılan yöntemi bilmediğim için ha bir de uyutulduğumuz yeri görmediğim için emin değilim.' dedi cerrah.

- 'Katılıyorum, ayrıca uyandığımız yere bir şekilde taşındık, büyük olasılıkla uyutulduğumuz ve bakımımızın yapıldığı özel hücreler odalarımızın arkasında, yataklarımızın yapısı ve baş uçlarındaki yapı bunu gösteriyor.' diye devam etti çocuk doktoru.
- 'Konuyu değiştiriyor gibiyim ama, hiç birimiz saf bir ırka mensup değiliz sanırım, yani meleziz değil mi?' diye sordu bu kez.
- 'Ama aramızda yani siyah ya da sarı ırka ait olanlar var!' dedi söylediğinin yanlış anlaşılacağından korkan bir tavırla astronom.
- 'Farkındayım ama yüz ve vücut yapıları hepimizin karışık ırklara mensup olduğumuzu söylüyor bana.' dedi soran gözlerle zenci olan cerraha dönerek.
- 'İlginç ama benim için dediğiniz doğru annem zenci değildi.'
- 'Ben de aslında melezim.' dedi sarı ırka mensup olan zoolog bayan.

Sonra sıra ile herkes kendisi için durumun benzer olduğunu onaylayan baş ya da el işaretleri yaptı. Tüm bakışlar tekrar kendisine yöneldi.

- 'Kafamdaki savı açıklamama az kaldı ancak dört sorum daha var, özelleştirmeden az ve öz yanıtlarsanız sevinirim, ilk olarak hepimiz bir müzik aleti çalabiliyoruz sanırım ha?'

Yine bir şaşkınlık havası hakim oldu masaya, ama masadaki herkes bir ya da birkaç müzik aletini çalabildiğini onayladı.

- 'İkinci sorum hepimiz en az iki farklı dil biliyoruz sanırım?'

Bu soruya da tüm masa olumlu yanıt verdi. Merakla üçüncü soru için başlar kendisine döndü.

- 'Hepimiz şu an yerkürede hüküm süren biyoteknolojik diktatörlüğe bir şekilde muhalifiz sanırım?'

Tüm başlar neredeyse aynı anda soruyu onayladı. Son sorudan önce tek tek tüm yüzlere uzun uzun baktı.

- 'Hiç birimiz genetik olarak düzenlenmiş ya da düzeltilmiş değiliz değil mi?'
- 'Bu da nereden çıktı?' diye atıldı sibernetikçi.

Yarışma İkincisi

HÜSEYİN TUĞRUL ATASOY

Merhaba,

1967 Erzincan, Refahiye doğumluyum. 1991 yılında Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesinden mezun oldum ve aynı yıl kura çekerek Sivas'ın Doğanşar ilçesinde zorunlu hizmete başladım. Daha sonra Haziran 1992-Ocak 1997 yılları arasında Ankara Hastanesi Nöroloji kliniğinde ihtisas yaptım ve halen Zonguldak Kara Elmas Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Kliniğinde öğretim üyesi olarak çalışmaktayım.

Davranış bilimleri dışında antropoloji, mitoloji, zooloji, edebiyat ve müzik diğer ilgi alanlarım. Elimden geldiğince okumanın yanısıra yazmaya da çalışıyorum. Bilim ve Ütopya, Cumhuriyet Bilim ve Teknik, Yeni Biçem, Damar, İnsancıl, Express, Karşı, İskenderiye Yazıları, Şizofrenji, Hayalet Gemi, Uğraş, Kavram & Karmaşa, Varlık, Sanal Ördek, Papirüs, Agora, Kül, Kül Öykü, Edebiyat Güncesi ve Berfin Bahar dergilerinde öykü, şiir ve davranış bilimleri, bilim felsefesi ve davranış bilimleri gözü ile sanat konularını içeren deneme türü şeklinde yazılarım yayımlandı.

2. Öykü

Yeni Başlıyor

Uyandığında başında künt bir ağrı vardı. Yattığı yerden doğrulduğunda ise hafif bir bulantı hissetti. Küçük ama konforlu bir hücrede buldu kendisini. İçerisi duvarlardan gelen loş ışıkla aydınlatılmıştı. Kapı olduğunu tahmin ettiği yerin arkasında daha güçlü bir ışık olduğunu fark etti. Yarı saydam kapıya doğru yöneldi. Yaklaşınca kapı kendiliğinden açıldı. Geniş ve aydınlık alanın ortasına doğru küçük çekingen adımlarla yürüdü. Tam bir dönüş yaptı kendi etrafında. Kapıları kapalı bir sürü hücrenin çevrelediği bir alanda durduğunu gördü. Hücrelerin kapıları dışında alana açılan iki büyük kapı daha vardı. Alanın ortasındaki büyük yuvarlak masanın yanına gitti. Masanın etrafında 12 koltuk olduğunu gördü. Dönüp hücreleri saydı. Kendisinin de dahil 12 hücre vardı. Önündeki koltuğu çekip oturdu. Belleğini yokladı. En son olarak, kendisini tutuklamaya gelen görevlileri ve zorla uyutulduğunu anımsıyordu. Suçunun ne olabileceğini düşündü. Bu konuda kendisine bir açıklama yapılmamıştı. Eleştirel yazılarının bu kez birilerini oldukça rahatsız ettiğini düşündü. Tam bu sırada bir çok kapının açıldığını fark etti. Az önce yaşadığı şaşkınlığı yaşayan başka insanlar şüphe ve merak dolu

küçük adımlarla oturduğu masaya doğru yöneldiler. Tuhaf bir şekilde 12. kapıdan çıkan son kişi de masaya gelip son boş koltuğa oturana kadar kimse konuşmadı. Etrafına bakınca 12 kişinin 6 kadın ve 6 erkekten oluştuğunu gördü. Kabaca topluluktaki herkes 30-35 yaş grubunda gözüküyordu. İlk uyanan kişi olmanın ruh hali ile sessizliği bozdu

- 'Şey, öncelikle merhaba, ben neden gösterilmeden tutuklandım ve uyutuldum ve sonra burada, bu tuhaf yerde kendime geldim, başlangıç olarak farklı bir öyküsü olan var mı?' dedi.
- Hemen sağında oturan kıvrık saçlı bayan sinirli bir ses tonu ile konuştu.
- 'Evet ben de, ben de aynen bu şekilde buradayım.' dedi.

Diğerleri evet der gibi başları ile onayladılar. Bütün bakışların tekrar kendisine yöneldiğini görünce bir an tereddüt etti. Ama sonra kararlı bir ses tonu ile devam etti.

- 'Başlangıç olarak isimler gizli kalsın derim ben.' dedi ve çevresine bakındı. Onaylayan baş ve mimik hareketlerini gördü.

'Mesleklerimizi söylemeyi ve şimdilik birbirimize mesleklerimizle hitap etmeyi öneriyorum.' diye devam etti.

Tam karşısında oturan zenci adam konuşmak istediğini belirtir bir el hareketi yaptı. Bakışlar ona yöneldi.

- 'Hepimiz ayrı mesleklerden olmayabiliriz ama?'
- 'Sanırım değiliz, ben bir antropoloğum.' dedi ve soran gözlerle çevresine bakındı.

Tahmin ettiği gibi 12 kişinin de uzmanlık alanları farklıydı. Dilbilimci, ruh hekimi, cerrah, çocuk doktoru, sibernetikçi, jeolog, botanikçi, zoolog, astronom, din bilimci, pilot ve antropolog. Bakışlar bir sonraki adımı merak ettiklerini söyler tarzda tekrar kendisine yöneldi.

- 'Şimdi iki gruba ayrılıp şu sağ ve solda yer alan iki büyük kapının ardında ne var ne yok bakmayı öneriyorum, sonra tekrar toplanıp nerede olduğumuzu tartışalım.' dedi ve eliyle masanın tam ortasından geçen hayali bir çizgi çekti.

e-Dönüşüm ve Türkiye:

Tüm çevrelerde oluşan eğilim ve isteğin sonucu olarak çıkan yasalar ve mevzuatta oluşan iyileştirmeler ile proje önerileri ve siyasi strateji oluşumları gösteriyor ki, bugün ülkemiz bürokrasi odaklı olmayan, vatandaşa odaklı, çözüm üreten, demokratik ve saydam bir kamusal yapılanmayı hedeflemektedir. Bu hedef nihai sonuçta felsefi olarak devletin, vatandaşın, öğrencinin, iş adamının yani topyekün tüm insanların yaşamında, insanın mutluluğunu hedefleyen bir dönüşüm olarak kendini göstermektedir.

"e-Dönüşüm"ün anlamını en kapsamlı şekilde içeren açıklama ise, "yaşam, hizmet ve üretim ortamlarını tüm aktiviteleri ile bilişim teknolojilerine aktarma yolu ile genişletilmiş bir bütüne dönüştürmek" olarak yapılabilir.

Bu dönüşümün oluşması sırasında süreçler, karar mekanizmaları ve kullanılacak araçlar anlamında bilişim teknik biliminin birincil rolü nedeniyle, "Bilişim", ile "Dönüşüm" eş zamanlı bir yapısal gelişimi içlerinde barındırmaktadır..

80'li yılların ikinci yarısından bu yana devletin artan katkı ve destekleriyle süren Bilişim Toplumu hedefi adına ülkemizde sağlanan en yakın tarihlî aşama, oluşum sürecinde Derneğimiz'in de etkin olarak verdiği çabaların yer aldığı e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulu'dur.

Aralık 2003'te oluşumundan bu güne dek yoğun bir gündemle çalışmakta olan İcra Kurulu'nun temel hedefi, Türkiye'nin e-Dönüşümü'nü; yani Bilişim Toplumu'na ulaşmasını sağlamaktır.

Amaca ulaşmak için elbette doğru sonuçlar sağlayacak doğru stratejilerin üretilmesi söz konusudur. Bu anlamda İcra Kurulu'nun gündeminde şu anda üzerinde çalışılan Stratejiler TBD'nin de katkılarıyla oluşturulmuştur ve "Kısa sürede dünyanın en önde gelen Bilgi Ekonomisi ülkelerinden biri olmak" vizyonunu taşıyan stratejiler bütünü, ülke refahının artması, küresel bazda en rekabetçi ve en dinamik ekonomilerinden biri olmak" arzusunu ifade etmektedir.

Bilişim Toplumu'na ulaşılması yolunda mevcut stratejiler dahilinde atılacak adımlarda öncelikler, bu stratejilerin yaşama geçirilmesinde; kamu'dan, özel sektörden ve

STK'lardan gerekli desteğin sağlandığı organizasyon modelinin, rol ve sorumluluklarının hemen işlevsellik kazanması ve e-Devlet uygulamalarında koordinasyon ve standartların belirlenerek e-Devlet ana kapısında pilot uygulamaların en kısa sürede başlatılması gerekliliği de çok net olarak belirtilmekte ve istenmektedir.

Bu süreçte e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulu'na çok önemli bir rol düşmektedir ve stratejilerin ülkemizi yakın zaman için hedeflenen vizyona taşıması mutlak olarak beklenmektedir.

Bu süreçte 2004 yılı sonuna kadar sonucu alınabilecek kısa vadeli projeler de tanımlanmıştır. Projeler atılım, tasarruf, servis ve istihdam gereksinimleri yerine getirilerek yürütülmek üzere özellikle sağlık, sigorta gibi ihtiyacın yüksek olduğu alanlar ve sayısal uçurumun biran önce giderilmesi gereken bölgeler için öncelikli olarak eyleme dönüşmek zorundadır. Stratejilerde ayrıca, orta ve uzun dönemli projelerin fizibilite ve projelendirme çalışmalarının da 2005 yılı bütçe çalışması öncesi tamamlanması gerektiği bir çok kez vurgulanmıştır.

Nihai hedef için:

Dönüşümün sağlanması bazında yapılan strateji belirleme çalışmaları kapsamında hedefe erişim yolu, şöyle belirtilmektedir: "Temel rolü bilim, teknoloji ve yenilikçi geliştirme politikalarını ve bu politikaların hayata geçirilmesini sağlayacak uygulama araçları ile yasal ve kurumsal düzenlemelerin tasarlanması ve yürürlüğe konulması çok önemlidir." Eğitimden vergiye, araştırmadan finansa her alanda gerekçi politikaların tasarlanması ve uygulanması üzerinde önemle durulması ve uygulanması gerekecektir. Yani, ilgili tüm tarafları hesaba katan, ölçme ve değerlendirmeden kaçınmayan, bilgi paylaşımından ürkmeyen, gerçekçi hedeflere yönelen bir yapının Türkiye'nin dönüşümünün iskeletini oluşturması ve uygulamada başarıya ulaşmanın ön koşulu olarak görülmektedir.

Bu stratejiye paralel bir yönetim platformu sağlanmasında gözden kaçırılmaması gereken en önemli konulardan bir diğeri de ülkenin dönüşümünde bilişim teknolojisi ve uygulamalarının önemini vurgularken bir yandan kamunun yapılanmasında bu teknolojinin uygulamaları ve bilginin üreticileri olan Bilgi İşlem Merkezleri'nin önem ve bu

öneme bağlı konumunu bir anlamda görmezlikten gelen bazı kararların üzerinde bir kez daha durulmasıdır.

Stratejilerimizin hayata geçirilmesinde kısa bir süreyi hedefleyen vizyonu dahilinde ayrıntı gibi görülebilecek bu tür çelişkilerin, yol haritasında hiç beklenmeyen sıkıntılar yaratacağı endişesiyle bu kapsamda görüşlerimize dair girişimlerimizi TBD olarak sürdüreceğiz. Dileriz ki, hedeflere ulaşma çabalarında bu çelişkilerden doğan geciktirici sorunlar yaşanmaz.

Bu noktada TBD olarak "e-Dönüşüm Türkiye" için katkımızla oluşan tüm bu strateji oluşturma sürecini her yönüyle desteklemekte olduğumuzu ve sürdürdüğümüz etkin desteğin her zaman var olacağını bir kez daha belirtmek isterim. 9-10 Mart 2004 tarihlerinde Ankara'da düzenlediğimiz e-Devlet Konferansı ve Sergisi'nin oluşumu ve bu etkinliktен çıkan mesajlar bu yolda verdiğimiz katkı ve kararlarımızın en iyi örneklerinden biridir.

Öte yandan, ülkemizde e-dönüşümün en temel yapımcısı olarak gördüğümüz e-Dönüşüm İcra Kurulu'nun çalışmalarını koordine etme fonksiyonu açısından bir strateji oluşturma ve strateji çalışmalarını koordine etme kurumu durumunda kalmamasını önemle dikkate almak gerektiği kanısındayız. Artık yeni stratejiler üretmek veya projeleri yeniden yaratmak değil, gerekli eylemleri yürürlüğe koyarak sonuçlarını almak gerekmektedir. Şu anda bunun için ihtiyaç duyulacak siyasi sahiplenme ve delegasyonun sağlanmış durumda olduğunu görüyor ve bu şansı en iyi şekilde değerlendirerek, eylemsel aşamaya geçmek üzere zaman kaybedilmemesinin şart olduğuna inanıyoruz.

Strateji, plan ve politikaların hayata geçirilebileceği, yani, yürütüme ve eylem sağlama rolü ile Türkiye'nin dönüşüm projelerinin yaşama geçirildiğini gösterecek, böylece topyekün dönüşümün önünü açacak özellikleri taşıyan bu yapılanmanın en kısa sürede hızlı eylem adımlarıyla on yıl sonrasının işaretlerini bugünden veriyor olması gerekmektedir.

Projeler gerçeğe dönüştükçe ve vatandaşımızın mutluluk ve refah düzeyi arttıkça, hedefe ulaşma mesafesinin çok daha hızlı kapanacağından hiç şüphemiz yoktur.

Türkiye

Türkiye'nin

Aydınlık Yüzleri

Ve geldik bugüne...
Uzakta bize
"iki bin" li yıllar.
"Yetiştirilebilir miyiz?" diye
hesaplar yapıyorduk.
Hatta bir dönem,
yeni yüzyıla mektuplar yolladık.
Uzay filmleriyle şekillendirirdik.
Sanki bir kapıdan girecektik,
değişiverecekti dünya.
Yoksullukları, olanaksızlıkları değil,
düşlediklerimizi görecektik.
Eğitim sorunlarını çözmüş,
sağlığı "problem" olmaktan çıkarmış,
işsizliğin adını unutmış,
silahları
resimlerde, filmlerde anlatıyor olacaktık.
Barışa özlem duymayacak,
barışı yaşayacaktık.
Çaba gerekiyordu bunun için.
Emek ve sabır...
Dünyanın en genç nüfusuna sahip
ülkelerden biriyiz.
Peki, bu potansiyeli
nasıl değerlendirecektik?
Bunu yeterince
bilememiştik.
Kulağa ne hoş geliyor
değil mi:
"Genç nüfus,
ülke nüfusunun yüzde 65'i."
"Peki, eğitilmiş mi?" dersiniz,
yaşadıklarımızdan sonra,
"gayretli" diyebiliriz.
"Fırsat eşitliği var mı?" diye sorarsanız,
"var" dersek
yalan!
Çok kardeşli ailelerin
"okursa okur"
ya da "ilkokulu bitirsin de
bir işe yerleşsin" mantığıyla büyüttüğü
o kadar çok cevher gördüm ki,

an meselesinden öteydi
onların "şansı yakalayabilmeleri".
Eğitim şuralarında
kâğıtlara yazılıp,
uygulamaya geçmeyenlerden
söz etmeyeceğiz.
Devletin, kıt kaynaklarını
iyi yönlendirdiğini de
söyleyemeyiz.
Peki, her şeyi
devletten mi beklemeliyiz?
"Yarın hep birlikte
aynı ülkede,
aynı ekmeği bölüşeceğiz" diye düşünüp,
geleceğin çocuklarda olduğunu
gerçeğini kavrayan,
yarının Türkiye'si için çabalayan
onlarca sivil toplum örgütü,
hep umudumuzu artırdı.
Her kilometresinde yolumuzun,
yarına dair,
konuşmaktan öte,
iş yapanların yanında olmaya çalıştık.
Bu kez de yolculuğumuz
yine bu amaç için.
Microsoft'un Türkiye'deki
onuncu yılı, 2003.
1993 yılında
"her masaya bir bilgisayar" vizyonu ile
Türkiye pazarına giren şirket,
dünyada etkinlik gösterdiği 78 ülke arasında
"en hızlı büyüyen ülke"
ünvanına sahip olmuş.
TBD, 1971'de kurulmuş
33 yıldır Bilişim'e gönül verenlerin ortak
yüreği olmuş.
İşte, Microsoft Bilişim Kervanı, TBD'nin
desteğinde Türkiye yollarında.
Her zaman, her yerden, her cihazdan,
bilgi ile buluşturmakta amaç Türk insanını.
Bu kervan
200 bin çocuğu
bilgisayarla tanıştırmak için
yola çıktı

Tanışanları ise
daha ileri götürmek için bütün çaba.
Hakkını vermek gerektiğinden,
biz de eşlik edeceğiz onlara.
İlk durak, Ankara.
Sonra Çankırı, Samsun, Sinop, Amasya,
Van, Erzurum, Tatvan, Muş,
Siirt, Bingöl, Şanlıurfa, Diyarbakır,
Konya, Denizli, Uşak,
Kütahya, Eskişehir, Bursa, Antalya,
Bam Teli yine yollarda,
Microsoft ve TBD ile birlikte,
iki buçuk ay boyunca,
"Türkiye'nin Çocukları"yla...
Bilişim Kervanı bu illerde,
seçilmiş okulların öğrencileriyle buluşuyor.
Araçlar bilgisayarlarla donatılmış,
genç arkadaşlar bilgi aktarımı için hazır.
Animasyonlarla gün renklenecek.
Herkes, yaptığı işin ve sorumluluğun
bilincinde.
Önce Ankara'da buluşuyoruz onlarla.
Ankara ve diğer büyük kentlerde,
sadece oyunla da olsa
çocukların,
bilgisayarın "vazgeçilmez" olduğunu
kavradıkları bir gerçek.
Birçoğu bilgisayarı tanıyor ve tanımlıyor,
hatta bazılarının da birden fazla bilgisayarı
var.
Teknik terimleri rahatlıkla kullanmaktalar.
Bu çocuklarımızı dinleyince
Öğretmenliğin giderek zorlaştığını da
saptamak gerekiyor.
Bilişim kervanının otobüsü ve tırı
hiç boş kalmıyor
Bir grup dışarıda
eğlenerek sırasını beklerken,
diğer grup eğitimini alıyor.
Biz de sohbet ediyoruz dışarıda, onlarla.
Bilgisayarlarla ne kadar tanışsalar da
televizyon kültürü
çocuklarda hâlâ ağır basmakta.
Animasyonlar gereği,

○ İnternete Dayalı Deneme Sınavları

Açıköğretim öğrencilerine, örgün sınavlar öncesi kendilerini denemeleri ve başarı durumlarını gerçeğe yakın biçimde ölçmeleri amacıyla, 1999-2000 öğretim yılında internet üzerinden yayınlanmaya başlayan Deneme Sınavları, zamanla çok talep edilen bir eğitsel ortam durumuna gelmiştir.

Deneme sınavlarında bir dersten deneme sınavına giren bir öğrencinin değerlendirilmesi aşağıdaki yöntemle gerçekleştirilmektedir.

- Eğer öğrenci, test sorularının tümünü süre tamamlanmadan yanıtlayabilirse, değerlendirme ekranına geçerek, sorulara, kaç doğru ve yanlış yanıt verdiğini görebilmektedir. Değerlendirmeler ayrıca, üniteler bazında da yapılmaktadır. Böylelikle, öğrencinin çalışırken hangi ünitelere daha ağırlık vermesi gerektiği bildirilmektedir.
- Eğer öğrenci soruların tümünü süre bitiminden önce yanıtlayamadıysa, süre bitiminde sorular ekrandan silinmekte ve otomatik olarak değerlendirme ekranına geçilmektedir. Deneme sınavlarının süresi, öğrencinin gerçek sınavlardaki süreye eşit olarak verilmekte ve öğrencilerin kendilerini ayarlamalarına yardımcı olabilmektedir.

○ Bilgi Yönetimi Önlisans Programı

Anadolu Üniversitesinde yaygın eğitim alanında diplomaya yönelik internete dayalı program açılması için çalışmalar başlatılmış, ve bu türün ilk örneği olarak Bilgi Yönetimi Önlisans Programı oluşturulmuştur. Bu program "bilgi çalışanı" olarak nitelendirilen, bilgisayarla ileri düzeyde tanışık orta kademe işgücü yetiştirmeye yönelik bir programdır.

3.3. TED-İstanbul Koleji'nde BDE Çalışmaları

TED-İstanbul Koleji'nde BDE dersleri okul yönetiminin görevlendirdiği ders öğretmenleri ve BDE bölümü tarafından hazırlanmaktadır. Şuana kadar İngilizce, Matematik, Fen, Türkçe, Hayat Bilgisi, Coğrafya derslerinde sanal dersler hazırlanmış ve bunlar sürekli geliştirilmektedir. İlköğretim Matematik ve

Hayat Bilgisi dersleri için de birer ders CD'si hazırlanmaktadır. BDE biriminin yaptığı gözlemlere göre öğrenciler, öğrenmekte olduklarını yaşayarak, seyrederek, uygulayarak eğlenceli bir ortamda tekrarlayarak daha iyi pekiştirmektedir. Bunun da ötesinde derslere seveerek ve isteyerek katılmakta ve daha çok dersin bu yöntemle işlenmesini arzu etmektedirler. Sayın Tuğba Makbuloğlu, BDE Biriminin bundan sonraki amacının, BDE derslerini tüm zümrelere yaymak olduğunu belirtmiştir.

○ BDE Derslerinin Yapısı ve İşlenişi

BDE dersleri, öğrencinin özellikle anlamakta zorluk çektiği yerleri daha iyi anlaması için, öğrenciyi destekleyici bir yapıya sahiptir. Bu dersler hem görsel hem işitsel zekaya hitap ettiği için öğrenmeyi daha kalıcı ve daha zevkli hale getirmektedir. BDE dersleri hazırlanırken ilk aşamada ders öğretmenlerinden içerikle ilgili senaryolar alınmaktadır. Bu içerikler üzerinde gerekli çalışmalar yapıldıktan sonra bilgisayara aktarılmaktadır. Aktarma esnasında Macromedia-Studio MX® programları kullanılmaktadır. Tasarım hazırlanırken mümkün olduğunca yaş gruplarına hitap eden, eğlenirken öğrenmeyi hedefleyen, yaşayarak öğreten programlar olmasına

TED-İstanbul Koleji İlköğretim bölümünde İntel® Pentium IV makinelerle donatılmış üç BDE laboratuvarı mevcuttur. BDE laboratuvarları her öğrenciye bir bilgisayar ve kulaklık verilecek şekilde kurulmuştur.

Hazırlanan BDE dersleri, konular işlendikten sonra ilgili öğretmen kontrolünde internet üzerinden okulun web sitesinden yayınlanmaktadır. Öğrenciler, okulun web sitesinden kendilerine verilen şifre ile kendi sınıflarına ait olan derslere ulaşabilmekte ve evlerinde tekrar edebilmektedirler.

4. Sonuç

Gerek etkinliklerimizdeki sunum ve paylaşımlardan, gereksé dinleyicilerden alınan geri bildirimler, aslında eğitimde teknoloji kullanımı konusunda iyi şeyler yapıldığı ama bunların ülkemizin teknolojik gelişmişliğine ve e-topluma sahip olma özelliğine henüz yeterli katkıyı sağlayacak düzeyde olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu konuda çalışma yapan tüm oluşumlar, teknoloji destekli eğitim hizmeti almak ve vermek isteyenlerle bir araya gelmeli ve gerekli standartlar ve öncelikler konusunda fikir birliğine varıp eylem planı geliştirmelidirler.

TBD-İstanbul Eğitim ve Bilişim Çalışma Gurubu bu yönde köprü görevi yapmaya ve eğitimde BT' nin verimli kullanımı için kişi ve kurumların hedef belirleme çalışmalarına katkı da bulunmaya hazırdır.

KAYNAKLAR

- Zereyak, E. ve Çolak E.G., (2002). Bilgi Teknolojisi, Eğitim ve Postmodernizm, Eğitim Bilimleri ve Uygulama 1, (2), 269-278.
- Karataş, S., (2003). Yüz Yüze ve Uzaktan Eğitimde Öğrenme Deneyimlerinin Eşitliği. Eğitim Bilimleri ve Uygulama 2, (3), 91-104.
- Koşar, E., Yüksel, S., Özkılıç, R., Avcı, U., Alyaz, Y. ve Çiğdem, H., (2003). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, Pegem Yayıncılık, Ankara.

BDE İngilizce dersi ile ilgili bir ekran görüntüsü

dikkat edilmektedir. Bu programlar okulun BDE grubu tarafından hazırlandığı için, öğretmen istediği anda müdahale ederek gerekli düzeltmeler, her sene müfredata uygun gerekli değişiklikler yapılabilir.

Senkron Eğitim

- Sanal sınıflar
- İşitsel (Audio) ve Görsel (Video) konferanslar
- İnternet üzerinden telefon bağlantısı
- Çift taraflı (interaktif) ve canlı uydur yayınları
- Tartışma ortamı yaratmak
- Soru sorup cevap almak
- Anında test yapmak
- Video ve multimedya imkanlarından faydalanmak
- Sunum yapmak
- Birçok öğrenci ile aynı anda iletişim kurmak
- Farklı yerlerden ulaşmak

Asenkron Eğitim

- Kişinin kendi kendine İnternet ve CD-ROM vasıtasıyla kurslar alması
- Videoya çekilen sınıflar
- İşitsel/Görsel olarak web üzerinde yapılan sunumlar
- Online tartışma grupları
- Duyurular yapılabilir
- Mesajlar iletilir
- Test yapılabilir
- Video ve görsel, işitsel tasarımlardan faydalanılabilir
- Sunum yapılabilir
- Zamandan bağımsız hareket edilebilir
- Eğitimciye ihtiyaç olmaz
- Farklı yerlerden ulaşılabilir

Bilgisayar Destekli Eğitim (CBT)

- Dış bağlantı olmadan sadece bilgisayar gerektiren, bilgisayara yüklenerek veya CD-ROM yardımıyla alınan eğitimler.

Web Tabanlı Eğitim (WBT)

- Web teknolojilerini kullanarak internet, intranet yada extranet aracılığıyla alınan eğitimler.

Öğrenme Yönetim Sistemi (LMS)

- Eğitimler, kullanıcılar ve değerlendirme ile ilgili işlemlerin gerçekleştirilebildiği, ve tüm kayıtların tutulduğu yazılım.

Öğrenme İçerik Yönetim Sistemi (LCMS)

- Eğitim içeriklerini oluşturmaya, düzenlemeye ve sunma işlemlerinin gerçekleştirilebildiği yazılım.

Sanal Sınıf

- Sınıf ortamının canlandırılması
- Eğitmen eşliğinde eğitim
- Sesli ve görüntülü iletişim
- Eşzamanlı iletişim
- Soru ve sınavlar

Karma Öğrenme

- Eğitimden en iyi sonucu elde edebilmek için Sınıf eğitimi ve e-Learning uygulamalarının beraber yürütülmesidir.

SCORM (Sharable Course Object Reference Model)

- Öğrenim içeriği standardıdır.
- LMS'in farklı kaynaklardan içerik sunmasına ve içeriği tekrar kullanmasını sağlar.

AICC (Aviation Industry CBT Committee)

- Eğitim içeriği ile eğitim objeleri arasındaki iletişimi sağlar.

Konu Uzmanı

- Bir konuda bilgi birikimi ve tecrübeye sahip olan kişi.

Geribildirim

- Katılımcı ile eğitimci ya da sistem arasındaki etkileşim. Geri bildirim eğitimin kalitesini artırıcı niteliktedir.

İçerik

- e-Öğrenci'ye öğrenmesi için sunulan bilgi.

Çoklu Ortam (Multimedia)

- Öğrenmenin etkisini artırmak için kullanılan grafik, yazı, animasyon ses ve video gibi bileşenler.

Portal

- Özelleştirilmiş içerikleri kapsayan web sitesi.

Simülasyon

- Problem çözme, prosedürler veya işlemleri öğretmek için e-Öğrenciyi gerçek ile benzerlik gösteren durumlarla karşı karşıya bırakan eğitim ve öğrenim yöntemi.

3.2. Açıköğretimde e-Öğrenme

- Açıköğretim, genel anlamda ele alındığında, geleneksel eğitim kurumlarının eğitimi hizmeti vermeyi öngörmediği insan topluluklarına her düzeyde eğitim vermeyi amaçlayan bir eğitim yaklaşımıdır.

- Açıköğretim yöntemiyle öğretim gören öğrencilerin açıköğretimi tercih etmelerinin başlıca nedenleri arasında, bir işte çalışıyor olmak, çağ yaşını geçmiş olmak, askerlik hizmetini sürdürüyor olmak, fiziksel özürü olmak, tutuklu olmak gibi örgün öğretimde okumayı engelleyen nedenler bulunmaktadır. Bunların dışında, öğrenimini tamamlamak isteyen ev kadınları, bir meslek sahibi olup da ikinci bir dalda öğrenim görmek isteyenler, yurt dışında yerleşik olanlar da açıköğretimi tercih edenler arasındadır.

- Açıköğretimde okuyan öğrencilerin örgün öğretim ortamlarında bulunma olanakları kısıtlı olduğu için açıköğretimde uygulanan en yaygın öğretim yöntemi "uzaktan öğretim" dir.

○ Çokluortam CD-ROM'ları

- 1990'ların sonuna doğru açıköğretim öğrencilerinin kişisel bilgisayar sahibi olma ya da çalıştıkları işyerindeki bilgisayarlardan yararlanma oranlarında gözle görülür artışlar olduğu saptanmıştır. Bu olanaktan yararlanmak amacıyla alıştırma yazılımlarını, ders kitabının elektronik kopyasını ve televizyon programlarının sayısallaştırılmış videolarının CD-ROM ortamında bir araya getirilmesiyle, açıköğretim çokluortam ders yazılımları oluşturulmaya başlanmıştır. 2000-2001 öğretim yılında bu ders yazılımlarından iki adet üretilerek öğrencilere kitaplarıyla birlikte dağıtılmıştır.

"güncel" şarkılar dinliyoruz onlardan...
Kulağa hoş gelse de, gelmesede...
Microsoft, on yıldır sürdürdüğü misyonu
bir adım daha ileri götürerek,
ilk etabında on bin öğretmene yönelik
hazırlanan
bilgisayar eğitimi projesi ile
Türkiye tarihinin
en büyük eğitim hamlelerinden birine
imza atıyor.
Bu projeye, bilgisayar eğitimi almamış
öğretmen bırakmamak,
yani Türkiye'de şu anda görev yapan
yaklaşık beş yüz bin öğretmene
ulaşmak amaçlanıyor.
Fark etmez öğrencisi, öğretmeni...
Çağına yakışan
gençler isteniyorsa
var olanlarla yetinmeyip
ulaşılacak istenene
ulaşmalı.
Çünkü Türkiye, bunu hak ediyor.
Ankara'nın yanı başında,
başkente yakın olmanın
olumsuzluklarını yaşayan,
buna karşın kabuğunu kırmaya başlayan kent
Çankırı'da kervanımız,
pazar alanına yerleşirken
biz, her gün kurulan
ve öğleye kadar devam eden
köylü pazarına "merhaba" dedik.
Hacı Amca bir süre Almanya'da çalışıp
dönenlerden.
Çalışma ahlakı ve
disiplininden söz ediyor.
Daha doğrusu övgüler yağıdırıyor.
Geçim derdinin
her şeyin önüne geçtiğini vurguluyor.
Bilişim Kervanını görmüş.
Her konuda olduğu gibi
bu konuda da dile getiriyor fikrini.
Fırsat bilip
gençlere getiriyoruz sözü.
Karşı değil yeniliklere.
"Meslek öğrenmiyorlar, bari okusunlar" diyor.
Az ötede,
dükkanın önünde
çayını yudumlayan esnafta aynı şeyden
şikayetçi.
Ama artık
biliyorlar sıkıntının nedenini.
Yani kavrayanlardan onlar,
eğitimin önemini.
Onlar uzaktan seyrederken kervanı,
torunlar yanı başlarındaydı.
Kimisi yeni tanışıyor,

kimisi samimiyetini artırmaya çalışıyordu
bilgisayarla.
Bir gerçek vardı ki
o da, çocuklarımızın
yeniliğe böylesine açık olmalarının
kuşaklar arasındaki farkı
giderek büyütüyor olmasıydı.
Ne işe yaradığı sorulduğunda bilgisayarın,
"çetleşiyoruz" derken çocuklar,
onların kafaları iyice karıştıyordu.
Açık yürekli olduklarından çocuklar
bu bilgiye
kolay ulaşıyoruz.
Bulunduğu yer değil aslında,
önemli olan,
bilgisayarın doğru kullanımı.
İşte bu kez
bunu anlatmak için yollardayız.
Umuda yolculuk aslında bizimki.
Diğer birçok ildeki
yüksek okullardan farklı olarak
öylesine kökleşmiş ki yüksek okul Çankırı'da,
çehresini değiştirmiş ilin.
Okulöncesinde 46,
ilköğretimde 168,
ortaöğretimde 31 okulu var Çankırı'nın.
Ve bunlarda okuyan 32.600 öğrenci.
Eskiden bir kentin
sosyal yaşamındaki gelişmeyi görmek için
yıllar gerekirdi belki
ama şimdi aylar fark ediyor Çankırı'da.
Pırıl pırıl gözlerden,
aydınlık yüzlerden
ve dillerine dökülenlerden
biliyoruz.
Onlar hazır.
Yeter ki
bir damla su verilsin.
Onlar sele dönüştürür.
Örnekler iyi seçilsin...
çünkü onlar,
yani bizim çocuklarımız,
"sunulani" alacaklar.
Yani bu tercih bizim.
Ama uzaklaşırlarsa dünyadan,
tercihimizin bedelini
onlar ödeyecek.
Bunu anlatmak için
bunca kilometre.
Gazetecisinden televizyoncusuna,
programcısından habercisine,
öğretmeninden yöneticisine,
yarını hazırlamak
bize düşüyor.
Bazen geç geliyor,
yetiştiriyoruz.

Şans tanıyamıyoruz.
İşte onlardan biriydi Hünkar.
Erken büyümüştü
ama o gün yine çocuk olmak istemişti.
İçinde bilgisayar olan
tır ve otobüsün rengi
onun yüreği kadar
renkli değildi belki.
Ama cazip gelmişti.
O gününü çalışmaya değil,
geç kaldığı ufuklara
ya da geciktirdiğimiz ufuklarına
yelken açmaya ayırmıştı.
Okula olan özlemini gözleri anlattı ilk,
sonra diline düşürdü kırık kelimeleri.
Bundan sonrasında sitem,
bundan sonrasında
garip bir kabulleniş vardı.
Çankırı'nın pazarında o gün
tomurcuk çiçekler vardı.
Farklı farklıydı
ailelerin ekonomik durumu.
Ama geleceğe dönük yüzleriyle
bize ümit veriyorlardı.
Potansiyellerinin farkında olmasalar da
değişim başlamıştı
ve genç gücün önünde
belli ki artık
"durulmaz" dı.
Yeniden yola koyulduk.
Selamlar,
dostluklar yüreklendi.
Bilişim Kervanı gelecek kuşaklardan aldığı
güçle
Sinop'a doğru
yola koyuldu.
Türkiye'nin kuzey ucunda,
Sinop'ta,
şaşkınlığımızı gizleyemedik desek,
yalan olmaz.
Bu güzel kentin
gençleri ve çocukları,
bilgileriyle öylesine küçülmüşler ki dünyayı,
coğrafyaları değilse de,
artık çağdaşlıklarıyla
tam ortasındaydılar dünyanın.
Eğer tarihi ve doğal güzelliklerini
anlatacak olsaydık,
işimiz çok kolay olurdu.
Yüzünüzü çevirdiğiniz her yerde
saatlerce çakılıp kalabilirsiniz çünkü.
Eskiden etrafını saran
kale surlarıyla çevriliymiş kent.
Surlar yıkılmış şimdilerde.
Bir, o meşhur cezaevi ayakta.
Anlatmak yersiz.

Bakmasını bilen her göz,
yüksekçe bir yerine çıktığında kentin,
sevdalanır
haritayı yırtarcasına denizi yaran
bu kara parçasına.
Biz, işimiz zor sanmıştık.
Bilirdik de
bu kadarını ummazdık.
Türkiye Bilişim Derneği'nin desteği ile ülkeyi
dolaşan
Microsoft Bilişim Kervanı'nın yerini
almasından hemen sonra gençlerin
İlgi ve bilgisi karşısında şaşırırdık.
Ve çocuklarımız
bilgileri ve yaptıklarıyla
bizi şakına çevirirken,
geleceğe ilişkin umutsuzlukları,
umutsuzluktan öte,
"kendilerini değerlendirebilecek
yöneticilerin
olamayacağına inançlarından" kaynaklanıyor.
Sinop'ta ilköğretim ve lisede
40 bin öğrenci var.
495'i ilköğretimde
950 tanesi de
bilgisayarlı bu öğrencilerin.
Sayı belki yetersiz ama
bitip tükenmez öğrenme isteği çocukların,
bizim "yarın" kaygımızı azaltıyor.
Öğrenciler otobüste eğitimini alırken
biz de en yakın internet kafeye ulaştık
Çünkü birçok çoğumuzun
bilgisayarla tanıştığı yer
orasıydı.
Bazı ailelerin kaygıları
haklı mıydı,
yoksa doğru kullanılabilirse
yararlı mıydı?
Konuşmalarımızdan çıkan sonuç,
ailelerin bu tür yerlere onay vermedikleri
yönünde.
Yani çoğunluk öyle.
Yine de ilgi çok bu kafelere.
Yasaklar gençlerimizin
teknoloji ile barışmasını
belki geciktiriyor ama
engelliyemiyor.
Yasaklamak yerine doğru kullanım
ve onlara güvenmek
işimizi daha kolaylaştıracak gibi geliyor.
İşte Microsoft Bilişim Kervanı
bu gecikmişliği
telafi için yolda.
İnsan yaşamında
bazı günler dönüm noktasıdır ya
değerlendirmesini bilenler için,

o gün Sinop'ta yeni ufuklara doğru
yol alındı.
Genele baktığımızda, bu bir yarış.
Bu yarışta koşulları eşitlemek için
aslında herkes
çabalıyor kendince.
Ve aileler bu konuda
zorlansa da çoğu kez,
çocuklar için
her türlü fedakarlığa katlanmakta.
Bu bayram yerinde
sadece çocuklar yoktu elbette.
Ebeveynler, geç de olsa
çağı yakalamanın sevincini
çocukları ile paylaşmaktaydılar.
Büyüklerden biri, ilk kez
kızı bilgisayar programcılığını kazanınca
ilgi duymuştu bu aygıt.
Bilişim kervanı ile gezerken
tanık olduklarımız,
istenirse
neler yapılabileceğinin
kanıtlarını sundu bize.
Bir kent meydanında
Türkiye'ye ilişkin
o kadar çok şeyi bir anda
öğrenmek mümkünmüş.
Kameramız
yalansız gözlerden,
yüreklerden,
yalansız dökülenleri dile,
tespit ederken
gerçeği onlarla yaşamanın
mutluluğu bize düştü.
Çocuk şarkıları yerine,
tutulan mikrofonlara
"okşa, okşa" dense de
kızmamak gerek,
o da ülkenin gerçeği.
Coşku Samsun'da doruktaydı.
Mustafa Kemal'in milli mücadele için
ilk adımı attığı Samsun'da,
84 yıl sonra,
onun açtığı yolda,
O'nun çocuklarıydık.
Çağdaş Türkiye'nin kurucusu,
Cumhuriyetin temellerini attığı Samsun'da,
gençler tarafından saygıyla,
öğrettikleri doğrultusunda,
bir kez daha
anılıyordu.
Her yaşta genç
o gün başka bir gururla yürüyordu.
Bir gün öncesinden
başlayanlar,
tören değil,

sanki 84 yıl öncesinin duygularını yaşıyordu.
Çünkü Türk gençliği,
bugünlerini
ona borçlu olduğunu biliyordu.
Gece, aydınlık yüzlerle
gündüz kadar aydınlıktı.
Birileri ne kadar
engellerse engellesin,
Türkiye artık
geri dönülmez noktada.
TBD ve Microsoft Türkiye'nin
çocuklarını dünyayla tanıştırmak için
Bilişim Kervanı ile oradaydı.
Çocuklarla olmanın
en güzel tarafı,
yalansız ve hesapsız yanıtları.
Verdiklerimizi süzgeçten geçmeden aldığımız
bu güzel çocuklara
kim kırılabilir ki.
Güzel olan onlar.
Bize düşen,
onların yolunu açmak.
Aldığımız her yanıt
yarınımıza dair
bir güvence gibi.
Bilgisayarla tanışmış
ya da tanışmamış olan
tüm çocuklar,
göğsümüzü kabarttı bu gezide.
Bizimki
geleceğe bir not düşmek,
tanıklık etmek tarihe.
Samsun o gün çok sıcaktı.
Ama onları öğrenmekten
hiçbir şey
alı koyamazdı.
Sırada beklerken
çoktan kaynaşmışlardı.
Bu oyunlarda
yer almamak da
olmazdı.
Tır ve otobüsteki eğitimlerini tamamlayanlar,
Türkiye profilini sunmaya hazırды.
Sorular aynı, yanıtlar da...
"Neler öğrendiniz içinde?"
"Bir şeyler öğrendik işte..."
Bu "işte" nin içinde
yarın kaygısı var.
Onu da kırmak
bize düşüyor.
Biz de
sizlere güveniyoruz çocuklar!

sınavları, alıştırma yazılımları ve öğretici ders yazılımları yaygın olarak üretilmekte ve öğrencilerin kullanımına sunulmaktadır. Çalışma grubumuzun 18.10.2003 tarihli ilk etkinliğinde, Bilgisayar Destekli Eğitim Birimi Öğretim Görevlisi Dr. M.Emin Mutlu tarafından açıköğretim sisteminde e-öğrenme uygulamalarının değerlendirilmesi yapılmış ve açıköğretim sisteminin Türkiye'de e-öğrenmenin geleceğindeki konumu tartışılmıştır.

Aynı etkinliğin devamında, Eğitim ve Bilişim Çalışma Grubu üyelerinden olan ve sırası ile University of Maryland (USA) ve University of Liverpool'da (UK) e-MBA yapan Gülüm Özer (WSI Internet Consulting&Education-Türkiye mümessili) ve Arzu Alpagut (Artel Telekom. Servis. Ltd.) ise bu etkinlikte, e-MBA tecrübelerini dinleyicilerle paylaşmış ve yeni ufuklar açmışlardır.

Türkiye'nin ilköğretim kurumlarında teknoloji kullanımı yüksek öğretimde olduğu kadar hızlı yaygınlaşmamaktadır. Bunun, kurumdaki kişilerin (yönetici, öğretmen, öğrenci, vd.) BT'ni benimseme

6.12.2004 tarihli etkinlikte "Akademik Branşlarda BDE Çalışmaları" adı altında, kurumlarında yapılan BDE uygulamalarından örnekler vermiştir.

İnternet ve internet tabanlı servislerin gelişmesi ile tek yönlü BDE, çift yönlü ve etkileşimli olan e-Öğrenme tabanlı eğitim şeklini almaktadır. "e-Öğrenme" kavramı ülkemiz için de yeni ama hızla benimsenmeye başlayan bir eğitim biçimidir. 1.Bölümde de vurgulandığı gibi daha çok şirketlerin şirket içi ve dışı eğitimlerinde kullandıkları bu eğitim biçimi "yaşam boyu öğrenme" için en uygun yöntemdir. Bu alanda başarılı uygulamalara imza atmış Earnst&Young-TürkiyeDen sayın Tevfik Kor, 20.12.2004 tarihli etkinliğimizde; "e-Öğrenme'de Bilinmesi Gereken Temel Kavramlar" konulu bir sunum yapmıştır. Yazının bundan sonraki bölümünde bu üç etkinlikte sunulanların özeti okuyucu ile paylaşılacaktır.

3. e-Öğrenmeye Farklı Yaklaşımlar

3.1. e-Öğrenme ile İlgili Bilinmesi Gereken Temel Kavramlar

- **e-Öğrenme:**, internet/intranet ve sayısal teknolojiler üzerinden sunulan, öğrenim ve bilgi yönetimi faaliyetleridir.

- **e-Öğrenme Unsurları:**

- **Kurumlar ve kişiler e-öğrenme'yi neden tercih eder?**

Yer ve Zaman Esnekliği
Dersi Tekrar Etme Olanağı
Öğrenme Süresinde Düşüş

Düşük Maliyet

Standartlaşmış Eğitim

- **İletim Kanalları**

e-Öğrenme'de iletilmek istenen içerikler **İnternet, İtranet, CD-ROM, Uydu yayını ve interaktif TV** yardımıyla sunulabilir.

- **e-Öğrenme Kavramları:**

Asenkron Eğitim

Senkron Eğitim

Bilgisayar Destekli Eğitim (Computer Based Training-CBT)

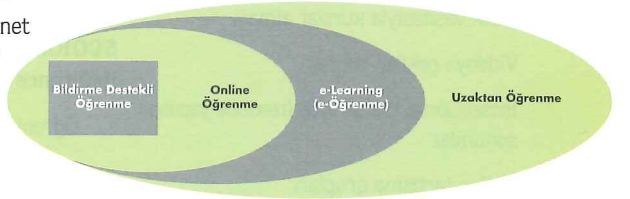
Web Tabanlı Eğitim (Web Based Training-WBT)

Sanal Sınıf (Virtual Classroom)

Karma Öğrenme (Blended Learning)

Öğrenme Yönetim Sistemi (Learning Management System-LMS)

Öğrenme İçerik Yönetim Sistemi (Learning Content Management System-LCMS)

Öğrenme Nesneleri (Learning Objects)

SCORM

AICC

KMS

TDB-İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Prof.Dr. Erdal Balaban Öğr.Gör. Dr. M.Emin Mutlu'ya teşekkür plakettini sunarken

yaklaşımlarından, kurumun hazıroluş durumuna kadar değişen bir yelpazede yer alan sebepleri vardır. Oysa, öğrenme teknolojileri projelerinin başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesini etkileyen iki önemli faktör, erişim ve katılımı genişletmek ile kurumun kültürünü (ve disiplini) değiştirmektir. BT'yi eğitimi destekleyici bir araç olarak benimseyen eğitim kurumları daima bir adım önde olmuştur ve olacaktır.

Çalışma grubumuzun yaptığı araştırmalar sonucunda bazı eğitim kurumlarının bu yönde başarılı uygulamalar gerçekleştirdiği ortaya çıkmıştır. Bunlardan biri olan TED-İstanbul Koleji BDE Koordinatörü Tuğba Makbuloğlu,

e-Öğrenme'ye Farklı Yaklaşımlar: TBD-İstanbul Eğitim ve Bilişim Çalışma Grubu Etkinlikleri

1. Eğitim ve BT: Uzaktan Eğitim ve e-Öğrenme

Bilgi toplumu olma yolundaki yapılanmada eğitim sistemleri de teknolojiyi en üst düzeyde ve yoğun olarak kullanacak şekilde yeniden yapılandırılmalıdır. Conlon'un da vurguladığı gibi (Zereyak ve Çolak,2002), öğretmen, öğrenci ve ilgili kamuoyu, kendi eğitsel değişim görüşlerini rahatça dile getirmedikçe, ileride, teknoloji onları kendi seçimlerinden farklı noktalara götürecektir.

Telekomünikasyon ve bilgisayar teknolojilerinin gelişmesi, özellikle internetin yaygınlaşması ve WWW'ın kurulması, uzaktan eğitim, biçim, içerik ve ülke yükseköğretim sistemleri içindeki yerini ve payını 90'lı yılların ortalarından itibaren köklü bir biçimde değiştirmeye başlamıştır. Amerikan üniversitelerinin %75'i on-line eğitim yapmakta olup, tamamen uzaktan eğitim yöntemi ile yürütülen dereceye yönelik programlara kayıtlı olan veya derslerin bir kısmını bu yöntemle alan öğrencilerin sayısının 6 milyon civarında olduğu tahmin edilmektedir (Koşar ve ark.,2003).

İnternet ve internet tabanlı servislerin gelişmesi ile tek yönlü olan klasik BDE, çift yönlü ve etkileşimli olan e-öğrenme tabanlı eğitim şeklini almaktadır. "e-Öğrenme" kavramı ülkemiz için yeni ama hızla benimsenmeye başlayan bir eğitim biçimidir. Günümüzde daha çok şirketlerin şirket içi ve dışı eğitimlerinde kullandıkları bu eğitim biçimi "yaşam boyu öğrenme" (life long learning) için uygun yöntem olarak önerilmektedir. Ülkemizde de e-öğrenme, bilişim profesyonellerini ve eğitimde aktif rol alanları olduğu kadar bilgi toplumunun şekillenmesine katkı sağlayabilecek herkesi çok yakından ilgilendiren bir konu olmalıdır.

2. TBD-İstanbul Eğitim ve Bilişim Çalışma Grubunun

e- Öğrenmeyi Konu Alan Etkinlikleri

TBD İstanbul şubesi bünyesinde 2003 Ağustos'ta kurulmuş olan Eğitim ve Bilişim Çalışma Grubu, İstanbul'da başta eğitim kurumları olmak üzere, "e-Eğitim" bilincini toplumun tüm kesimlerine yayma misyonunu üstlenmiştir. "e-eğitim" kapsamı içinde bulunan "e-öğrenme", "e-ders", "e-sınav" ve eğitim alanına yönelik benzer kavramları tartışmak, geliştirmek ve uygulamak için kamu, özel sektör ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapmaktadır. Bunların yanı sıra ortak etkinlikler, bilgilendirme seminerleri, yarışmalar, yayınlar ve destek hizmetleri gibi faaliyetler de çalışma grubunun hedefleri içerisinde.

Çalışma grubunun çekirdek kadrosunu oluşturan elemanların geniş vizyonu, yüksek motivasyonu ve enerjisi kısa sürede grubun önemli faaliyetleri planlayıp gerçekleştirmesini sağlamıştır. "Eğitimde BT" nin verimli kullanımı" konusu merkeze alınarak, 1.bölümde de vurgulandığı gibi son yıllarda gittikçe yaygınlaşan ve önem kazanan "e-Öğrenme" (e-Learning) kavramı, grubun bir yıllık çalışma programının ana konusu olarak belirlenmiştir. e-Öğrenme, yaşam boyu öğrenme için en iyi yöntemdir yaklaşımından hareketle, konuya ilgisi olan herkese açık olan ve İstanbul şubesinde yapılan bilgilendirme toplantıları/seminerler düzenlenmiştir. Daha etkin olması için gerçek örneklerin anlatıldığı uygulamaları sunacak uzman kişiler davet edilmiş ve konu, dinleyicilere belli bir sistematik çerçevesinde

aktarılmıştır. Türkiye için bir perspektif vermesi açısından e-öğrenmeyi de kapsayacak şekilde daha geniş bir çerçevede uzaktan eğitim konusunda yüksek öğretimden, ilköğretimden ve iş dünyasından örnekler seçilerek dinleyicilere aktarılmış ve konu tartışılmıştır.

18.10.2003 tarihli etkinliğin açılışından bir görüntü

Türkiye'de uzaktan eğitimin yaklaşık olarak Cumhuriyet tarihi kadar eski bir geçmişi vardır. Başlangıcından bugüne kadar uzanan gelişim seyri incelendiğinde Türkiye'de uzaktan eğitim çok değişik alanlarda ve bütün öğretim kademelerinde uygulanmaya gelmiştir. Halen devam etmekte olan Açıköğretim Fakültesi uygulaması yanında, yükseköğretim düzeyinde ODTÜ, Ankara Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi de iletişim ve internet teknolojilerinden yararlanarak değişik uzaktan eğitim uygulamaları yürütmektedir. Bunlardan Anadolu Üniversitesi Açıköğretim sistemi, Türkiye'nin en yaygın uzaktan eğitim uygulaması olma özelliğini taşımaktadır (Karataş,2003). Bunun yanı sıra, Anadolu Üniversitesi hedef kitesinin büyüklüğü açısından Türkiye'nin internet ortamındaki en büyük eğitsel içerik sunumunu gerçekleştiren kurumu olmaya adaydır. Sistemde, internet ortamında deneme

Bilişim'04

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ

TBD 21. ULUSAL BİLİŞİM KURULTAYI

4-6 Ekim 2004, ODTÜ-ANKARA

Bilişimle'DÖNÜŞÜM...

ETKİN KATILIM ÇAĞRISI

TBD, ülkemizi bilişim toplumuna taşımada öncülük görevi tanımlı altında yaptığı etkinliklerle, bilişim teknik bilimini kalkınma sürecinde en etkili şekilde yararlı kılmayı, sektörün ve meslek elemanlarının sorunlarına çözüm arayan mekanizmalar geliştirmeyi ve bunun için gerekli ortamların oluşmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Türkiye Bilişim Derneği 2004 yılı boyunca gerçekleştirdiği etkinliklerinin tümünü **Bilişim'04** ana başlığı altında sürdürmektedir. 1976 yılından bu yana olduğu gibi, 2004 yılında da TBD'nin en önemli, büyük ve geleneksel etkinliği, **TBD 21. Ulusal Bilişim Kurultayı**'dır.

Ulusal politikalardan, kobi düzeyinde uygulamalara, insan gücü eğitiminden, yerel yönetimlere; geniş bir açıyla, bilişime ilişkin her şeyin tartışılacağı, ülkemiz bilişimine katkıda bulunacak herkesin söz hakkının olacağı TBD 21. Ulusal Bilişim Kurultayı, **4-6 Ekim 2004** tarihlerinde **Ankara, ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezi**'nde gerçekleştirilecektir.

Kurultay'ın ana teması **Bilişimle'DÖNÜŞÜM**'dür. Ana tema çerçevesinde, Bilişim Teknolojileri ve Uygulamaları ile Bilgisayar Bilimleri/Mühendisliği ve Yazılım Mühendisliği konularında akademik ve teknolojik bildiriler tartışılacaktır. Düzenlenecek panellerde bilişimin ve e-Dönüşümün en güncel konuları masaya yatırılacak, bilişimcilerin konuya yaklaşımları ve sektörün projeleri tartışılacaktır.

Kurultay süresince, *e-Dönüşüm ulusal politikalarını ve modellerini; *sağlıktan - tarıma sektörel çözümleri ve sektörler arası bilgi paylaşımlarını; *iletişim teknolojilerinde ulaşılan noktaları; *Bilişimle ilgili yasal düzenlemeleri; *e-Ticareti; *Bilişimin yerel yönetimdeki yerini ve uygulamalarını; *Farklı sektörlerdeki Bilişim uygulamalarını; *Bilişim eğitimi ve e-Öğrenmeyi; *Bilgisayar Bilimlerindeki akademik çalışmalarını ve gelişmeleri; *Yazılım Mühendisliğini ve Bilişim Proje Yönetimini; akademisyenlerin, özel sektörün, kamunun ve tüm STK'ların katkı ve katılımları ile, **bildiri**

sunumları, açık oturum, panel ve çalışma grupları etkinliklerinde beraberce yaşama geçireceğiz.

Bu yıl Kurultay'da gündeme alınmasını önerdiğiniz konular, görüşleriniz ve her türlü katkılarınız için bu tür bilgileri kurultay@tbd.or.tr adresine iletmenizden büyük mutluluk duyacağız. Bu yönde destekleriniz, katkı ve işbirliğinizin önemli olduğunu, her duyurumuzda olduğu gibi bir kez daha paylaşmak isteriz.

Etkinlik ile ilgili ayrıntılı bilgi ve gelişmeler TBD Web sayfası adresinden sunulmaya devam edecektir.

Son bildiri gönderme tarihi ve adres: 18 Haziran 2004 Bildiri formatı adresinde sunulmaktadır.

Yepyeni bir dinamizmle TBD 21. Ulusal Kurultay'ında pek çok yeniliği ve güzelliği paylaşmayı ümit ediyoruz.

e-Devlet Uygulamaları Konferansı ve Sergisi

Konferansın ilk paneli gazeteci-yazar Şeref Oğuz tarafından yönetilen Bilişim Sektör Forumu'ydü. Panele katılanlar: Mehmet Ekinalan (Türk Telekom), Faruk Yarman (Havelsan), Ekrem Yener (Microsoft), Can Kaynar (Koç Sistem), Gökhan Erzurumluoğlu (Docuart), Ali Korkmaz (Sisco), Byron Nicolaides (ECDL Vakfı) sektörel bakış açısı ve e-Devlet'e dönük hizmetler üzerinde görüşlerini aktardılar.

TBD'nin 9-10 Mart 2004'te Ankara'da düzenlediği e-Devlet Uygulamaları Konferansı ve Sergisi'nin açılışını Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı Sayın Doç. Dr. Abdüllatif Şener yaptı. Etkinliğe Ulaştırma Bakanı Sayın Binali Yıldırım da e-imza konulu panelin açılışını yaparak katıldı.

"Bilişim Sektör Forumu" oturumu ile başlayan etkinlikte "e-Ekonomi", "e-Dönüşüm Türkiye, Nasıl?", "Türkiye e-İmza Kullanımına Hazır mı?" ve "Kamunun Yeniden Yapılanmasında Bilgi Yönetimi ve Bilgi İşlem Merkezleri" konulu açık oturumlara kamu ve özel sektörün temsilcileri ile akademisyenler katıldı. Türkiye Bilişim Derneği Vizyon 2007 oturumu ile etkinlik sona erdi.

Etkinlik sonrasındaki kokteyl sırasında düzenlenen tören ile, TBD ve Milli Prodüktivite Merkezi arasındaki işbirliği sözleşmesi, TBD Başkanı Sayın Rahmi Aktepe ve MPM Genel Sekreteri Sayın Mustafa Kemal Akgül

çabalarının yanısıra, bu çabaların toplum tarafından anlaşılması, özellikle kullanıcı durumundaki geniş halk toplulukları tarafından kavranılması da yoğun ve sürekli bir uğraş verilmesini gerekli kılmaktadır.

Şeffaf, katılımcı, demokratik, çağdaş devletin yaratılmasında yeni bir aşama ve Ülkemizin kalkınma çabasında günümüzün temel ögesi olan e-Devlet temel amacına ulusal olarak ulaşılabilmesi için, Derneğimizin her yıl etkinliklerle desteklemeye çalıştığı eylem planının bir ürünü olarak, 9-10 Mart'ta e-Devlet Konferansı ve sergisini gerçekleştirmiş bulunmaktayız.

Tüm kesimlerden yoğun ilgi gören bu etkinliğe katılan 4751 kişinin açılımı şöyle; 2893 Kamu çalışanı, 60 üst düzey bürokrat (Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, Genel Müdür), 503 özel sektör yönetici ve çalışanı, 817 üniversite öğrencisi, 232 lise öğrencisi ve diğer kesimlerden 306 kişi.

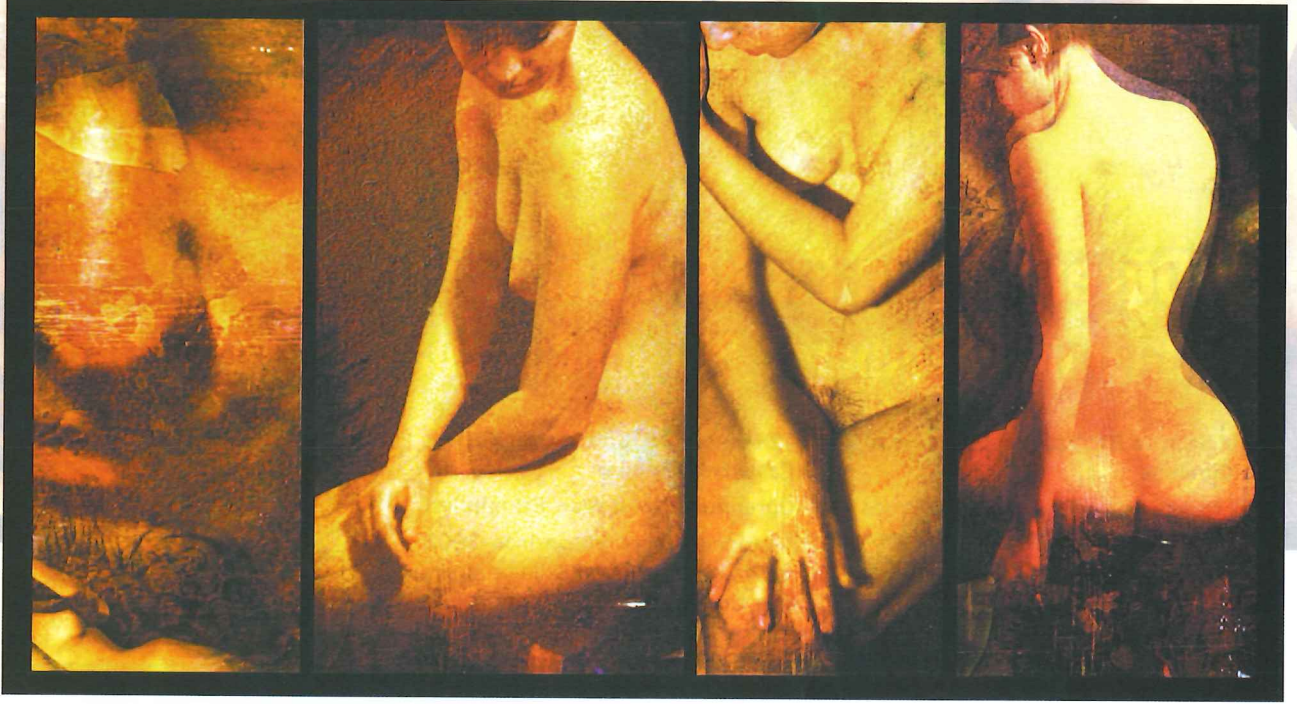
Sergiye katılan kamu kurum ve kuruluşlarının istekliliği, etkinlik için sektörün verdiği destek, hükümetimizin gösterdiği yakın ilgi çok memnuniyet vericidir. Çok sayıda politikacı, üst düzey bürokrat, özel sektör yöneticileri, sektörel firmalar, bilişimciler, akademisyenler, kamu çalışanları, basın mensupları ve öğrenciler ile vatandaşlarımız gerek panelleri gerekse de sergiyi izdiham oluşturacak düzeyde bir yoğunlukla izlemişlerdir.

Herşeyden önemlisi, etkinlikte yaşanan iki gün boyunca iletilen tüm mesajlar şunu bir kez daha gösterdi ki, e-Devlet anlayışı, yalnızca bilişim teknolojileri ve uygulamalarını değil, bir felsefi dönüşümü işaret etmektedir. Bu anlayışı hayata geçirirken, teknolojiyi araç olarak değerlendirerek, ülkemizin sürdürülebilir kalkınmasının ve vatandaşımızın mutluluğunun amaçlanmasının esas olduğu yönünde tüm ilgili kesimlerde ortaya çıkan fikir birliği, en önemli üründür.

Dünyada yaşanan gelişmelerin ülkemizin kalkınma çabalarına yansması temel amacıyla 2000 yılından bu yana e-Türkiye çalışmalarının içerisinde öncü ve etkin olarak bulunan, koordinasyon ve izleme görevi de üstlenmiş olan Derneğimiz, e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulu'nun oluşması için büyük çaba sarfetmiş ve şu anda da bu kurulda katılımcı olarak etkin bir rol oynamaktadır.

Bilindiği gibi ülkemizde internet kullanım oranımız %6, e-Devlet hizmetlerinden yararlanan yurttaş oranı ise sadece nüfusun %3'üdür. Derneğimizin yaptığı hesaplara göre, ülkemiz her yıl 50 milyar USD' ını, sadece bilişim teknolojilerini kullanmamaktan dolayı, bilişimsizlik maliyeti olarak kaybetmektedir.

Bu durumu halkımızın lehine değiştirmek, Devletimizin olduğu kadar, bizim gibi sivil toplum kuruluşlarının da ana görevleri arasında yer almaktadır. Aynı şekilde, Devletimizin e-Devlet olma yolundaki

Uluslararası platformlarda bir sanatçımız

Gülnur Güvenç

Güvenç'in ünü sınırlarımızla sınırlı da değil .. 2003 yılında düzenlenen Adobe Digital Contest yarışmasında "Cthulhu Head" 1. ödüle değer bulundu.

http://www.photoworkshop.com/public/public_rooms/digital_gallery_01.html

http://www.photoworkshop.com/public/public_rooms/winner_01.html . İsveç Ulusal

Televizyonu SVT2'nin Mosquito adlı programında işleri tanıtıldı. Digitalart adlı

uluslararası web sitesinde "Cthulhu Head" 3

yıl boyunca (yaklaşık 10,000 imaj içinde) top100 listesinde yer aldı www.digitalart.org

. 2002 yılında düzenlenen International Digital Art yarışmasında 7. ödülü kazandı.

<http://www.internationaldigitalart.com/IDA/A/idaawin.html> . MOCA Museum Of Computer

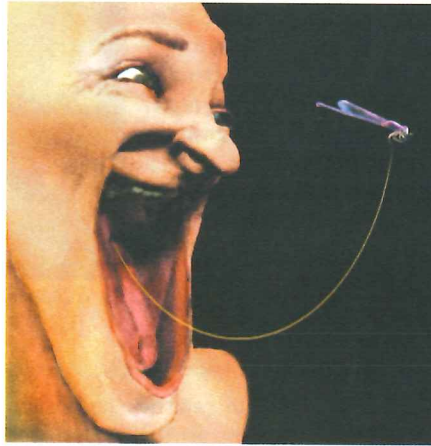
Art web sitesinin düzenlediği MOCA Digitalart Contest yarışmasında "Punk Cthulhu" 1. ödüle

layık bulundu. <http://moca.virtual.museum/> . Ayrıca, birçok uluslararası sayısal sanat

sitesinde de işleri sergileniyor.

Güvenç'in sınırlarımızı aşan diğer çalışmaları ise kısa başlıklarla şöyle: Yılda bir kez

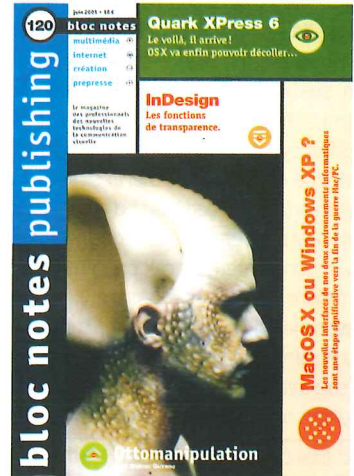
yayınlanan, uluslararası grafik tasarımlar ve

sayısal sanatçıların işlerine yer veren Metalheart 2 adlı kitapta 5 işiyle yer aldı (Japonya). Digital Photography + Design Dergisi ile (Avustralya) EFX Art & Design Dergisi'nde (İsveç, ABD, Japonya) işleri yayınlandı ve bu derginin düzenlediği Digital Hall Of Fame'e seçilerek "Disintegration" adlı işi büyük ödüle aday gösterildi. <http://macartdesign.matchbox.se/indexpage/s/index3.html> . Simultaneita New Media Arts Dergisinde "Cthulhu Head" yayınlandı (İtalya). Bloc Notes dergisinde işleri yayınlanarak "Cthulhu Head" kapak olarak kullanıldı (Fransa). Ayrıca, MacWorld Türkiye'de iki kez işleri, Pcworld Dergisi'nde de web sitesi

tanıtıldı. Feedback Dergisi de Güvenç'in işlerini yayınlamak onu tanıtanlara katıldı.

Gülnur Güvenç Mimarlar Odası'nda yayın sorumlusu olarak çalışıyor, Oda'nın Ankara'da yaptığı tüm grafik işlerden (dergi, kitap, afiş, sergi vs.) o sorumlu. Güvenç ayrıca bağımsız (free-lance) olarak da çeşitli grafik işleri yapıyor. Güvenç'in son işlerinden birisi ise Türkiye'nin Pakistan Büyükelçiliği binasının kabul holünde yapılmakta olan 9 metrelik bir çini panonun tasarımı. Gülnur Güvenç benzeri pano tasarımlarını ve büyük ölçekli sayısal baskı işlerini Türkiye'de birkaç otel için de gerçekleştirdi...

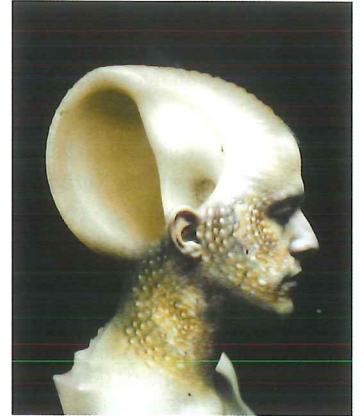
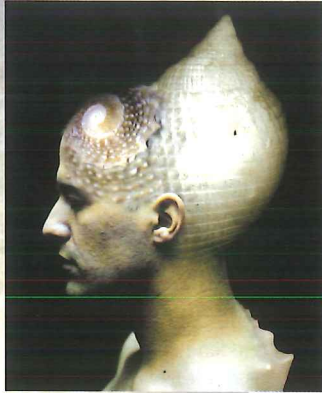

Cthulhu ve sonrası ...

Edebiyatın belki de en garip eserlerinin sahibi Howard Phillips LOVECRAFT 20 Ağustos 1890'da Amerika (Rhode Island)'da doğdu. Kısa yaşamı 15 Mart 1937'de sona erdi. Eserlerinde bambaşka ve bir o kadar da garip bir evren yaratmıştı. "Cthulhu'nun Çağırısı"nı (The Call of Cthulhu) 1926'da yazmıştı..

Gülnur GÜVENÇ de Lovecraft'ın esiniyle kendi evrenini yaratıyor .. biraz fotoğraflar, daha fazlasıyla da fotoğraflara eklediği deniz kabuklarıyla .. Siyah bir fonda başka yerlerin insansıları doğuyor Güvenç'in yaratımlarında .. belki biraz düşünceli, belki biraz onlar da kendi hayallerine dalmış olarak ..

Kabukluların kemiksi dokuları insan tenine taşınıyor ve ustaca birleştiriliyor. Öyle ki, sanki yeni insansı yaratığın, Cthulhu insanının, bir birleşim değil de bir yerlerde yaşayan birisi olduğu kolaylıkla kabul ediliyor .. Güvenç'in Cthulhu'ları evrenlerinde gerçek birer kimliğe bürünüyor. Hem de sadece yeni

Çağdaş Sanatlar Merkezi'nde Mayıs ortalarında açılacak .. Güvenç'in

birer görüntü olmakla yetinmeyip, duygularını, düşüncelerini ve hayallerini de açığa vurur gibiler. Belki birleşimlerin içinde bu duyguların da yansıtılması Güvenç'in sanatının başladığı nokta ..

Genç sanatçı Gülnur GÜVENÇ Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi mezunu ve mesleğinde de pek çok ödülün sahibi başarılı bir mimar .. Görsel sanatsallığı içinde sadece Cthulhu insanlarını da yapmıyor .. Gerçekleştirdiği pek çok işlerin arasında afişler, takvimler, kitap kapakları gibi çalışmalar da var. Ankara'da yaşıyor ve Tema-Yok-Tema isimli genç bir sanat grubunun da üyesi .. TyT ile birlikte karma sergilere katılıyor. 5. karma sergileri bu yıl Ankara,

yaptıklarından bazılarını onun kişisel internet sergisinde de görmek olanaklı : <http://www.gulguvenc.com/>.

Güvenç'in görsel çabaları çoklukla bilgisayarda gerçekleşiyor .. Ona belki sayısal bir sanatçı da demek olası. Çoklukla Adobe/PhotoShop kullanmayı seviyor. Kendi çektiği fotoğraflar ekranında yeni dünyaların insansılarına dönüşüyorlar .. elbette uzun ve kesinlikle çok özenli bir çaba ile .. Bilgisayarların, "teknik" in duygusuzluğunun çok ilerisinde Güvenç'in işleri. Onun için yaratmaktan çok görselliğin taşıdığı içten ve belki daha önemlisi gerçek duygu geçişleri önemli. Bir öykü anlatmaktan çok duyguları hareketlendirmek istiyor.

AÇILIŞ KONUŞMALARI

Doç. Dr. Abdullahi ŞENER
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

"Şu andaki geldiğimiz noktaya baktığımızda, aslında geri kaldığımızı söyleyemeyiz, ama bugünkü ortamda çok ileri bir noktayı yakaladığımızı da söyleyemeyiz. Madem henüz ıskalamış değiliz, henüz her şeyin en iyisini yapan ve gerçekleştiren bir ülke konumunda değiliz, o halde önümüzde fırsatlar vardır, önümüzde imkanlar vardır ve de başarılı olmamız için zamanımız vardır, imkanlarımız vardır. Bunu elbirliğiyle ortaya çıkarmamız gerekir diye düşünüyorum.

Bu bakımdan e-devlet uygulamalarını süratle tamamlayabilmek ve belli bir noktaya gelebilmek bakımından hükümet olarak Acil Eylem Planı'nda "e_Dönüşüm Türkiye Projesi"ne yer verilmiştir.

Rahmi AKTEPE TBD Yönetim Kurulu Başkanı

"Bilişim uzmanlarının yanı sıra, toplum bilimciler ile yönetim bilimciler tarafından farklı tanımlamaları yapılan e-Devlet'in, bütün bilimlerdeki ortak tanımlamasını "Bilgisayar sistemleri ve yazılımları ile desteklenen ve kesintisiz olarak 24 saat çalışan kamu organizasyonlarının bütünü" olarak özetlemek mümkündür.

İnternet ve bilişim teknolojilerinin, damgasını vurduğu günümüzde, özellikle gelişmiş ülkelerde İnternet kullanıcı sayıları hızla artmaktadır. Türkiye, gelişmiş ülkelerde olduğu kadar olmasa da, bu gelişmeye anlamlı ölçülerde tepki vermektedir. Günümüzde e-Devlet uygulamalarını henüz tam anlamı ile geliştirmiş ve uygulamakta olan ülke bulunduğunu söyleyememekle birlikte, bir çok ülkenin bu konuda belirgin yol almış durumda olduğunu da görmekteyiz.

Bu projenin bir sonucu olarak DPT'nin bünyesinde kurulan Daire Başkanlığımız vasıtasıyla Türkiye'deki e-devlet uygulamalarının koordinasyonu ile ilgili bir zemin oluşturulmuştur. Bunun ötesinde tüm kamu kurumlarının çalışmalarından yararlanmak, aynı zamanda özel sektörün konuyla ilgili çalışmalarından yararlanmak maksadıyla Danışma Kurulu oluşturulmuştur ve bir e-Devlet İcra Kurulu oluşturulmuştur. E-Devlet İcra Kurulunda sivil toplum kuruluşlarımızın temsilcileri bulunduğu gibi, aynı zamanda üç Bakan'ımız var ve bazı kamu kuruluşlarımızın başkanları, temsilcileri de yer almaktadır. Periyodik toplantılarda ne yapılması gerektiği sürekli tartışılmaktadır. Her şeyin en etkili ve en gerekli bir şekilde uygulanması için çaba harcanmaktadır. Özellikle kurulan komisyonlar vasıtasıyla "e-Devlet Acil Eylem Planı" oluşturulmuştur. 73 eylemden meydana gelen bu plan 2004 yılı sonunda tamamlanacaktır ve tekrar 2004 yılı sonrasında geldiğimiz nokta gözden geçirilecek ve değerlendirilecektir. Burada özellikle ifade etmek istediğim husus şudur: E-devlet uygulamalarında gecikme lüksümüz

yoktur, zamanı ıskalama lüksüne sahip değiliz, mümkün olan en kısa zamanda, en yüksek başarıyı elde etmek zorundayız. Bunu sağlayabilmek maksadıyla hükümet olarak bir taraftan kamu kuruluşlarımızın birikimlerinden yararlanmaya çalışıyoruz. Diğer taraftan da sivil toplum kuruluşlarımızın birikiminden yararlanmak istiyoruz ve sistemin, mekanizmanın içine de tüm bu kuruluşlarımızı da almış bulunmaktayız. Ama konuyla ilgili olarak her öneriye, her teklife, her açılıma açık olduğumuzu da belirtmek istiyorum.

Ben bu tür toplantıların da konunun sıcaklığını koruması, toplumda e-Devlet uygulamalarıyla ilgili tartışma zemini oluşturması açısından faydalı olduğunu düşünüyorum ve bu tür toplantıları düzenleyen arkadaşlarımızı her zaman tebrik ediyorum. Mümkün olduğunca da katılmaya ve buradaki tartışmaları paylaşmaya çalışıyoruz. Ben inanıyorum ki önümüzdeki yıllar Türkiye'nin e-devlet uygulamaları konusunda Avrupa Birliği standartlarına da uygun çağdaş bir düzeyi sürekli sürdürdüğü ve artırdığı, geliştirdiği bir süreç olacaktır."

Günümüz teknolojileri e-Devlet'in en iyi şekilde oluşturulması için gerek mimari yapı, gerekse güvenlik gereksinimlerini karşılayacak bir çok seçenek sunmaktadır. Bunlardan yararlanarak projelerimizi hayata geçirmek için artık geç kalmamalıyız...

Görünen o ki, hem devletteki yönetim anlayışı değişmektedir, hem de vatandaşın devletten beklentileri biçim değiştirmektedir. Yaşadıklarımızı hem devlet hem de vatandaşın davranışı ile değerlendirdiğimizde, bakınız hangi sonuçlara varıyoruz:

1) Devlet, hızla gelişen bilişim ve özellikle İnternet teknolojisine uyum sağlama çabası ile saydamlaşmak ve katılımcı olmak yolunda ilerleyeceğinin işaretini vermiştir. e-Devlet Sergisi ile ortaya konan niyet ve irade bu eğilimin en canlı kanıtıdır.

2) Vatandaş, devletle olan ilişkisi içinde yürütülen birçok işi, "devlet dairesi"nde yapmak yerine kendi masasından yapmak istemekte, dahası iş süreçlerinin bir parçası olmak ve yönetime katılmak niyetindedir.

Dolayısıyla her iki taraf da kamu kurumlarının bilişim sistemleri ile donatılmasını istemektedir; ortaya konan eleştiriler de daha doğru ve daha hızlı adımlar atma beklentisini

ortaya koymaktadır. Özetle, vatandaş ile devlet uyum içinde birlikte çalışmak istemektedirler.

Hepimiz hemfikiriz ki e-Devlet olgusu, Türkiye'nin ekonomik, toplumsal ve kültürel kalkınmasında büyük öneme sahiptir. "e-Devlet" in üzerinde bu denli durulmasının ardında yatan gerçek budur. Öte yandan, hepimiz biliyoruz ki, yalnızca kamu kurumlarının tek tek geliştirdikleri bilişim sistemlerini ödüllendirmeye yetinmeyiz, çünkü, topyekün bir dönüşüm sağlanmadan, e-Devlet'in gerektirdiği iş yapma düzeni kurulamaz inancındayız

Nitekim, kurumların uygulamaları gözler önüne kondukça, kurumlar arasındaki bilgi paylaşımının eksikliği iyiden iyiye kendisini belli etmektedir. Bu durum, bilişim çözümlerinin ana yazgısıdır: İşler yapıldıkça açıklar kendisini belli etmeye başlar ve daha yapılacak bir sürü iş olduğu ortaya çıkar. Herhalde bilişimcilerin bir türlü

anlaşılmasının nedeni de budur: Biz bilişimcilerin işleri hiç bitmez!..

Bu dönüşümü hep birlikte gerçekleştireceğiz. Biz Sivil Toplum Örgütü kimliğimizle, otuzüç yıldır olduğu gibi, gene bu çalışmaların içinde olacağız. Nitekim, hem e-Türkiye projesinde üstlendiğimiz rol ile hem de TBD KAMU-BİB'in yıllardır süren etkin çalışmaları ile bu kararlılığımızı açıkça ortaya koyduk.

Diğer taraftan biliyoruz ki sizlerle birlikte katedeceğimiz yol dikensiz gül bahçesi değil... Karşımızda bazı tehlikeler ve tuzaklar da var.

- Kimi kez yasal düzenlemelerin bize ayak uydurmadığını göreceğiz,
- Kimi kez bazı kurumların iç yapılarından ötürü işler yavaş yürüyecek,
- Hatta bilişimciler yıllardır tanınmayan özlük hakları bizlere ciddi engeller oluşturacak,

- Kamunun Yeniden Yapılanmasında, Bilgi İşlem Merkezlerinin, konularında uzmanlıkları doğrultusunda, kurumlarının örgüt yapısında önemli işlevler taşımakta olduğunu tekrar tekrar vurgulamak durumunda olacağız,

- Ama en önemlisi, iyi niyetli çabaların ve emeklerin ticari yaklaşımlara kurban gitmemesi için direneceğiz.

Yaşanabilecek tüm çatışmalarda tek doğrumuz şu olacaktır: Ülke çıkarlarını, vatandaşlarımızın gönenç ve esenliğini her şeyin üstünde sayacağız.

Biliyorsunuz devlet, Türkiye'nin ilk bilgisayarını 1960'ta kurmuştur. Bu girişim, sanayi toplumuna geçişte önderlik eden devletimizin, bilişim toplumuna giden yolda da öncü olma işlevini üstlendiğini göstermişti... Hani deriz ya "Devlet Baba" diye, işte devlet şimdi de "baba" rolünü üstlenerek başı çekecek, ve e-Devlet dönüşümünü gerçekleştirecektir."

e-İMZA PANELİ AÇILIŞI

Binali YILDIRIM
Ulaştırma Bakanı

"Bildiğiniz gibi, 5070 sayılı Elektronik İmza Yasası Meclis'ten geçeli bir aydan fazla süre oldu; uygulaması da, hazırlanacak yönetmelikler doğrultusunda altı ay içinde başlayacak. Tabii bu tamamen ülkemiz açısından yeni bir şey. Mevcut olan bir mevzuatın geliştirilmesi, değiştirilmesi değil, bu anlamda bir dönüşüm ifade eden bir düzenlemedir. Asırlar boyu devam eden kamudaki alışkanlıkları artık değiştirmeyi öngören temel bir reformdur. Hepimiz biliriz, ıslak imza uygulaması asırlardan beri ülkelerin idaresinde devam eden bir usuldür. İmza, mühür, evrak kamu için en önemli belge, en önemli kamu işlerinin yapılmasındaki bir göstergedir. Artık bütün bu işlemleri de bu yasayla birlikte sanal ortama taşıma zorunluluğu geliyor. Bunun uygulamasının sorun teşkil etmeden, çok kolay bir şekilde bu dönüşümün yapılacağını söylersek çok doğru söylemiş olmayız. Uygulamanın tam anlamıyla yaygınlaşması için bazı aksaklıklar

muhakkak olacaktır. Ancak, unutulmamalıdır ki, genel kaide olarak doğruyu öğrenmek hatalardan geçer. Hatalarımız olsa da işin sonunda doğruyu bulacağız ve bu uygulama gelişmiş ülkelerde ve üyesi olma yolunda olduğumuz Avrupa Birliği müktesebatında da önümüzde zorunlu olarak başlatmamız gereken bir uygulama olarak önümüze çıkacaktır. Kaldı ki, bu e-Türkiye, e-devlet uygulamaları içerisinde de olmazsa olmaz bir konu olarak da karşımızda duruyor. Burada sertifikasyon, belgeleme konusunda yetki yasayla Telekomünikasyon Kurumuna verilmiştir. Telekomünikasyon Kurumu bu konuda oldukça büyük bir işi, büyük bir sorumluluğu da üstlenmiş bulunmaktadır. Zaten Telekomünikasyon Kurumunun yeterince işi var. Bu sene çok meşgul ve yoğun bir kurum olarak toplum, vatandaşımız bu kurumdan çok şey bekliyor. Üzerine bir de bu gelince işleri bir kat daha artmış olacak. Ama, ben inanıyorum ki, bütün bu çalışmaları

arkadaşlarımız başarıyla tamamlayacaktır. Bu konuda Bakanlık olarak, Hükümet olarak da her türlü desteği gerek sektöre, gerekse kuruma vereceğimizden kimsenin şüphesi olmasın."

Türkçe Terim kullanan ya da kullanmaya özen gösteren ya da işi gereği Türkçe Terim kullanma zorunda olan kişi ve kuruluşlar Terim Kolunun terim kütüğünü oluşturmada temel kaynak olmuşlardır.

TBD Terim Kolu çalışmalarını alt gruplar içinde yürütmektedir. Terim Kolunun en büyük grubunu: Ankara- İstanbul ve Diğer Yurt İçi ve Dışında bulunan gönüllü, sürekli ya da davetli Kol üyeleri oluşturmaktadır. Bu üyelerin sayısı 25 dolayındadır.

TBD Terim Kolu 2002/2003 "Bilişim Terimleri Sözlüğü" Çalışması

TBD Terim Kolu, 1900'lü yıllardan sonra kalıcı, herkesin kolayca yararlanabileceği ortak " **Bilişim Terimleri Karşılıklar Sözlüğü**" oluşturma işlevini birincil görev saymaya yönelmiştir. Bu bağlamda 1996 Yılında başlattığı iki yıllık çalışma sonuçlarını; **İngilizce-Türkçe/Türkçe-İngilizce Bilişim Terimleri Sözlüğünü Mayıs - 1996** da kitapçık biçiminde yayımlamış ve TBD Veb Sitesinde kullanıcıların yararlanmasına sunmuştur.

2002/2003 çalışma döneminde, "**Bilişim Terimleri Karşılıklar Kütüğü Genişletme**" projesi oluşturulmuş ve bu projenin için, sınırlı görevi alt gruplar kurularak yürütümüne çalışılmıştır.

Kaynak Sözlük tarama grubu, Bilgi İşlem Hizmeti ve işlem alt grubu, Kaynak Terim Kütüğü Düzenleme alt grubu, Terim Tarama ve seçme alt grupları, Karşılıkları ve Tamlamaları denetleme grubu, Karşılık seçme ve yöntem danışma alt grubu, Düzenleme ve Değerlendirme alt grubu, Genel onay alt grubu, Yayına hazırlama alt grubu.

Çalışma Projesinde Gerçekleştirilen Uygulama Programı:

- 1- Terim Toplama-Terim Kolu Üyeleri desteği ile çeşitli kaynaklardan terim önerisi toplama Toplanan terimleri - seçme ve işlenebilir yapıda çok karşılıklı düzenleme¹ (Nisan -Mayıs-2002)
- 2- Terim Tarama/ Seçme/ ekleme Değerlendirme - Terim Kolu Üyelerinin bireysel ve toplu değerlendirmesi ile tek karşılık seçme çalışması,)
- 2.1- Toplanan terimleri bölüşerek tek karşılık taraması (Ağustos- Aralık 2002)

2.1.2-Tek karşılık değerlendirme sonuçlarının düzenlemesi 2 (Mart- Mayıs 2003)

3- Düzenlenen terim kütüğünü topluca incelemek değerlendirmek (Ağustos-Kasım 2003)

3.1-TÜRKÇE karşılıkların ve tamlama yapılarının irdelenmesi ve değerlendirilmesi3

3.2- Karşılık sorunlarının giderilmesi çalışması

3.3- Yayımlanabilir yapıya dönüştürülmesi çalışması

4- TBD- Veb, CD ve Kağıt yayınına hazırlamak (Ocak- Mart/Nisan 2004)

Sonuç :

TBD Terim Kolu 2002/2003 Çalışma programı içinde geliştirilen **İkinci TBD, BİLİŞİM TERİMLERİ -karşılıklar-SÖZLÜĞÜ-2004**

10 Bini aşkın terim ve sözcüğü ile, kısa zamanda Bilişim Toplumumuzun yararlanmasına açılacaktır.

Bu çalışma üzerinde de olduğu gibi değerli terim kolu üyelerimize, çağrılı uzmanlarımıza, katkı ve gözlemlerini esirgemeyen üyelerimize teşekkürlerimizi yinelerim.

Kuşkusuz, gerek bu kütük üzerinde gerekse terim oluşturma çalışmalarımız sürüp gidecektir...

TBD Üyeleri Internet Veb Sitesi tbd@tbd.org.tr; terim@tbd.org.tr ya da kaya.kilan@tdg.org.tr adreslerinden hem Sözlüğe hem de terim Koluna ulaşabilirler....

Not: Sayın TBD Üyeleri yeni Bilişim Terimi Türkçe karşılığı önerin "önerinizi" hem değerlendirelim, hem de adınızı TBD Dergisinde önerinizle birlikte yayımlayalım.

1 a) Erişilebilen kaynaklar: TBD terim Sözlüğü, Microsoft Yereleştirme Sözlüğü, B.Sankur Elektrik, .Elektronik Terimler Sözlüğü, Linux Topluluğu Sözlüğü, B.Dayioğlu-Cüvenlik Terimleri Sözlüğü, B. Sankur Açıklamalı Sözlüğü, TDK Bilişim Terimleri Sözlüğü, N. Baykal-Bilgisayar Ağları Kitabı Sözlüğü, Veri Tabanı Kitabı Sözlüğü-Ü.Yarınagan, Terimler Sözlüğü-T.Ören, Bilişim Terimleri TDK ve EMO-TBD Sözlükler A. Köksal, Internet Terimleri Sözlüğü-E.Barut+A.Elçi

b) On iki kaynaktan toplanan yaklaşık 33.000 ok karşılıklı sözlük kütüğü oluşmuştur.

2 Karşılık taramaları sonucu yaklaşık 15 bin tek karşılıklı sözlük kütüğüne indirgenmiştir

3 Gerekli gereksiz tamlamaların ayıklanması ile yaklaşık 12.000 karşılıklı sözlük kütüğü oluşturulmuştur.

*TBD Terim Kolu,
1900'lü yıllardan
sonra kalıcı,
herkesin kolayca
yararlanabileceği
ortak " **Bilişim
Terimleri
Karşılıklar
Sözlüğü**"
oluşturma işlevini
birincil görev
saymaya
yönelmiştir.*

Bilişim

Terimleri

Türkçe Bilişim Terimleri Çalışması

Aydın Köksal'ın Türkçe Bilişim Terimleri çalışmasını, 1960'lı yılların sonlarında; "...İsterse yalnızca üçü-beşi tutsun yeter..." diyerek başlattığı "Türkçe Bilişim Terimler önerileri" nin Türk Bilişim çevrimine girmeye başlaması olgusu; bu gün kendi içinde bir okul yaratmadan öteye," Bilişim Toplumumuzun teknik ve bilimde örnek bir açılımı olmuştur." demek yanlış olmaz sanırım...

Bilişim Terimlerini kendi anadilinde kullanabilmenin çok yönlü ayrıcalıkları yanında ulusçu bir gerek de olduğunda kuşku yoktur. Yediden yetmişe aynı dilin konuşulduğu ve yazıldığı bir teknikbilim ve bilim dalı...

O'nun "Dil İle Ekin¹" yapıtından; " Bugün yazı ve konuşma diline yerleşmiş, 1966'da önerdiği; "**yazılım**" sözcüğünü, bizden tam 8 yıl sonra, Fransızca'da "le logiciel", daha sonra İtalyanca'da "i istemi logici", İspanyolca'da "el logical" sözcükleri ile, kendi ulusal anadillerinde kullanmaya başlayabildiklerini. " öğreniyoruz...

Çok sevdiğim "Server- Client" karşılığı "**Sunucu ve İstemci**" sözcüklerini de kendi öz dilinde karşılayıp, kullanabilen ülkelerin de başındayız. İngilizce dilinde doğuşundan bir kaç yıl sonra, kendi ulusal anadilimizde kullanmaya başladığımız iki teknik sözcük....

" Bilişim Dergisi'nin Şubat 1993, 35 inci Sayısında "Client/server" In Türkçe karşılığı ne olmalı? Diye bir soru vardı.

Ağ yapılarının ve "client/sever" ikilisinin yeni uygulama alanımıza girmeye başladığı o günlerde, Yeni Türkçe Bilişim Terimleri üzerinde çalışıyordum. Bu ikiliye henüz gelmemiş olmama karşın, dergide yapılan çağrı üzerine, bu iki sözcüğe karşılık bulmak üzere bir hafta sonu boyunca çalıştım,

denedim, sildim, yazdım. Beğenmedim ve en sonunda buldum..

Ve sözcüğün işlevsel içeriğini öne alarak, "İstemci" ve "Sunucu" sözcüklerini en uygun karşılık olarak saptadım.

Bilişim Dergisi'nin Mayıs 1993, 38 inci sayısında duyurulan bu öneri, " Client/server"a İstemci/sunucu diyelim mi? başka karşılık öneriyor musunuz? Cümlesi ile duyuruldu...

Bu gün, günümüz teknolojisinin bir simgesi haline gelen dağıtık bilgi işlem teknoloji yerleşmiş örneği, "client/sever" karşılığı "**istemci/sunucu**"² sözcükleri ve onlarla bağlantılı tamlamalar günlük ve teknik bilim dilde özenle ve yaygınca sevilerek kullanılıyor....

Bilişim Terimleri Türkçe karşılıklarına o kadar çok gereksinme var ki, kimi yayınevi, dernek ve kişisel çaba "Bilişim Terimleri Sözlüğü" oluşturup yayınlıyor. Bunlardan birine, Dernek ve Yayın Kolu çalışan üyemiz, sayın Bülent Sankur tarafından hazırlanan, 15.000'i aşkın bilgisayar, iletişim, Internet, elektrik, elektronik, kontrol, istatistik ve ölçme teriminin Türkçe karşılıklarını topladığı "Türkçe-İngilizce Ansiklopedik Bilişim Terimleri Sözlüğü (2002)" güzel bir örnektir.

TBD Terim Kolu Türkçe Karşılıklar çalışmaları ile üretilen terimler kütüğündeki terim ve sözcüklerin diğerlerinden en önemli farkı; 7 Bini aşkın Bilişimci üyesi ile Türk Bilişim Toplumunu temsil eden ve çalışma gruplarında Türk Bilişim Hayatının ve Biliminin öncülerini ve uzmanlarını barındıran, dernekte; çeşitli alt grup değerlendirme ve onaylarından geçmiş, ortaklaşa saptanmış en uygun sonuçları belirleyip vereme çabasının ürünü olmasıdır. TBD İngilizce Bilişim Terimleri Karşılıklar Kütüğü, Meslek Dalında TBD Ortak Uzmanlık onayını taşımaktadır.

TBD Terim Kütüğü üzerindeki çalışmalar sürekli olup, terim kolunun denetiminde sürekli günlenmeğe çalışan, eksik ve yanlışları tüm TBD üyelerince de gözlenip denetlenen kütük olma özelliğini ve en önemlisi "ortak başvuru kaynağı" olma niteliğini taşımaktadır.

TBD Terim Kolu Çalışmaları:

Türkiye Bilişim Derneği'nin ilk çalışma grubu olan "TBD-Terim Kolu"

Bilişim Dilini Türkçe yapabilmek adına, gönüllülerden oluşmuştur. Bu konuda çalışan yapan ya da Türkçe Terim kullanmaya özen gösteren üyelerin katkı veren sayısı kimi dönemde azalmış, kimi dönem de çoğalmıştır.

1 Prof. Dr. Aydın Köksal, DİL İLE EKİN, Gülenmiş ikinci Yayım 2003-İstanbul: Toros Kitaplığı, xxi, 376 s.,23 cm. ISBN 975-6342-00-5 .(Yapıtın ilk yayımı Türk Dil Kurumu ÖDÜLÜ-1981, almıştır.)

2 Kullanımda yer almış İstemci/Sunucu tamlamaları:
İstemci-client
client and server model- İstemci ve sunucu modeli
client application- İstemci uygulaması
client document- Hedef belge
client interface- İstemci arayüzü
client software- İstemci yazılımı
client area-İstemci alanı;
client end mode- İstemci sonu;
client-sever- İstemci/sunucu,
Client window-İstemci penceresi;
Client workstation- İstemci iş istasyonu;
Server-Sunucu;
Server appliance- tek işlevli sunucu

Sever application- sunucu uygulaması
Server cluster- sunucu kümesi
Server workstation- iş istasyonu sunucusu;
Server response- sunucu tepkisi
Server host name-Sunucu Internet adresi
Server object-Sunucu nesnesi
Server scope-Sunucu kapsamı
Server side-Sunucu yanı
Server -side component-Sunucu yanı bileşeni
Server side script-Sunucu yanı betiği
Client/server application- İstemci/sunucu uygulaması.;
Client/server computing_İstemci/sunucu ile ilgili işleme
Client-sever configuration- İstemci-sunucu düzenimi;
Client/server relationship-İstemci/sunucu ilişkisi;
Client-side script- İstemci-yanı betiği,
Client-side validation-İstemci yanı geçerliliği;
Client/server workstation-İstemci/Sunucu iş-istasyonu;
client-sever architecture- İstemci-sunucu mimarisi

e-Devlet Uygulamaları Konferansta yer alan diğer paneller ve konuşmacılar Konferansı ve Sergisi

PANEL: e-Ekonomi

Yönetici: Dr.Ahmet TIKTIK

DPT Müsteşarı

PANELİSTLER

Erol BİLEÇİK

İhsan SOLMAZ

Emrehan HALICI

Rıza Tuna TURAGAY

Tınaz TİTİZ

TÜBİSAD Yönetim Kurulu Başkanı

KOSGEB BaşkanYardımcısı

21.Dönem Konya Milletvekili /

TZV Yönetim Kurulu Başkanı

Gümrük Müsteşar Yardımcısı

45.Hükümet Devlet Bakanı /

Beyaz Nokta Vakfı Kurucu Üyesi

PANEL: e-Dönüşüm Türkiye, Nasıl?

Yönetici: Fikret ÜÇCAN

e-Dönüşüm Türkiye İcra Kurulu Üyesi

PANELİSTLER

H.İbrahim AKÇA

Prof.Dr.Ziya AKTAŞ

Prof.Dr.Osman COŞKUNOĞLU

Mehmet EKİNALAN

Birkan ERDAL

Gökhan AKÇA

Faruk YARMAN

DPT Müsteşar Yardımcısı

Çankaya Üniversitesi Rektörü

CHP Uşak Milletvekili

Türk Telekom Genel Müdürü

21.Dönem Ankara Milletvekili

KoçSistem Genel Müdürü

HAVELSAN Genel Müdürü

PANEL: Türkiye e-İmza Kullanımına Hazır mı ?

Yönetici: Hilmi DEVELİ

TOSYÖV Başkanı

PANELİSTLER

Doç.Dr.Mustafa ALKAN

Telekomünikasyon Kurumu
Başkan Yardımcısı

Osman BÖLÜKBAŞI

Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı

Faruk ECZACIBAŞI

TBV Yönetim Kurulu Başkanı

Doç.Dr.Adem ŞAHİN

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müsteşarı

TolgaTÜFEKÇİ

TÜBİTAK - BİLTEN

PANEL: Kamunun Yeniden Yapılanmasında Bilgi Yönetimi ve Bilgi İşlem Merkezleri

Yönetici: Prof.Dr.Fatoş YARMAN VURAL

ODTÜ Rektör Danışmanı

PANELİSTLER

Dr. Mustafa Kemal AĞÜL

MPM Genel Sekreteri

Ömer ÖZTÜRK

TBD Yönetim Kurulu Üyesi

Tacider SEYHAN

CHP Adana Milletvekili

Dr.Mehmet Emin ZARARSIZ

Başbakanlık Müsteşar
Yardımcısı

e-Devlet Konferans Programında yer alan tüm panel konuşmaları kitap halinde biraraya getirilmektedir. Baskı işleri tamamlandıktan sonra dağıtımı yapılacaktır.

e-Devlet Uygulamaları TBD Vizyon 2007 Paneli Konferansı ve Sergisi

Konferansın son oturumunda Hürriyet Gazetesi Yazarı Yurtsan Atakan'ın yönetiminde yapılan panel de TBD'nin kısa dönemli stratejik görüşleri Yönetim Kurulu II. Başkanı İ. İlker Tabak, Genel Yazman Selçuk Kavasoglu ve Yönetim Kurulu Üyesi Atilla Özgüt tarafından sunuldu.

Sergide e-Devlet: Bir yandan e-Devlet panelleri sürerken diğer yandan Kamu Kuruluşlarımız gerçekleştirdikleri uygulamaları etkinliğin sergi bölümünde tanıttılar.

Sergiye Katılan Kamu Kurum ve Kuruluşları

✓ ADALET BAKANLIĞI-ADLI SİCİL	✓ EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	✓ NÜFUS İŞLERİ
✓ ADALET BAKANLIĞI	✓ EMEKLİ SANDIĞI	✓ SAĞLIK BAKANLIĞI
✓ BAĞ-KUR	✓ GÜMRÜK MÜSTEŞARLIĞI	✓ SAN. VE TİC. BAKANLIĞI
✓ ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI	✓ HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI	✓ SSK
✓ DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI	✓ İŞ-KUR	✓ TAPU KADASTRO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
✓ DİE	✓ KAĞIZMAN KAYMAKAMLIĞI	✓ TARIM BAKANLIĞI
✓ DMO	✓ MALİYE BAKANLIĞI GELİRLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	✓ TBMM
✓ DPT	✓ MALİYE BAKANLIĞI MUHASEBAT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	✓ T.C BAŞBAKANLIK
✓ DTM	✓ MEB	✓ TCDD
✓ EMNİYET POLNET	✓ MİLLİ PİYANGO	✓ TCMB
✓ EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TRAFİK BİLGİ SİSTEMİ	✓ MPM	✓ TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ
		✓ TSE
		✓ TÜBİTAK

vatandaş mutluluğu ve devlete güven duygusu artmaktadır.

Bütün bu gelişmeler göstermektedir ki, başarıyı ve başarıda sürekliliği sağlayan unsurları doğru tespit etmek ve önemsemek bir gerekliliktir. Başarı, doğru stratejilerin ve doğru kararların yanısıra çok iyi eğitilmiş insangücüne ve bunların doğru örgütlenmesine bağlıdır. Bu bağlamda, ülkemiz kamu yapılanmasında da hızlı, doğru, etkin ve verimli çalışma ortamlarının yaratılması, bunun tüm yönetim süreçlerine yayılması, bireysel ve toplumsal yaşamda eDevlet, eİş, eEğitim, eTicaret gibi kavramların hayata geçirilebilmesi ve e-Dönüşüm Türkiye Projesinin başarılabilmesi ancak kurumlarda güçlü bilişim örgütlerinin varlığı ve iyi eğitilmiş insangücünün özverili çalışmaları ile mümkündür.

Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı dikkatle incelendiğinde, kurum ve kuruluşların hemen hemen en stratejik noktası haline gelmiş bulunan bilgi işlem merkezlerinin farkında olarak veya olmayarak, ne yazık ki ayrı parçalara bölünmekte olduğu ortaya çıkmaktadır. Yaklaşımına göre, Strateji Geliştirme adı altında kurulması düşünülen birim, danışma birimi olmanın gereklerini yerine getirirken yönetim bilgi sistemlerini de kuracak, Destek Hizmetleri adı altında kurulacak birim ise teşkilatın her türlü işletme görevlerini yerine getirirken satın alma ile bakım ve onarımları da yapacaktır. Oysa bilişim hizmetlerinden anlaşılması gereken bu değildir, bunlar olsa olsa günümüz bilişim hizmetlerinin çok küçük bir parçası olabilir. Bu yaklaşım esasen bilginin, bilgi yönetiminin ve bilişimin çok da ciddiye alınmadığının bir göstergesidir. Halen çeşitli zorluklar ve olanaksızlıklar altında çalışmalarını fedakarca sürdüren, daha da iyileştirme ve güçlendirme ihtiyacı içerisinde bulunan bilgi işlem birimleri ihmal edilmekte, bu birimler tarafından yerine getirilmekte olan görev ve hizmetler birbiriyle hiç ilgisi olmayan iki ayrı birim arasında paylaşılmaktadır. Böylesine yüzeysel yaklaşımlarla yukarıda kısaca değinilen ve tasarıda da yerini bulan hedeflere ulaşmak kesinlikle sağlanamayacağı gibi, gündelik iş akışında dahi ciddi sıkıntıların yaşanması beklenmelidir.

Bu yaklaşımda ısrar edilmesi halinde gerek kurum ve kuruluşlar düzeyinde gerekse ülke düzeyinde maalesef çok çeşitli sorunların doğması ve çeşitli zaafiyetlerin ortaya çıkması kuvvetle muhtemeldir. En büyük övücü yetiştirilmiş nitelikli insangücü olan Türkiye, bu hareketiyle moral ve motivasyon olarak bilgi işlem merkezlerini, bilişimcilerini, idealist insanlarını kaybetmekle kalmaz ne yazık ki... Ortaya çıkacak girdap ne ulusal bilişim sanayi bırakacaktır, ne de ulusal stratejik bilgi bırakacaktır... Bu hususlar çok önemlidir, üzerinde çok iyi düşünmek gerekir. Türkiye'nin hiç olmazsa bundan böyle doğruları görmesi için mutlaka sorunlar yaşamasına, mutlaka acılar çekmesine ama en önemlisi yine yine yıllarını feda etmesine tahammülü kalmamıştır, olmamalıdır da...

Diğer tüm alanlarda olduğu gibi, bilişim alanında yapılacak çalışmalar ve ileriye yönelik yatırım programları da mutlak surette belirli stratejiler ve ihtiyaçlar çerçevesinde ele alınmalıdır. Strateji Geliştirme Birimlerinin önerileri doğrultusunda alınacak kurumsal kararlar ve belirlenecek stratejiler Bilişim Hizmetlerinden Sorumlu Birimler için temel gösterge niteliğinde olacaktır. Ancak, bu iki birimin görev, yetki ve sorumluluklarının çok net şekilde farklı olduğu vurgulanmalı ve yönetim süreçleri boyunca hiçbir şekilde örtüşmeyecekleri anlaşılmalıdır.

Gerek ülkemizde yaşanan çeşitli süreçlerin kazandırdığı bilgi ve birikim, gerekse bu alanda başarılı olmuş ülke örnekleri göstermektedir ki, bilişim hizmetleri açısından en doğru örgütlenme biçimi, bakanlık veya kurum ve kuruluşlarda teşkilat yapısının uygunluğuna bağlı olarak, mutlak surette üst yönetime doğrudan bağlı, üst yönetimce karara bağlanmış stratejiler doğrultusunda teşkilatın tümüne yönelik bütünsel ve vatandaş odaklı hizmet sistemleri üreten ve bu sistemlerin her koşulda çalışabilirliğini sağlayan bir Bilişim Sistemleri Birimi'nin kurulmasıdır. Madem ki, ülke olarak eKurum'u, eDevlet'i, eÜlke'yi ve eVatandaş'ı hedefleyen bir sürece girilmektedir, bilişim hizmetleri de teşkilatın ana hizmetleri arasında yer alabilmelidir inancındayız.

Yaklaşımına göre, Strateji Geliştirme adı altında kurulması düşünülen birim, danışma birimi olmanın gereklerini yerine getirirken yönetim bilgi sistemlerini de kuracak, Destek Hizmetleri adı altında kurulacak birim ise teşkilatın her türlü işletme görevlerini yerine getirirken satın alma ile bakım ve onarımları da yapacaktır.

BİLİŞİMCİ GÖZÜYLE KAMU YÖNETİMİ TEMEL KANUNU TASARISI

16 Mart 2004

**Türkiye Bilişim Derneği 30
yılı aşkın bir süredir
ülkemizin bilgi, bilgi
yönetimi ve bilişim
alanında gelişme
sağlaması, bilgi ve iletişim
teknolojileri ile bunlara
dayalı iş süreçlerinin
toplumsal yaşamda etkin
bir şekilde yerini alması,
tarihsel süreçte matbaa,
eğitim ve sanayi
alanlarında ortaya çıkan
gecikmelerin bilişim
alanında etkin çözümler
üretilecek telafi edilmesi,
bu suretle toplumun huzur
ve gönenc düzeyinin
artırılması yönünde çaba
göstermektedir.**

Türkiye Bilişim Derneği 30 yılı aşkın bir süredir ülkemizin bilgi, bilgi yönetimi ve bilişim alanında gelişme sağlaması, bilgi ve iletişim teknolojileri ile bunlara dayalı iş süreçlerinin toplumsal yaşamda etkin bir şekilde yerini alması, tarihsel süreçte matbaa, eğitim ve sanayi alanlarında ortaya çıkan gecikmelerin bilişim alanında etkin çözümler üretilerek telafi edilmesi, bu suretle toplumun huzur ve gönenc düzeyinin artırılması yönünde çaba göstermektedir. Günümüzde küreselleşme yolunda büyük bir hızla ilerleyen dünyada bilgi toplumu olmanın kazandıracağı hız, etkinlik, kültür, güç ve kendine güvenle uygar dünyanın içinde ve dimdik duran bir Türkiye görmek en büyük hedefimizdir.

Uzun yıllardır bilişim alanında hiçbir maddi beklenti aramadan, üyelerinin ve vatandaşların gönüllü katılımları ile çabalarını sürdüren Türkiye Bilişim Derneği, diğer tüm bilişim gönüllü kuruluşlarına kucak açan şemsiye bir Sivil Toplum Kuruluşu olarak, bir yandan ülkemizin temel sorunlarının nabzını tutmaya çalışırken bir yandan da devletin ileriye ve gelişmişliğe yönelik gündeminin oluşturulması ve bu yönde daha etkin, daha kalıcı çalışmaların yapılması için uğraş vermektedir.

Ülkemizde çeşitli dönemlerde tartışmaya açılan kamu yönetimi alanındaki çalışmalar da Türkiye Bilişim Derneği tarafından yakından izlenmekte, süreç içerisinde yaşanan değişimlerle öneriler değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, geçtiğimiz günlerde aslında yeterince de tartışılmadan Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nda kanunlaşması kabul edilen Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı ile ilgili gelişmeleri de yakından izliyor, değerlendiriyor ve hiç bir politik tartışmaya

girmeksizin bilişim alanında doğruları söylemeye gayret gösteriyoruz.

Esasen Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısının gerekçelerinde bilgi toplumuna geçişin önemi, üretim faktörleri içinde bilginin ve teknolojik gelişmelerin belirleyiciliği, yönetim kademelerince bilgi teknolojilerinin tüm süreçlere yayılarak kullanılması gerektiği, kamu hizmetlerinde bilgi teknolojilerinden yararlanma ilkelerinin hedeflendiği, vatandaşın bilgi edinme hakkının önemli olduğu, e-Dönüşüm Türkiye ve e-Devlet çalışmalarının hayata geçirilmesinde kararlı olduğu vurgulanmaktadır. Bunlar biz bilişimcilerin çok aşına olduğu kavramlardır. Türkiye Bilişim Derneği ve bu ülkenin diğer bilişim gönüllüleri özellikle son on yıldır eKurum, eDevlet, eÜlke ve eVatandaş yaklaşımlarının devlet politikası haline getirilebilmesi için çaba harcamaktadır. Bilişim sivil kuruluşları bu alanda bir kültürün ve kararlılığın oluşabilmesi için peşpeşe etkinlikler düzenlemekte, binlerce sayfadan oluşan dökümanlar üretmektedir.

Samimiyetle ifade etmek gerekir ki, tüm bunların devlet yapılanmasında söylem haline getirilmesi, hatta hedefler arasına yerleştirilmesi bizleri çok memnun etmektedir. Gerçekten de bunlar son derece doğru yaklaşımlar ve doğru hedeflerdir. Dünya genelinde pek çok gelişmiş ülke bu hedefleri ciddi olarak düşünmüş, projelendirmiş, aşama aşama uygulamaya almaya başlamıştır. Gelişme yolundaki bazı ülkeler de yine bu yönde örnek olabilecek nitelikte çözümler üretmektedir. Bu yolda kararlı bir şekilde yol alan ülkelerde kamu hizmetlerinde çok tatminkar iyileşmeler yaşanırken, gerek bireysel gerek toplumsal yaşamda da etkinlik,

“Doğuda Geleceği Şimdiden Yaşayın”

*Kağızman, merkezi 21.700 toplamda
49.000 nüfuslu 63 köyü olan şirin ve
yeşillik bir ilçe. Ancak geçmişte terörün
zararını görmüş, ekonomisi tarıma
(kayısı ve elma üretimi) ve hayvancılığa
bağlı, kaya tuzu madenlerinin
bulunduğu çok kırık bir araziye sahip,
“Kağızman’a ısmarladım nar gele”
türküleriyle, ozanlarıyla, balıyla,
lalesiyle ünlü bu ilçenin pek çok kamu
hizmetine ihtiyacı olduğunu gördüm.*

Hep öyle olur ya Kamu hizmetleri yurdumuzun doğu illerine daha geç gelir, yatırımlar daha geç yapılır, projeler daha geç uygulamaya konulur. İşte bu sefer e-Devlet anlayışının kaymakam olarak görev yaptığım Kars'ın Kağızman ilçesine pek çok ilden daha önce gelmesini arzu ettim. Haziran 2002'de Kağızman ilçesine atandığımda Türkiye'nin en doğusundaki bu ile gitmek bana dünyanın sonuna gitmek gibi gelmişti. Gerçekten iki yıla yakındır çalıştığım bu bölgede her idarecinin mutlaka görev yapması gerektiğini düşünüyorum.

Kağızman, merkezi 21.700 toplamda 49.000 nüfuslu 63 köyü olan şirin ve yeşillik bir ilçe. 15

(*) Kağızman Kaymakamı

Ancak geçmişte terörün zararını görmüş, ekonomisi tarıma (kayısı ve elma üretimi) ve hayvancılığa bağlı, kaya tuzu madenlerinin bulunduğu çok kırık bir araziye sahip, "Kağızman'a ismarladım nar gele" türküsüyle, ozanlarıyla, balyyla, lalesiyle ünlü bu ilçenin pek çok kamu hizmetine ihtiyacı olduğunu gördüm. Eğitim, sağlık, köy yolları, içme suları, altyapı hizmetleri en temel sorunları Kağızman'ın. Terör nedeniyle boşalan 10 köyden göçen bine yakın aile Kağızman merkezde oturuyor ve Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakfına, bir yardım dağıtımında 3000'e yakın başvuru oluyordu. Her gün elli yüz vatandaşla karşı karşıya gelip, yardım taleplerini hızlı ve etkin cevap verebilmek benim için büyük bir sorun oldu. Ve e-Kağızman projesini yaptım. Başta dilekçe programı olmak üzere halkı daha iyi tanıyıp, temel konularda daha hızlı ve etkin kamu hizmetini onlara götürmemi sağlayacak MİA.NET yazılımını bir özel firmaya yaptırdım. Amacım bu kadar dilekçeye zamanında yanıt verebilmek ve kaybolmalarını önleyerek bir takım istatistiki bilgileri alarak doğru projeler üretmekti. Ağ sistemi ile bütün resmi kurumları birbirine bağlayarak, işleri hızlandırmayı ve ortak veri tabanı elde etmeyi amaçladım. Ve tabi bu program sayesinde vatandaş bana ve devletine daha güvenir oldu.

Danışmadan dilekçe numarası almadan makama gelmiyorlar ve mutlak cevap alacaklarına gönülden inanıyorlardı. Buna Alo Dilekçe sistemini de ekleyerek telefonla da dilekçelerini takip etmelerini sağladım. Ailelerin bilgilerini gerek Ev Halkı Tespit program gerekse SYD Vakıf Otomasyonu ve Sosyal İnceleme Programıyla daha iyi kayıt altına alarak o mahaldeki gerçek nüfusu elde ediyor, adres ve ekonomik durumları ile ilgili bilgilere daha hızlı sahip oluyordum. Gelen yardımları daha iyi organize ediyor ve hayırseverleri bu proje sayesinde yönlendirebiliyordum.

Bu projeyi web tabanlı olarak Kars Valiliğine Sayın Valimiz Nevzat TURHAN'IN da destekleriyle kurmak üzere geliştirdik. Ancak bunun için daha fazla kaynak gerekiyordu. DPT Müsteşarlığı Bilgi Toplumu Dairesi Başkanlığına orada Türkiye Bilişim Derneği Yönetim Kurulu Üyesi ile karşılaştım. Ancak bundan önce geçen yıl Internet Haftası

Bizler taşrada kısıtlı imkanlarla çok mükemmel bir proje hazırlayamamış olabiliriz. Ancak vatandaşın ilk basamakta karşılaştığı kurum olarak Kaymakamlıklarda e-Devlet anlayışının gelişmesi ve benimsenmesi çok önemli bir adım olduğunu ve teşvik edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Kutlamaları için Kars'a gelen Mustafa AKGÜL hocamız bizim bu çalışmalarımızı takip ediyordu ve bizim projemizin Türkiye Bilişim Derneği e-Devlet Uygulamaları Konferans ve Sergisinde tanıtılmamızı önermişti. Böylece kendimizi bu sergide bulduk.

Tek Kaymakamlık olarak bu sergide yer almak benim için bir onurdu. Bütün bu geçtiğimiz yollarda sevgili eşim Eğitici Bilgisayar Formatör Öğretmeni Harun Bey'in çok büyük

katkısı ve desteğini gördüm. E-Devlet Uygulamaları Konferans ve Sergisinin çok başarılı geçtiğini düşünüyorum. E-Dönüşüm Türkiye Projesinin başında bulunan sayın Başbakan Yardımcımızın ve Bakanlarımızın katılımı ile bu sergi daha da anlam kazandı. Doğudan (bazılarının sadece bir nokta olarak gördüğü) Kağızman Kaymakamlığımızın bu sergide yer alması sesimizin duyulması açısından büyük bir fırsattı.

Bizler taşrada kısıtlı imkanlarla çok mükemmel bir proje hazırlayamamış olabiliriz. Ancak vatandaşın ilk basamakta karşılaştığı kurum olarak Kaymakamlıklarda e-Devlet anlayışının gelişmesi ve benimsenmesi çok önemli bir adım olduğunu ve teşvik edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Basamak basamak benim ilçemde olduğu gibi e-Devlet uygulamaları her kamu kurumunda gelişecek ve daha şeffaf ve katılımcı yönetim anlayışı uygulamaya yansacaktır.

e-Devlet uygulamaları sergisindeki tüm katılımcı kurumların iyi niyetli, gün geçtikçe etkinleşen e-Kurum projelerini görmek bana ileriye yönelik bilişim sistemi için yeni ufuklar açtı ve umutlarım arttı. " www.kagizman.gov.tr " web adresinden Kağızman Toplum Merkezindeki genç kızlarımızın ürettiği Kağızman Folklorik Bebeklerinin ve Nakış Ürünlerinin satışı da e-Kağızman projesinin önemli bir sonucu olmuştur.

Bu sergide bana ve ekibime desteğini esirgemeyen başta Sayın Valim olmak üzere Türkiye Bilişim Derneği başkan ve üyelerine, Mustafa AKGÜL hocama, DPT Müsteşar Yardımcısı H. İbrahim AKÇA'YA ve meslektaşım Ramazan ALTINOK'a teşekkür etmek istiyorum. Yolumuz daha çok uzun. MİA.NET Projesinin ilk kez Kars'ta gerçekleştirmeyi, iyi bir örnek olmayı hedefliyoruz, hayalimiz ise İnternet üzerinden her vatandaşın pek çok kamu hizmetine ulaşması ve taleplerinin biz yöneticilere ulaştırabilmesidir. Genel stratejilerin yaşanan tecrübelerden çıkarılabileceği düşüncesi ile İçişleri Bakanlığımızın da desteğini bekliyorum, "Yaşadığı yerde mutlu olan insanlar, paylaşılan insanlardır." diyerek Kağızman'dan sevgiler, saygılar sunarım.

sezinlemesine elverecek ipuçlarını taşıması gerekir... Bilişim Sözlüğü üzerinde 20 yıl süreyle çalışıyorum; doğallıkla bazı dönemler sözlük çalışmalarım çok yoğunlaşıyor, bazı dönemlerse öğretim üyeliği uğraşlarım ön plana çıkıyor.

K.Özer: Bir sözlük hazırlamak sizce kolay mıdır zor mudur; sözlük hazırlamak için kişi hangi donanımlara ve çalışma yöntemlerine sahip olmalıdır? Siz bunlardan hangilerini kullanıyorsunuz? (Bu soru sizin için özel değilse tabii...)

B.Sankur: Sözlük hazırlamak için özel bir tutku, bir özgörev ruhu gerekiyor. Çünkü bir yandan çok engin bir kavram ufkunda çalışmak zorunluluğu var, diğer yandan pösteği sayar gibi binlerce terimi irdelemeniz, etkileşimlerini düşünmeniz ve özellikle Türkçe'nin oldukça sınırlı olan kök dağarcığını çok tutumluca kullanmanız gerekiyor. Tüm zorluklarına rağmen Türkçe'ye inanmak ve onu sevmek herhalde en önemli donanım olsa gerek. Bunun dışında sözlüğün kapsadığı ilgi alanlarında araştırma yapıyor olmak, sürekli yazıyor ve sunuşlar yapıyor olmak da önemli, çünkü böylece terimleri kafanızda sürgit evirip çeviriyorsunuz, onlarla yaşıyor ve soluyorsunuz. Nihayet Türkçe'nin inceliklerini, terim türetme kurallarını ve biçimbilgisini tanımak da olmazsa olmaz koşullardan biri.

K.Özer: Hazırladığınız sözlükten beklentileriniz neler ve bunlar karşılandı mı? Başka sözlük çalışması düşünüyor musunuz?

B.Sankur: Sözlükten doğallıkla en büyük beklentim, bilişim terimlerinin geniş ölçekte benimsenip kullanılıyor olması ve uzun solukta daha güzel Türkçe kullanımına bir katkısının bulunması. Bu süreç içinde daha iyisini yapabilmek üzere terimlerle ilgili geribildirimleri almayı, eleştirileri ve önerileri duymayı dilerim. Bilişim Terimler Sözlüğü'nün 2002 basısı uzun bir süreçler zincirinin bir halkası, diğer bir deyişle sürgit devam edecek bir çabanın, bir arayışın, bir aşaması idi sadece. Nitekim sözlüğün genişletilmiş ikinci basısının hazırlıkları hızla yol almaktadır.

K.Özer: Sizce dilimize yeni giren teknolojik adlar veya çeşitli bilimlere özgü kavramların Türkçe'si bulunmalı mıdır? Yanıtınız evetse yeni teknoloji ve kavram bombardımanı altında kalan bizim gibi ülkeler bunu nasıl başarabilir? Türkçe sözcük nasıl, ne zaman ve kimler tarafından üretilmelidir?

B.Sankur: Türkçe'miz terim istilası ve yeni teknolojik kavramların bombardımanı ile karşı karşıyadır. Buna karşı savaşmak, Türkçe'yi geliştirerek korumak, yaşatmak, saygın dünya dilleri arasında var etmek hepimizin görevidir. Öte yandan bu tür terim çalışmalarının bir anlam ifade edebilmesi için Türkçe'de teknoloji üretiminin yapılması, kitle eğitimine yönelik eserlerin verilmesi, eğitim sürecinde bu terimlerin kullanılması gerekir. Diller yaşayan süreçler olduğuna göre terim üretimi de sürekli yapılmalıdır. Terimlerin yaratılmasına, başta eğitim ve araştırma olmak üzere üretim ve ticari etkinliklerde bulunan, dil bilinci ve sevgisi olan herkes katılmalıdır. Türkiye'de Bilişim Derneği gibi örgütlenmeler de bireysel çabaların eşgüdümlemesinde ve birleştirilmesinde önemli rol oynamaktadır.

K.Özer: Yabancı dille eğitim konusundaki görüşünüz nedir?

B.Sankur: Yabancı dille eğitimi Türkçe'nin intiharı diye düşünüyorum. Bir ülkenin insanlarını, en parlak zihinlerini anadili bilincini geliştirme fırsatı vermeden, kavramları anadilinde anlatma, yaratma, algılama zevkinden yoksun bırakarak eğitmek dilin de fakirleşmesine, marjinalleşmesine yol açıyor. Türkçe günlük yaşamda bir altkültür dili olarak belki kullanılmaya devam edecek ama bu yabancı dilde eğitim sürecinin uç noktasında toplumun üretim, eğitim, ticari faaliyetlerinden dışlanmış olacak. İngilizce iyi öğretilmediği için İngilizce'de eğitim çözümü başka çözümsüzlükler doğurmaktadır.

K.Özer: Bu söyleşi için size çok teşekkür ederiz.

B.Sankur: Ben de bu fırsatı verdiğiniz için teşekkür ederim.

*Sözlüğü hazırlayanın bir
kuyumcu titizliği ile terimler
üzerinde çalışması,
terimleri karşılarken dilin
bütününü gözetmesi, farklı
disiplinler arasındaki
paralellikleri ve farklılıkları
gözetmesi gerekir.*

*Bu sayıdaki e-söyleşimizi
Prof. Dr. Bülent Sankur'la
yaptık. Bülent Sankur, hem
bilişim teknolojileri üzerinde
çalışan bir bilimadamı hem
de bir Türk dili uzmanı. 2002
yılında yayımlanan Bilişim
Terimleri Sözlüğü'nü
hazırlayan Sn. Sankur'la
sözlükler ve Türkçemiz üzerine
e-söyleştik...*

K.Özer: Bize kısaca kendinizi tanıtır mısınız?

B.Sankur: Boğaziçi Üniversitesi Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümünden lisans derecemi, Rensselaer Polytechnic Institute'dan master ve doktora derecelerini aldım. 1976 yılından beri başta Boğaziçi Üniversitesi (BÜ) olmak üzere, Ottawa Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Delft Teknik Üniversitesi ve Ecole Nationale Supérieure des Télécommunications'da görev yaptım. Araştırma ilgi alanım sayısal işaret ve imge işleme teknikleri, sayısal video, bilgisayarla görme, biyometri ve bilgisayar ağlarında

(*) TPAO

başarımdır. Bu bağlamda BÜ'de sayısal imge ve sinyal işleme (BUSIM) laboratuvarını kurdum, çok sayıda araştırma projesinin yürütücülüğünü ve tez öğrencisinin danışmanlığını yaptım. Ayrıca TÜBİTAK, Genelkurmay NATO Dairesi, Alcatel, Arçelik gibi kuruluşlarda da danışmanlık görevlerini yürüttüm. (www.busim.ee.boun.edu.tr)

K.Özer: Basılmış eserlerinizi öğrenebilir miyiz?

B.Sankur: Basılmış kitaplarımın başlıkları "Planning and Architectural Design of Integrated Services Digital Network", ve "Sayısal Tasarım'dır". Bunun dışında uluslararası dergilerde otuz beş makale, uluslararası ve ulusal konferanslarda iki yüzün üzerinde bildiri yayımladım. Tabii bir de Bilişim Terimleri sözlüğü var.

K.Özer: Sözcüklerle ilgilenmeye nasıl başladınız, sizi sözlük yazmaya iten nedenler neler oldu?

B.Sankur: Sözcüklerin kökenleri ile lise yıllarında, teknik terimlerle de üniversite yıllarında ilgilenmeye başladım. Bu ilgimi canlı tutan faktörler bir yandan sözcüklerin ve dilin büyümesi, bir yandan da Türkçe'ye olan inancım ve sevgim oldu. Türkçe'deki özellikle mühendislik terimlerinin eksikliğinin yarattığı kavram bulanıklığı, teknik iletişim zorluğu,

Türkçe'nin "Türkingilizce" gibi sömürge dili gibi konuşuluyor olması beni sözlük yazmaya iten nedenler oldu. Bu yönde Yurdakul Ceyhan'un Elektrik Mühendisliği ve Aydın Köksal'ın Bilişim terimleri sözlükleri esin kaynağı oldu.

K.Özer: Sözlük nasıl hazırlanır ve Bilişim Sözlüğü'ne ne kadar süre emek verdiniz?

B.Sankur: Her sözlük çalışması kendisinden önceki mirası değerlendirir, o güne değin hazırlanmış yapıtları değerlendirmeye yola çıkar. Bunun ötesinde yeni terimler, yeni kavram dağarcıkları ile karşılaştıkça, raporlar yazıldıkça, derslerde, tartışmalarda, yazılarımızda ifade zorluklarıyla karşılaştıkça, yani dille boğuştukça ortaya çıkarlar ve sözlüğe katılırlar. Sözlüğü hazırlayanın bir kuyumcu titizliği ile terimler üzerinde çalışması, terimleri karşılarken dilin bütününe gözetmesi, farklı disiplinler arasındaki paralellikleri ve farklılıkları gözetmesi gerekir. Yine sözlüğü hazırlayan kişi hem bir terim ile yakın anlamlı sözcükler dağarcığını, hem de aynı kökten türemiş tüm salkımı düşünmek zorundadır. Sözlükte terimlerin ansiklopedik tanımlarının verilmesi de terimleri işlemek, sınamak ve yerine oturtmak fırsatı verir. Bu arada anlam saydamlığı çok önemli bir husus; diğer bir deyişle, konunun uzmanı olmayanın bile, karşılığı verilen terimin, o terimin anlamını

ECDL bilgisayar okur-yazarlığı sertifikasyonu kamu kurum ve kuruluşlarına tanıtıldı.

TBD'nin Ocak ayında düzenlediği toplantıya yüzün üzerinde kamu eğitim, personel ve bilgi işlem birimi yöneticisi katılarak, kamu kurum ve kuruluşlarının personel istihdam ve sicil değerlendirilmesinde bilgisayar okur yazarlığının belgelendirilmesi ve doğru standartlara uygun sertifikalandırma sağlanması kapsamında konuyu tartıştı

TBD'nin e-Avrupa bilgisayar okur yazarlığı sertifikasyon standartları kapsamında sorumluluk alanına almış olduğu bu konuda, kamu yöneticilerine verilen ayrıntılı bilgilerle çalışmalar ve ECDL Sistemi tanıtıldı.

TBD Yönetim Kurulu Başkanı Rahmi Aktepe'nin bilgisayar okur yazarlığında standartlar ve sertifikasyonun önemi doğrultusunda çalışmalarını anlatan konuşmasından sonra MEB Müsteşar Yardımcısı Sn. Salih Çelik söz alarak konunun bilgisayar okur yazarlığının toplumun her kesiminde gerekliliği ve belgeleme

standartlarının önemini vurgulayan bir konuşma yaptı.

Geçen yıl ECDL Sertifika eğitimi ve sunumuna katılmış olan Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nden eğitim formasyonu çalışmalarına katılan öğretmenler de Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Sn. Salih Çelik ve TBD Yönetim Kurulu Başkanı Rahmi Aktepe'den sertifikalarını törenle aldılar.

TBD İSTANBUL

Osman Arslan TUNÇELLİ (*)

osman.tuncelli@tbd.org.tr

TBD İSTANBUL ŞUBESİ KOBİLİŞİM ÇALIŞMA GRUBU

- Bilişim teknolojileri son 5 yılda dünyada ve son 2 yılda ülkemizde hissedilir bir gelişme göstermektedir. Ayrıca ülkemizde son yıllarda üretim sektörünün ve sını topluluğunun motoru olarak kabul edilen "KOBİ'ler" in de öneminin arttığını gözlemlemektedir.
- Gerek yurt dışına B2B (Şirketten şirkete) ler ve e-ticaret/iş yolu ile açılma da gerekse verimlilik artışının küresel ticari hayatta ve rekabette zorunluluk gerektirdiğini fark eden KOBİ' ler bunun en ekonomik yolunu bulmaya çalışmaktadırlar.
- 1971 yılında kurulan Türkiye Bilişim Derneği (TBD), düzenlediği kurultay ve şura çalışmalarında bu konunun önemini vurgulamış ve yol gösterici olmaya

çalışmıştır. Bu cümleden hareketle TBD-İST. Şubesi'nde "Kobilişim Çalışma Grubunu" (KÇG) 05.Ocak.2004 tarihinde kurmuş ve ilk toplantısını 28.01.2004 tarihinde TBD-İstanbul ofisinde gerçekleştirmiş olup başkanlığına "Osman A.TUNÇELLİ" yazmanlığına da Hakan YENERGİL getirilmiştir.

- Anılan (KÇG) Grubu üyeleri 21 kişi olup bilişim ve kobi yönetimi ile ilgili kurum, sivil toplum örgütü ve kuruluşlarında çalışmaktadır.
- (KÇG)'nin temel amacı; "Küçük ve orta boy niteliğindeki (KOBİ) kuruluşların gereksinimlerine bilişim teknolojilerinin vereceği yanıtları araştırmak, bilişim dünyasındaki sorunlara çözümler sunmak, bilişimin araç olarak kullanılmasının

gerekliliğini KOBİ' lere tanıtmak ve verimliliğini arttırmak için bu farkındalığı yaratmaktır.

- Yeni kurulmakla birlikte, ülkemizin geleceğini KOBİ' leri bilgi toplumu ve bilişim dünyası içine çekerek yurt dışına açılacaklarını, küresel rekabete dayanabilmeleri için tedarik, satış ve üretim fonksiyonlarından da önemli olan diğer bir fonksiyonun bilgi ve bilgiyi verimli ve kârlı kullanmak olduğuna inanmaktadır. Tüm KOBİ ve BİLİŞİM camiasının, üniversitelerin, sivil toplum kuruluşlarının ve medyanın desteklerini bekler, anılan çalışma grubuna tavsiye ve katkılarda bulunmak ve ortak sinerji yaratmak üzere işbirliği için davet etmektedir.

(*) Kobilişim Çalışma Grubu Başkanı

Prof. Dr. NAMIK KEMAL PAK

Prof. Dr. Namik Kemal Pak 2003 yılı Türkiye Bilişim Derneği Ömür Boyu Hizmet ödülü'nü Eylül ayında TBD 20. Ulusal Bilişim Kurultayı etkinlikleri sırasında TBD Yönetim Kurulu Başkanı Rahmi Aktepe'den aldı..

Bilim adamı kimliğiyle yıllardır Bilişimin omurgası olan Quantum Mekanik alanında akademik çalışmalarını sürdüren ve 1964 yılında, 1 numaralı şeref bursiyeri olarak bünyesine katıldığı TÜBİTAK'ta bursiyerlikten, proje geliştiren müşteriğe, 1990'ların başında Başkan Yardımcılığına, 1997'de Bilim Kurulu üyeliği'ne ve 1999'da Başkanlığa giden yoğun ve başarılı bir kariyer süreci yaşadı. Mayıs 2003 sonrasında ODTÜ Fizik Bölümünde hiç ara vermediği akademik çalışmalarına ve hocalığa kaldığı yerden devam ediyor.

Kendisiyle Üniversite'den TÜBİTAK'a, 6.Çerçeve programından Vizyon 2023'e kadar pek çok konu başlığında bir söyleşi gerçekleştirdik. Dergi sayfalarına sığmayacak denli yoğun bir söyleşiydi bu.

Tübitak Başkanlığı sonrasında Üniversiteye dönmek nasıl? Gerçi gönüllü bir dönüş olmadı ama.

Çok haklısınız, ama ben zaten üniversiteden kopmamıştım hiç. İkili yaşam biçimini, bir şekilde araştırma düzeyinde sürdürmüşüm. Çünkü, eğer bilim ve teknoloji ve bilim uygarlığın temel omurgası ise orada doğanın gizlerini araştırır hale gelmek insana ayrı bir zevk veriyor. Onun zevkini ancak yaşayanlar bilir.

Ben kuantum mekanik konularının uzmanıyım. Bilgi teknolojisinin, bilişim teknolojisinin temelindeki bilim dalının kuantum teorisi olduğunun altını hep söylemlerimde çiziyorum. Dolayısıyla ben esasında sadece yönetsel şapkamla değil, bilimsel şapkamla da iyi bir bilişimci olduğumu düşünüyorum. Çünkü bunun altındaki omurga

teoride araştırmalar yapmış, katkılar yapmış bir insanım, hala da yapmayı sürdürüyorum. Kuantum kriptoloji konusunda büyük bir AB projesinin de içindeyiz. Özellikle benim önceki resmi görevim sırasında da bu konuda kriptoloji enstitüsünde böyle bir temel araştırmayı başlatmak istemiştik. Bilgisayar korsanları tarafından kırılması en zor kodların kuantum çerçevesinde olduğu biliniyor.

Üniversiteler ne durumda size göre?

Üniversitenin genel yapısında, kuşkusuz yeni değişim arayışları var belli platformlarda. İçsel değişim arayışlarının olması gerektiğine naçizhane inanan bir kişiyim. Tabii evrensel normlarda yapılıyor olması lazım. Bilimsel düzeyi yükseltmek istiyorsanız, unvan yükseltmelerine bunu yansıtmak, bilimsel erk bağlamında kazanımın karşılığında belli unvanların verilmesi gibi bir modaliteyi getirmek gerekli. İşte temel olarak üniversite kanununa gerekmesi gereken hususlardan bir tanesi bu.

Benim için üniversitenin öğretim üyelerinden birisi olarak üniversite kanunu dediğim zaman, rektör nasıl seçilmeli, bunun usulü ne olmalı gibi hükümler birincil önemde değil. Temelde bilgi ekonomisinin, bilgi toplumunun gerektirdiği toplam kaliteyi, hem araştırma, hem eğitim düzeyine getirebilecek bütün düzenlemelerin yapılması gerekiyor. Avrupa ile bütünleşmenin arkasında da bu var.

TÜBİTAK Türkiye'nin göz bebeği bir kuruluştur. Siz burada çalışmaktan mutlu muydunuz? İlk görevinize geldiğinizde hayal ettiğiniz gibi mi buldunuz TÜBİTAK'ı?

Benim TÜBİTAK'çılığım TÜBİTAK'ın kuruluşu kadar eskidir. TÜBİTAK 1964 yılında yaşama

geçti. 1960'lı yıllarda, o mini aydınlanma dönemi dediğimiz dönemde Türkiye'de pek çok uygar, dünya çapında kurum hayata geçirilmiştir. TÜBİTAK onlardan bir tanesi. Bu yönetim modeli, esasında çok özgün bir model. Burada çalıştığım dönemde modeli iyi anlamaya çalıştım. Türkiye'de bilim teknoloji ve yüksek öğretim sisteminin yönetim modellerinin arayışları ara ara kızışıyor ve bilim teknolojisi sisteminin yönetim arayışında da bazen bence çok doğru olmayan bir biçimde bakanlık modeline takınıyor.

Sovyet Bloğunun, Batı Avrupa'nın ve Kuzey Amerika'nın akademik ve bilim konseyleri denen modelleri çok dikkatle incelenmiş. Rahmetli Cahit Erk, Feza Gürsey, Mustafa İnan gibi efsanelerimiz bu modeli bulmuşlar. Bir yandan TÜBİTAK'ı kuruyorlar, bir yandan NATO bilim komitesinin hayata geçmesi söz konusu. Bilim adamı adayları topluyorlar. Bende işte oradaki toparlanan genç, küçükler içerisindeyim. TÜBİTAK'ın şeref bursiyeriyim. NATO bilim komitesinin bursiyeriyim. Ve TÜBİTAK'taki burs numaram da 1, ve ben 64'ten beri TÜBİTAK'lıyım. Kadere bakar mısınız? TÜBİTAK şeref bursiyeri, NATO bursiyeri olarak üniversiteyi Türkiye'de Fen Fakültesinde okudum. Amerika'ya Berkeley'e gittim doktora yaptım. Ondan sonra Standford üniversitesinde araştırmalar yaptım. Cern'de, ABD'de araştırmalar yaptım. Dönüp yerleştikten sonra da, Turgut Özal, 90 Kasım'ında TÜBİTAK'ın yönetiminde bir değişiklik yapmak peşindeymiş. Oraya bir üst yönetim akademisi getirdiler bende oraya getirilen 2 numaralı kişiydim, Kemal Gürüz bey başkan, ben başkan yardımcısı.

KOBİ'ler ve teknoloji ile gelen verimlilik

Sermayenin beyin gücüne, şirket çalışanlarının bilgi çalışanlarına dönüştüğü günümüzün ekonomi düzeninde, hiç kuşku yok ki, değer üretmek için anahtar kelimemiz verimlilik. Çünkü, bilgi ve iletişim teknolojilerinin şekillendirdiği bilgi ekonomisi, etkin maliyet yönetimi ve müşteri memnuniyeti olarak geri dönen yatırımları zorunlu kılıyor. İnternetin, e-posta'nın bulunmadığı on yıl önce de, bugün de verimlilik çok önemli. O günlerden bugüne değişmeyen tek şey zamanın çok değerli olduğu... Gün hala 24 saat ve bu süreyi uzatmak değil ancak verimli kullanmak mümkün.

Kurumsal verimlilik ise öncelikle bireyler ve iş süreçlerinin etkinleştirilmesiyle mümkün olabilir. Bilgi çalışanlarını uygun teknoloji araçlarıyla buluşturduğunuz zaman kurum içinde ve dışında; birlikte çalışma, bilgi paylaşımı, bilgiye hızlı ulaşma gibi verimliliğe destek olan özellikleri kurumunuza kazandırabilirsiniz. Verimli çalışması gereken ve verimli olduğu zaman büyük ölçekteki şirketlerin kurumsal çevikliğini elde ederken, ülke ekonomisine de önemli bir ivme kazandıracak olan KOBİ'lerde teknoloji kullanımının yaygınlaşması bu açıdan çok önemli.

KOBİ'lerde teknoloji kullanımının tespit edilmesine yönelik gerçekleştirdiğimiz kapsamlı araştırmalar da KOBİ'lerin ihtiyaçlarını tespit etmemizi sağlayarak, şirketlere özel çözümler geliştirmemizi kolaylaştırıyor.

Bu yıl başında KOBİ'lerin ekonomik performansını ve teknoloji haritasını ortaya koymak amacıyla yaptığımız araştırma, küçük ve orta boy işletmelerin, krizin ardından son üç yılda özellikle internet teknolojilerini daha fazla kullanmaya başladıklarını gösteriyor. KOBİ'lerin ağırlıkta olduğu İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa ve Adana'daki 728 şirket yöneticisiyle 1 saate varan yüz yüze

görüşmelerle elde edilen veriler, 2000 yılında ortama 48 olan çalışan sayısının 31'e düştüğünü, %72 olan internet kullanım oranının ise %80'e çıktığını ortaya koyuyor. KOBİ'lerin ekonomik krizde verimliliği seçtiğini gösteren bu önemli araştırma göre, PC penetrasyonu 2000 yılına oranla %3 artış göstererek 855.000 adete çıktı. Veb sitesi olan şirketlerin oranı %40 dan %53'e çıkarken e-ticaret yapan şirket sayısı da %2 den %7'ye yükseldi.

Ekonominin lokomotifi KOBİ'ler olmak üzere işletmelerin teknoloji kullanımının artmasının ülke ekonomisine verimlilik olarak yansıtacağı bir gerçek. Bu sonuçlar, KOBİ'lerimizin zorunlu olarak verimliliği öğrendiklerini gösteriyor. Ancak PC penetrasyonu hala %23 düzeyinde. KOBİ'lerde PC kullanımı gelişmiş ülkelerde olan %90 seviyelerine ulaştırılması gerekiyor. Bu sayede hem daha fazla teknoloji üretmemiz mümkün olacak hem de iş süreçleri daha verimli hale geldiği için rekabetçi güç yakalanacak.

Yukarıdaki rakamlar bugüne kadar yapılmış bir çok projeye ciddi ışık tuttu, bu projeleri SistemD, Çözüm 2000, Verimax, Teknopaket, Kobiline, İZTO ve İTO veb siteleri, TIM veb sitesi ya da Akbank'ın bilgisayar şirketleri aracılığıyla sağladığı krediler gibi özetlemek mümkün.

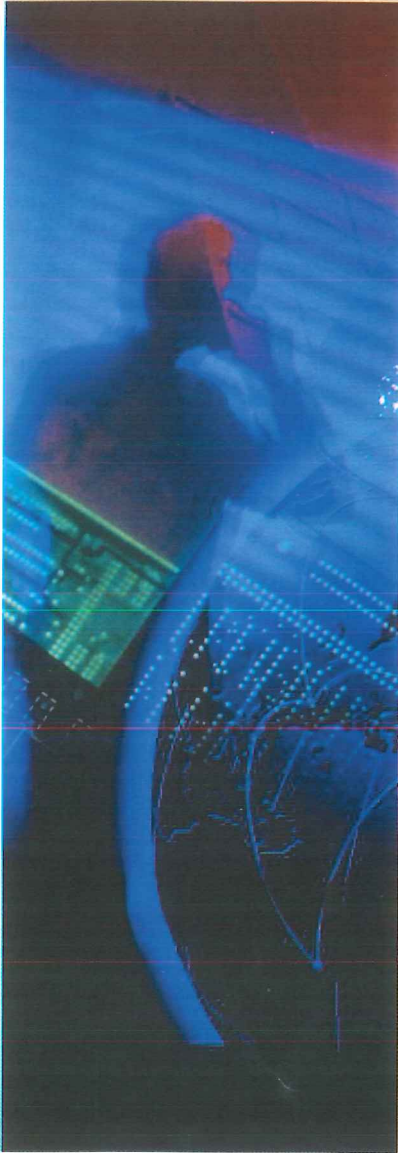
Son iki konu ise açık kalmıştı, bunlardan bir tanesi günümüzde halen KOBİ'lerimizin cirolarının %80 nin bulundukları ilden geliyor. Hem KOBİ'lerimizin birbirini bulması ve aynı zamanda dünyada ki 100.000 e yakın Türk KOBİ'siyle iş yapmak amacıyla tüm Türk KOBİ'lerinin buluşma yeri olarak Mart 2004 de lanse edilen ve şimdiden 2000 nin üzerinde KOBİ'ye ulaşmış olan www.netfirsat.com . Diğeri ise gene Mart ayı ortasında çok büyük bir reklam kampanyası ile lanse edilecek olan gene çok önemli bir proje.

Yeni projelerin KOBİ'lerimizdeki bilgisayar kullanımı artırma konusunda önemli başarılarla imza atacağına çok inanıyorum.

Sermayenin beyin gücüne, şirket çalışanlarının bilgi çalışanlarına dönüştüğü günümüzün ekonomi düzeninde, hiç kuşku yok ki, değer üretmek için anahtar kelimemiz verimlilik.

(*) Microsoft Türkiye, Genel Müdür Yardımcısı

KOBİ'ler Bilgi Toplumuna Hazırlanıyor

Dünyamız, iletişim ve bilişim teknolojilerindeki ilerlemelerin yol açtığı çok yönlü ve kapsamlı küresel değişimle, teknolojik ve ekonomik gelişmelerin baş döndürücü bir hız kazandığı, milletler arasındaki rekabetin keskinleştiği bir döneme girmiştir. Ülkemiz de, yaşanan bu gelişmelerden etkilenecek, kendi sosyo-ekonomik dinamizmi içinde, yeni çağa uyum ve kalkınma çabalarını sürdürmektedir. Önümüzdeki dönem teknik ve ekonomik gücün ülkelerarası yarışta öne çıktığı ve belirleyici olduğu bir dönem olacaktır.

Günümüzde insanlık yeniliğin ve yeni ürünler üretme çabalarının ekonomik faaliyetlerin merkezinde yer aldığı bir dönemdedir. Özellikle 80'li yıllarla birlikte bilgisayarın ve internetin yaygınlaşmasıyla yaşanan teknolojik ilerlemeler, 'Bilgi Çağı', Bilgi Toplumu 'yeni ekonomi' olarak adlandırdığımız sürecin temelini oluşturmaktadır. Bilgi teknolojilerinin kullanılmasıyla birlikte mevcut ekonominin yapısı değişmiş ve bilgi yoğun bir ekonomiye geçilmiştir.

Bilgi teknolojilerinin üretime dahil olması, özellikle üretim maliyetlerinin ve ürün fiyatlarının uzun vadede düşmesine, bu sayede güçlü ve sağlıklı ekonomik yapıları olan işletmelerin doğmasına da yardımcı olmaktadır.

Biz KOSGEB olarak, KOBİ'leri teknoloji yoğun ekonomiye hazırlamak için gerekli çalışmaları yaparak, yeni ekonomiye uyumlu halegetirecek bir dizi projeyi hayata geçirmiş bulunmaktayız. Özellikle AB'ye uyum sürecinde, AB'nin İşletmeler Arası İşbirliği Ağı (BRE) ve İşletmeler Arası İşbirliği Sistemi (BRE) programları ile işletmelerin ortak yatırım, bayilik, distribütörlük, know-how temini, teknoloji transferi, patent veya lisans temini ve benzeri konularla ilgili olarak yabancı firma arayışlarına ilişkin taleplerini ülke içerisinde oluşturulan alt ağdaki Danışman

kuruluşlar ve Merkez Müdürlükleri üzerinden toplayarak bunu KOBİ'lerin kullanımına sunmaktayız. Bu bağlamda, 209 KOBİ'ye Bilgilendirme Hizmeti, 1.480 KOBİ'ye İşletmeler Arası İşbirliği hizmeti verilmiştir.

Bu bağlamda, KOBİ'lerin Bilgi Teknolojilerini etkin kullanmalarının sağlanması, İnternet'in yaygınlaştırılması ve Elektronik Ticaret için gerekli altyapının oluşturulması, elektronik Ticaretin ilk aşaması olarak işletmelerin elektronik ortama taşınmaları ve sanal iş dünyasında yer almaları için "Her firmaya E-Posta, Her firmaya Web sayfası" sloganı ile başlatılan KOBİ-NET'e son olarak 2.600 yeni üye katılmış ve KOBİ-NET üye sayısı 17.500'e ulaşmıştır.

Bahsi geçen hizmetlere ek olarak, KOSGEB sanayinin yoğun olduğu bölgelerde, özellikle bilgisayarı bulunmayan işletmelerimizi elektronik ticarete yakınlaştırmak için, İnternet ile tanıştırdıkları, bilgiye daha kolay ve daha hızlı ulaşabilecekleri İnternet Kiraathaneleri kurmaktadır. Amacımız KOBİ'lerin bilgi teknolojisini en iyi şekilde kullanarak bilgi yoğun ekonomik yapıya uyumlarını sağlamak ve bu sayede üretimlerini maksimize etmektir.

Dünyamız, iletişim ve bilişim teknolojilerindeki ilerlemelerin yol açtığı çok yönlü ve kapsamlı küresel değişimle, teknolojik ve ekonomik gelişmelerin baş döndürücü bir hız kazandığı, milletler arasındaki rekabetin keskinleştiği bir döneme girmiştir.

97'nin Ağustosuna kadar yedi yıl başkan yardımcılığı yaptım. TÜBİTAK'da gerçek anlamda, evrensel normlara dönüştürme çabalarımız oldu. Türkiye'ye interneti getirdik bu dönemde. En büyük zaferlerimizden birisi olarak algılıyorum.

97'de Ağustos ayında ayrıldım ben, birkaç ay sonra TÜBİTAK sanırım bir emeğe saygı olabilir, beni Bilim Kurulu'na seçti. 1 Haziran 1999'da da TÜBİTAK Başkanı oldum. Ama dikkat ederseniz çok uzun; 13 senedir başkan yardımcısı, bilim kurulu üyesi ve başkan böyle bir süreklilik var. Türkiye'de kamuda ciddi bir eksiklik var. Sürekliliğin sağlanması. Yani siz Avrupa platformlarında duyan statüsüne çıkmak istiyorsanız o platformlarda kesintisiz oturmanız, önce öğrenmeniz, evrensel normlarda ustalaşmanız ondan sonra konuştuğunuzun dinlenir hale gelmesi lazım. Türkiye buna çok özen göstermiyor. Biz ekip olarak TÜBİTAK'taki sürekliliğimizle bilim teknoloji yüksek öğretim yönetim modellerinin bir bakıma çağdaşlaşması reformunun çok önemli bir ayağını gerçekleştirdik diye düşünüyorum. Bu 1 Haziran 1999'dan 31 Mayıs 2003 tarihine kadar sürdü. Ondan sonraki öyküyü biliyorsunuz. Pek de girmek istediğim bir konu değil esasında.

TÜBİTAK'ta seçildiniz yeniden ancak...

Yeniden seçildim tabii. TÜBİTAK esasına göre, TÜBİTAK başkanının görev süresi 4 yıldır. Üst üste iki dönem görev yapabilir. Zaten sistemi o şekilde kurmayı öngörmüştük ki, sistem bir bakıma Amerikan başkanlık sistemi gibiydi. Mesela ben 2.nci dönemin sonunda ikinci bir dönem görev istemeyebilirdim. Talip de olmayabilirdim. Bilim kurulu da beni seçmeyebilirdi. Keşke de öyle olsaydı.

AR-GE konusu Türkiye'de ihmal edilen bir konu. Siyasilerin ihmal ettiği bir konu olarak değerlendirmemiz mümkün mü? AR-GE'yi Üniversitelerle sınırlı olarak görmemek lazım.

Çok haklısınız. Özellikle üniversitelerle sınırlı görmemek lazım diyerek çok doğru bir tartışma platformu açtınız. AR-GE çalışmaları bir bütün. Bilgi toplumu evresinde, ulusal inovasyon sistemi denen yapıyı kurmak, bilim teknoloji politikalarının ana omurgası, ana paradigmasıysa, o zaman bunu doğru anlamak lazım. Türkiye'nin ulusal inovasyon sistemini kurma hazırlığına 92'de başladık. Türkiye'nin bilim ve teknoloji değerlendirme çalışmasını yaparak, ki raporörü benim, o raporu da ben yazdım, 93 yüksek kurulu toplantısını yaptık. İlk bilim ve teknoloji politika dokümanı 1993-2003 kabul edildi orada; ulusal inovasyon sisteminin kuruluşu, ana paradigma olarak benimsendi. Türkiye'de bu sistemin

aktörlerini, yapı taşlarını oluşturmak ve işletmeye yönelik çalışmalar yaptık. Bir şeyi farkettiler: eğer ana aktör firmalarsa, eğer evrensel piyasada ulusların rekabet gücü firmalarının rekabet gücüyle koşarsa, bu rekabet gücünü belirleyen en önemli unsur da zaten "competitive indekse bakarsanız, mamul ihracatının içindeki ileri teknoloji ürünlerinin yüzdesi ise, o halde belli ki sizin firmalarınızı AR-GE yapar hale getirmeniz lazım.

Firmalarda AR-GE'yi geliştirmek için TÜBİTAK neler yapmıştı?

Bu bağlamdaki bir ön adım, bizim de taraf olduğumuz bir konsorsiyum içinde Teknoloji Geliştirme Vakfının kurulması ile atılmıştı. Amacı sanayideki AR-GE faaliyetlerinin geriye ödenebilir krediler şeklinde desteklenmesi. 90'lı yılların başında firmaların AR-GE faaliyetlerinin payı %15'lerdeydi. Türkiye'de bugün %60'larda kamuda, üniversiteler başta olmak üzere %40'a yakını firmalarda oluyor. Nereden getirdik? 15'lerden 40'a gelmesi müthiş bir başarı. 2.5 misli bir artış var. Türkiye'nin mamul ihracat kalemi içindeki ileri teknoloji ürünlerinin payı da %9, 10'lara geldi. Bunun da yani Türkiye'nin uluslararası rekabet gücü bağlamında önemli gelişme olduğunu söylemek istiyorum.

Ancak beni rahatsız eden, eminim sizleri de benim kadar düşündüren bir husus var. Türkiye'de bu konuda kafa yoran herkesin oturup bakması gerekiyor. Türkiye bu alınan ölemlerle, TTGB ile beraber sanayi ARGE yardım programları, ulusal metroloji enstitüsünün kurulması, ki primer standartlar sanayinin rekabetçiliği anlamında önemli, fikri, sinai hak ve mülkiyet yasasının reforme edilmesi, Patent Enstitüsü'nün yeniden düzenlenmesi, Türkak'ın kurulması, KOSGEB'in 90'ın başında kurulması, İnternetin Türkiye'ye getirilmesi, AB çerçeve programlarına girilmesi, uydu teknolojisinin ve teknolojik öngörünün modellenmesi... Şimdi dikkat ederseniz global bir yapıyla Türkiye'nin bilim teknolojiye geleceğine umutla bakan bir grup kahraman, misyoner nacizhane bende onlardan biriyim, bu topyekün lego gibi bir yapıyı kurmaya çalışıyor. Fakat, bir bacak eksik: Telekom altyapısının dünya çapında bir yapıya geliştirilmesi; ki, Türkiye'de eğer bilgi toplumuna dönüşüm sağlanacaksa bu önemliydi. Bilgi toplumuna dönüşüm için çok önemli olan bilişim altyapısına bakarsanız, internetin yaygınlaştırılması, 93'te getirdiğimiz için, bizim manevi sorumluluğumuz gibiydi. Ama bu noktada e-Türkiye ve e-Avrupa+ çalışmalarında birdenbire dışarı itildiğimiz için orada fazla söz sahibi de olmadık.

İnternetin, PC kullanımının yaygınlaşması, yani %7 ile 10 arasındaki bir yaygınlık kıvanç vermiyor bize. AB ortalaması neredeyse %50'lerde. Kuzey Avrupa'da, İskandinavya'da %70-80'lere ulaşmış ülkeler var. Biz e-Avrupa+ ile bu yaygınlaştırmada daha etkili olabileceğimizi düşünüyorduk, ama o sistem biraz yavaş işledi, bir sinerji yaratılamadı. Biz TÜBİTAK olarak biraz daha belirleyici rol oynayabilsek biraz daha iyi olurdu esasında ama olmadık.

Engelleyici olan aksak olan ayak hangisi? Siyasi yapı mı?

Ona şöyle gelmek istiyorum. Şimdi siyasi yapı ne olursa olsun birtakım özerk yapılar kurabilirsiniz. Bu sistemin regülatörü olarak, TÜBİTAK öyleydi. TÜBİTAK, Türkiye için bence çok çağdaş bir yapı. 63 gibi bir dönemde özerk bir düzende yapı kurmak Türkiye'nin ileri görüşlülüğünün en önemli göstergelerinden bir tanesi. Hatırlarsınız TBD ile birlikte oluşturduğumuz bazı modeller vardı, e-Türkiye için, e-Avrupa+ için, ve kurabiliriz. Belki siyasi iradenin bu tarafına, bu sistemin arkasında topyekün durmasını sağlayamadık. Kabahat belki bizde de var. İkna gücümüz mü eksikti bilmiyorum.

Siyasi yapıdan da kaynaklanıyordu o dönem için. Üçlü koalisyon olması.

Ben esasında üçlü koalisyonlar, tek parti iktidarları konusundaki şahsi görüşlerimi saklı tutuyorum. Sanırım bazen çok belirleyici olmak çok önemli olmayabiliyor. Özde demokrat olmak felsefesi var. %40'lara varmış bir ARGE etkinliği. Ama hala onun %60'a 70'e gitmesi lazım. Türkiye AB yolunda önemli mesafeler katetmeye başladı. Helsinki bir dönüm süreci. Siyasi anlamda ve diğer bağlamlarda 2010 ile 2015'de üye olma ihtimali mevcuttur. Ama biz Türkiye'yi 6. Çerçeve programına dahil ederken, biz bilim teknoloji inovasyon platformundan, kulvarından Türkiye'yi AB'ye soktuk. Öyle kolay olmadığını siz biliyorsunuz. Pek çok platformda beraberdik: Bütün Türkiye'nin bu konuda ikna edilmesi, polarize olması, ve hazır hale getirilmesi ve bu özgüvenin yaratılması. Bu platformda Türkiye'nin varlığını hissettirebileceği altyapıları mevcuttu da özgüven ve heyecan mevcut değildi. Biz iki sene bu heyecanı ve özgüveni yaratmaya çalıştık. AB ucunu da ikna etmemiz gerekti.

Bir kere Türkiye'nin çok küçük olmayan miktarlarda buraya bir fiyat ödeyerek girmesi tabii belli sorumlulukları gerektiriyor. Bu topyekün hazırlığı da sağladık da, bundan sonraki gerekli girişimleri yapabilecek dinamizmi korumak gerekiyor.

Lizbon'da başlayan süreç, Barcelona'da devam etmiş. Orada deniyor ki, ulusal bütçeden AR-GE'ye ayrılan kaynakların milli gelirin %3'üne çıkarılması lazım ki bu ciddi bir miktar. Türkiye'nin şu anda %0.7. %1 bile değil henüz. AB ortalaması, %2'ye yakın. %1.9. Yunanistan'da, Portekiz'de filan da %1'ler mertebesinde. Aday ülkelerin bazılarında da %8, %9. Ama çok yoğun bir biçimde son bir yıldır bu %3'lük hedefe ulaşmak için eylem planları hazırlanıyor. Sadece, ulusal gelirden ayrılan payın %3 olması değil, bunun en az 2/3'ünün sanayide harcanması, sanayi tarafından götürülmesi lazım ve sanayinin AR-GE'yi daha iyi yapar hale getirilmesi lazım. Çünkü rekabet gücünün taahhüdü belli.

Şimdi bakın, geriye bakıyorum demek ki iyi şeyler yapılabilmiş Türkiye'de. İyi şeyler yapmak için genel toplumsal erk, toplumsal irade oluşmuş. Toplumsal irade bazen siyasi iradeyle paralelizmi, frekans birliğini yakalamış. Türkiye evrenseli yakalamaya çalışmış. Türkiye NATO'nun, Birleşmiş Milletler'in, OECD'nin başından beri orada. Türkiye bazen çok ileri görüşlü adımlar atabiliyor. Tabii bunu sözde değil, öзде atmak çok önemli. Evrensel normu yakalamış insanlarla bu platformlara Türkiye'yi batının çağdaş uygarlığının bir parçası haline getirmeyi düşünmek lazım. Ve bu da tabii birtakım kurumların özerk yapılar olarak muhafaza edilmesi ve kesinlikle siyaset dışı tutulması gerekiyor. Siyaset dışı olmak, siyasetin bu konudaki ilgisizliği anlamına gelmiyor tam tersine. Ehil insanların, çok ilgili olup ehil insanlara teslim edip destek vermek ve evrensel normlarda bu işin kendi iç mekanizmalarda işleyişine cevaz vermek anlamına geliyor diye düşünüyorum.

TÜBİTAK'ın AR-GE programıyla finansal destek sağladığı firmalar arasında Bilişim firmaları ne oranda yer alıyor?

TÜBİTAK'ın sanayi AR-GE yardımı programında destek alan firmaların yüzde payına bakarsanız sayısal olarak %20'lerle aslan payını bilişim alıyor. %60'a kadar AR-GE yapan bir firmaysanız TÜBİTAK'a başvurabiliyorsunuz. TÜBİTAK bu projenin AR-GE proje olduğunu izleyicileri ve hakemleri tarafından belirlendikten sonra sürece giriyorsunuz, gerçek harcamaları TÜBİTAK'a rapor ediyorsunuz. TÜBİTAK onları değerlendiriyor ve Dış Ticaret ve Merkez Bankası zincirinden o harcamalar ilgili firmaya geriye ödeniyor. Hibe anlamında. TTGV'den alınan destekleri ise iki sene sonra geri ödemek lazım. Çok düşük bir faizle. Ve bilişim firmaları birinci sırada ve daha da artması gerekiyor sayının.

6. çerçeveyi özendirme için, insanları bu kulvara sokmak için TÜBİTAK olarak üç- dört tane ödül programı başlattık. İlk anda niyet beyanlarını toparladık. Niyet beyanı verenlere, ortak proje oluşturmak için Avrupa'ya yapılan seyahatlere yol parası artı ikamet masrafı desteği verdik. Ondan sonra projesi kabul edilen kişilere ödüller koydu TÜBİTAK. Yani Türkiye bu kulvara girdi. Bu dönüşü olmayan bir kulvar olmasını öngörmek istiyoruz. 83'ten beri hayatta olan bu çerçeve programlarının altıncısı Avrupa'ya bilgi toplumuna dönüştürme hedefi olduğu için önemliydi. Biz kendimizi altıncıda ancak hazır hissettik. 99'dan önce girmek hakkımız yoktu zaten. Avrupa işbirliği kültürünü geliştirmek, Avrupa araştırma alanının çok önemli bir parçası olabilmeye aday Türkiye'yi de, araştırma alanıyla bu evrensel, bütünsel Avrupa'ya katkıda bulunur hale getirmek amacımızdı. Sanayinin, genç nüfusun, dinamik gücümüzün önemli bir katkı olarak, hem yüksek öğretim, hem de araştırma geliştirme sisteminin girdisi olacağı argümanlarıyla kendimizi oraya kabul ettirdik. Tabii bu argümanların peşinde durması gerekiyor her düzeydeki herkesin diye düşünüyorum.

Namık Bey bir de sizin zamanınızda başlatılan çok önemli bir proje var. Vizyon 2023 Teknoloji öngörüsü. Bu tabii bu çok uzun bir tarihli bir vizyon belki ama. Bunun ara tarihlerinin de olması gerekmiyor mu?

Tabii, biz vizyon 2023 derken kafamızda metaforik bir tarih belirlemek istedik: Türkiye'nin 100'üncü kuruluş yıldönümü.

Cumhuriyetin 100'üncü yıldönümünde hep söylene geldiği üzere, ancak hayata geçirilemeyen, Dünyanın en saygın, en gelişkin toplumları arasında yer almış bir Türkiye yaratma sevdasıyla biz bu projeye yola çıktık. Ama tabii burada bu bir öngörü, bir tahmin değil. Yani pasif bir yaklaşım değil. Önce 100. kuruluş yıldönümünde bir ulusa yakışır Türkiye'yi nasıl tarif edeceğiz? Türkiye'ye bilimiyle, teknolojiyle, ekonomisiyle, insan gücüyle, per kapita geleceği ile, yaşam kalite indeksiyle. İndeks bağlamında 85'inci sıradayız.

Türkiye'yi önce kafamızda tarif edeceğiz, bunu yaparken bilimsel yöntemlerle bu öngörü tekniklerini kullanacağız. Kendi özgün öngörü metodolojimizi geliştirdik hatırlıyorsunuz. Bu uluslararası platformda Avrupa'nın pek çok konferansında Turkish model diye geçen ve çağrılıp çağrılıp konuşmalar yaptırılan bir model geliştirdik biz.

Kendi özgün öngörü metodolojimizi geliştirdik dediniz, bunu biraz açalım mı?

Açalım tabii çok önemli. Burada nasıl bir Türkiye istiyoruz? Buraya varmak için hangi teknoloji alanlarında, şu andaki mevcut gücümüz ve olması gereken, ihtiyaç duyulan, rekabet gücü sağlayacak güç; bunun için hangi altyapının gerektiği, hangi insan gücünün gerektiği ve bunları oluşturmak için yapılması gereken yol haritası planları... Teknoloji öngörüsü dediğimiz Vizyon 2023 öngörüsü

Bilgi Teknolojileri ve KOBİ'ler

Bilgi ve iletişimin büyük bir önem kazandığı dünyada ve dolayısıyla Türkiye'de, bilgi toplamanın olduğu kadar, onu kullanılabilecek biçimde işlemenin de önemi anlaşılmaya başlanmıştır. Bunun için geliştirilen teknolojilerin başta devlet olmak üzere, özel sektörün her alanında etkin bir biçimde kullanılması bilincinde olunmalıdır.

Türkiye'nin son yıllarda elektronikleşme süreci içerisinde, devletin ve özel sektörün değişik katmanlarında gerçekleştirilen projeler ve teknoloji kullanımı örnekleri bizim bu alanda umutlu bir yol alıyor olduğumuzu gösteriyor.

KOBİ'ler artık teknolojinin günlük işlerinde ve uluslararası rekabete hazırlık aşamasında ne gibi farklılıklar yaratabileceğini anladılar. İletişim, bilgi edinme, bilgilerin ve bilgi teknolojilerinin kullanılması konularında giderek bilinçleniyorlar. Bilişim altyapılarını geliştirmek için çözüm önerileri arıyorlar. Temelde verimliliklerini artırabilmeleri ve dolayısıyla içinde bulundukları pazarda etkin rol oynamaları ve rekabet üstünlüğü sağlayabilmeleri için, bilgi edinme ve bilgileri işleme konusunda gerekli teknolojileri kullanmaya çalışıyorlar.

Elbette ki, KOBİ'lerimizin bu konudaki ihtiyaçlarını doğru bir şekilde belirlemeleri ya da bunun için danışmanlık alarak firmalarının ihtiyaç analizlerinin net bir şekilde ortaya konması gerekmektedir. Aksi takdirde bilişim teknolojilerinin yaygınlaşma ve gelişme dönemlerinde KOBİ'lerimizin oldukça yoğun olarak yaşadıkları sıkıntıların devamı gelecektir. Unutulmamalıdır ki, bilişim sektöründe önde gelen yazılım ve donanım firmalarının da zamanında izledikleri yanlış stratejiler ve hatalı çözüm önerilerinin olumsuz etkilerini hala KOBİ'ler üzerinden atmakta zorlanıyorlar.

Bütün bunların bilinci ile, bilişim firmaları daha önceden yaptıkları hataların farkına vardılar ve kendi içlerinde bilinçli adımlar atabilmek için KOBİ'ler ile özel olarak ilgilenebilecek birimler oluşturdular. Bu birimler KOBİ'lerin ihtiyaçlarının iyi bir şekilde analiz etmeye, doğru ve yerinde tespitler ve çözümler getirmeye çalışıyorlar. KOBİ'lerin zamanında kaybettikleri güveni yeniden kazanmak için de KOBİ'ler ile iletişimlerini kuvvetlendirecek, KOBİ sorunlarıyla ilgilenen organizasyonların ve sivil toplum kuruluşlarının desteklerini alıyorlar. KOBİ'lere yönelik eğitimler, seminerler düzenleyerek, bilinçlendirme ve bilgilendirme çalışmaları yapıyorlar.

Özellikle geçtiğimiz yıl içerisinde, KOBİ'ler iç yapılanmalarına hız vererek, Bilişim altyapılarına yönelik yatırım planlar yapmaya başladılar. Piyasaların durgun olduğu dönemde yeniledikleri bilişim altyapıları ile bu dönem aşıldığında harekete geçmek üzere hazırlanıyorlar. Ancak, kısıtlı bütçeleri ile KOBİ'ler mümkün olduğu kadar kendi işlerine odaklanıp, bilişim teknolojileri ile ilgili sürekli yenilenen yatırım konularında ise dışarıdan destek almaya çalışıyorlar. Bu yüzden dış kaynak kullanımı KOBİ'ler için oldukça önem kazanıyor. Devlet destekleri ve kredi kullanımları ile altyapı geliştirmeleri ve yenilemeleri için gerekli bütçeleri sağlamaya çalışıyorlar. Ayrıca, KOBİ'lerin bilişim altyapılarını kurarken bu anlamda maceraya atılmadan güvendikleri ve uzun soluklu hizmet alabilecekleri şirketlere başvurmaları önerileri ile hareket etmeye çalışıyorlar.

E-iş, e-ticaret, Internet, güvenlik gibi konular KOBİ'lerin bilişimde öncelikle eğilmeleri gereken ve yatırım yapmaları için öncelikli olan başlıklardır. Bu konulara yönelik eğitimlerin düzenlenerek, KOBİ'lere yönelik çözüm paketlerinin sunuluyor olması, bu

konuda doğru adımların atılıyor olduğunu gösteriyor.

Ülkemizde daha önceki yıllarda yaşanan deneyimler dikkate alınarak, uzman yönlendirmeler ve danışmanlık hizmetleri sayesinde KOBİ'lerimizde Bilişim teknolojilerinin geliştirilmesi ve kullanımının yaygınlaştırılması KOBİ'lerin olduğu kadar uzun vadede Ülke yararına olacaktır.

Sadece KOBİ'leri değil ülke çıkarlarını ilgilendiren bu konuda devlet, üniversiteler ve sivil toplum örgütlerinin destekleri ve yardımları ile KOBİ'lerimizin verimliliklerini artırılması ve hem ulusal hem de uluslararası rekabet yarışında ön sıralarda yer alabilmeleri için çalışmaların sürdürülmesi gerekmektedir.

Bir Sivil Toplum Örgütü olarak TOSYÖV de, KOBİ'lerin Bilişim Teknolojilerini etkili bir şekilde kullanabilmeleri ve bu konunun KOBİ'ler arasında yaygınlaştırılması ile ilgili çalışmalarını çeşitli hizmetler ve somut projelerle devam ettirmektedir.

**E-iş, e-ticaret,
Internet, güvenlik
gibi konular
KOBİ'lerin
bilişimde öncelikle
eğilmeleri gereken
ve yatırım
yapmaları için
öncelikli olan
başlıklardır.**

(*) TOSYÖV Başkanı

KOBİ ve BİLİŞİM

Günümüzde, teknolojik gelişmeler aynı zamanda ekonomik gelişmeyi de beraberinde getirmiştir. Teknolojik açıdan gelişmiş ülkelere bakıldığında ekonomilerinin de güçlü olduğu görülmektedir. Bu ülkelerde üretim süreçlerinde kullanılan teknolojik yenilikler, ürün miktarını ve kalitesini arttırmaktadır. Böylece teknolojik üstünlüğe sahip olan bu ülkelerdeki işletmeler özellikle uluslararası rekabette daha avantajlı durumda olmaktadır.

Teknolojik gelişmeler, ülkelerin gelişmişlik düzeylerinin belirlenmesinde kullanılan kriterleri de değiştirmiştir. Artık gelişmişlik düzeyinde ihracat malları içindeki sanayi ürünlerinden ziyade ileri teknoloji ile üretilmiş ürünlerin oranına bakılmaktadır. ABD, Japonya ve AB ülkeleri arasında yapılan karşılaştırma da teknoloji seviyesi, teknoloji açığı, teknoloji geliştirme hızı ve potansiyeli gibi kriterler kullanılmaya başlanmıştır.

Teknolojik gelişmenin beraberinde gelen en önemli kavram bilgi toplumdur. Günümüzde buhar makinelerinin yerini bilgisayarlar almıştır. Sanayi toplumundaki makine, kimya ve inşaat gibi öncü sektörler, bilgi toplumunda yerini bilişim temelli sayısal üretime bırakmıştır. Fiziksel emeğin yerini de zihinsel emek almaya başlamıştır.

Bilgi toplumuna geçiş sürecinde, teknolojik gelişme ve bunun sonucundaki bilişim altyapısının kurulması ihtiyaçlarının hızla giderilmesi zorunlu olmaktadır. Teknolojik alt yapı yatırımları sonucunda yaygınlaşan bilgisayar destekli üretim ve tasarım yöntemleri ile iletişim ve taşımacılık hızında yaşanan gelişmeler yeni sektörlerin oluşmasına yol açmıştır. Bu sektörlerden birisi Bilişim Sektörüdür.

Bilişim sektörü günümüzde sadece teknolojik gelişimin kullandığı bir sektör olmasına karşın, özellikle işletme bazında önemli katma

değer sağlamaktadır. İşletmeler yeni ürün ve hizmetlerin geliştirilmesinde satış ve satış sonrası hizmetlerin desteklenmesinde, piyasa ve sektörlerle yönelik öngörülerin saptanmasında, yöneticilerin etkili ve hızlı karar vermelerinde Bilişim teknolojilerinden yararlanmaktadır. Bunun sonucunda işletmelerin çalışma yöntemleri, rekabet edebilme yetenekleri, hizmet sunuş biçimleri ile organizasyonel yapıları da değişmiştir.

Ülkemizde Bilişim teknolojileri özellikle büyük ölçekli işletmelerde hızlı biçimde kullanılmaya başlanmıştır. KOBİ'lerde Bilişim Teknolojilerinin kullanım oranı ise istenen düzeyde değildir. Ekonomik sıkıttan dolayı faaliyetlerini zorlukla sürdüren bu işletmelerin teknolojik yatırımları istenilen düzeyde yapması mümkün değildir.

KOBİ'lerin teknolojik yatırım yapmalarını sağlayacak yasal düzenlemelerin ve vergi indirimlerinin hızla yapılmasında yarar vardır. Teknolojik yatırım yapmak isteyen KOBİ'lerin yönlendirilmesi ve desteklenmesi amacıyla çeşitli merkezlerin açılması gerekmektedir. Teknoparkların özendirilmesi ve Ar-Ge faaliyetlerinin artırılması amacıyla hedef sektörler belirlenmelidir.

KOBİ'ler de Bilişim teknolojinde bilgi sahibi eleman sıkıntısı yaşamaktadır. Bu amaçla ara eleman ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla özellikle meslek liselerinde Bilişim teknolojisi konusunda eğitimlere ağırlık verilmelidir. Üniversitelerimizin bölgelerindeki KOBİ'lere yönelik destek faaliyetlerinde bulunmaları, teknolojik yenilikleri yaygınlaştırılmasına katkıda bulunacaktır.

Bilişim sektöründe faaliyet gösteren KOBİ oranı oldukça yüksektir. Özellikle yazılım alanında faaliyet gösteren işletmelerin büyük çoğunluğu KOBİ'dir. Birçok ülkede Bilişim sektöründeki firmalara özellikle yazılım alanında faaliyet gösteren KOBİ'lere ciddi teşvikler verilmektedir. Bunlar vergi muafiyeti, düşük faizli krediler, donanım yatırımlarında

yardım, ihracat desteği, eğitim programlarına katkı biçiminde olabilmektedir. Örneğin, İrlanda ve İsrail'de istihdamı kolaylaştıran ve destekleyen, kurumlar vergisini azaltan veya kaldıran teşvikler uygulamaktadır.

Türkiye'de Teknoparklar içinde yer alan yazılım şirketlerine çeşitli imkanlar sağlanması memnuniyet verici gelişmelerdir. Ancak Bilişim sektöründe, yurtdışı ile rekabet edebilecek ve üst düzey teknolojik yatırımlara gerek olmayan yazılım geliştirme konusunda devlet politikası bulunmamaktadır. Ulusal kaynakların değerlendirilmesi için en kısa sürede Bilişim alanında stratejik kararların alınması, devletin tüm kurumları tarafından desteklenmesi ve uygulanması gerekmektedir.

KOBİ'lerimizin yurtdışı rekabet edebilme imkanlarını arttırmak amacıyla öncelikle, iletişimin hızlı ve güvenilir bir altyapıya sahip olması gerekmektedir. AB içinde en pahalı ve yavaş İnternet servisini almakta olan Türk sanayicisi ve tüccarının mevcut fiyatlar ve hizmet kalitesi ile istenen seviyede iletişim kurması mümkün değildir.

Telekomünikasyon alanının rekabete açılması ile fiyatların düşmesi sonucunda iletişim ihtiyaçlarının hızlı ve kaliteli sağlanması mümkün olacaktır. E-imza yasaının meclisten çıkması olumlu bir gelişmedir. Ancak bu yasanın gerektirdiği düzenlemeleri en kısa süre içinde yapılması gerekmektedir.

KOBİ'lere yönelik yapılacak bilişim çalışmaları, çözüme yönelik danışmanlık, eğitim ve uygulama biçiminde olmalıdır. Bilişim sektörünün KOBİ'lere sunduğu çözümler genellikle ihtiyaçlarından daha yüksek teknolojiye sahip ürünler biçiminde olmaktadır. Buna karşın özellikle yetişmiş eleman sıkıntısı içindeki KOBİ'lere sunulacak çözümlerin zaman içinde geliştirilmesinde yarar vardır. Kampanya biçiminde değil kurumsal ihtiyaçların dikkate alınarak uzun ömürlü çözümlerin geliştirilmelidir.

bu. 12 tane panel belirlendi. Bu paneller sosyo ekonomik paneller. Bu konuda doğrudan, yani ülkenin ekonomisini belirleyebilme rolü olan teknoloji alanlarında paneller. O panellerde Türkiye'nin en önünde gelen başta sanayiciler olmak üzere, uzmanları bu işte dediğim bağlamda çalışmalar yaptılar. Panel raporları Nisan, Mayıs'ta hazırıldı. Yaygınlaştırma çalışması yaptık. Web'imize koyduk, tartışmaya açtık. Sonuçları sentezleyip sonunda nihai raporu oluşturup geçtiğimiz yıl bitmeden, Teknoloji Yüksek Kurulu'nun 9.uncu toplantısında, Türkiye'nin 2023 vizyonu ortaya çıkacaktı ve takip eden yıl, bu yıl içinde de alternatif senaryolar hazırlanmaya başlanacaktı. O çalışma da gecikti doğal olarak.

Biz bu çalışmanın öncüsü olarak AB "Future Enlargement" adlı büyük projesine önden katılarak hazırladık kendimizi. Gelecek projesi, AB'nin dünyanın en önemli ekonomisi olma çabasında olan AB'nin ve kuşkusuz kendisine gelecekte biçmek istediği elbiseyi iyi tarif etmesi gerekiyordu. Bu genişleme ülkelerine açtılar, biz baştan hemen girdik bu işe.

Rahmi bey çok haklı. 2023 öngörüldü de yani bu çalışmayı yapıp 2023'e kadar bu çalışmayla gitmeyeceğiz. Teknoloji öngörüsü egzersizi dinamik bir egzersiz. Nasıl teknoloji değişiyorsa, toplumlar değişiyorsa, dünya değişiyorsa hızla, dünyanın değişen koşullarına reaksiyon gösterebilmek için bunun periyodik olarak tekrarlanması lazım. Biz teknoloji öngörüsünü yapan 32.nci ülkeydik, yaptığımız zaman. Bazı ülkeler 5.nci, 6.nci kez yaptı. İngiltere, Japonya gibi ülkeler. Biz bunu iki sene de bir tekrarlamayı ve yol boyu, yol haritalarımızda düzenlemeler yapmayı öngörmüştük. Öngörümüz oydu.

Aslında çok önemli bir projeydi bu. En büyük projeydi. Tahmin ediyorum yine sürer.

Tarihi bir projeydi. Size bir şey söyleyeyim o proje öyle önemliydi ki bizim TÜBİTAK üst yönetimi dediğimiz kurumlar .günde 20 saat, haftada 7 gün çalışırken, Cumartesi Pazar dahil bu proje üzerinde bizzat çalışıyorduk. Yani ben orada bir proje subayı gibi çalıştım. Yani bir ordu komutanı gibi çalışmadım doğrusu.

Evrensel ölçülere bakarsak Türkiye'nin bilim alanında ne yapması gerekir?

Bir tek bilim var. AB toplantısında kullandığım mesajı kullanayım, antik İyonyanın mirasçılarıyız diye düşünüyorum ve kıvanç duymamız gereken bir miras olduğunu

düşünüyoruz. Belli yollardan mesela Osmanlı İmparatorluğu zamanında bunun Avrupa'ya taşındığının da altını çizmek lazım doğrusu. 400 yıl önceki aydınlanma Avrupa biliminin de bugünkü çağdaş dünyanın bilimine dönüştüğünü kabul etmek lazım. Bilim hiçbir kültüre özgü değil. Kùltürler arası ve kùltürleri birleştirici, dolayısıyla evrenin en önemli birleştirici unsuru olduğunu düşünüyorum. O insanlığın ortak malı. Çin bilimi, Rus bilimi, Amerikan bilimi ve Hristiyan bilimi yok. Evrensel bilim var. Eğer bu bilim tekse ve evrenselse, tüm insanların ortak malıysa ve hepimiz hak sahibi, iddia sahibiysek bizim ortak ürünümüz, ortak malımız, hepimiz onun mirasçısıyız ve hepimiz üzerinde hak iddia ediyoruz. Bu olguyla başta bakarsanız o zaman Türkiye'deki bir bilim sisteminin yönetişimiyle, öğeleriyle bütün parçalarıyla Amerika'dakinden, Fransa ve Çin'den farklı olmaması lazım. Aynı mükemmellikte insanlardan oluşması lazım ve aynı olanaklarla donatılmış mükemmellik bekleyen insanlardan oluşması lazım. Siz bu insanlardan mükemmellik bekliyorsunuz da o mükemmelliğe ulaşmalarına gerektirecek olanakları, donanımları sağlamazsanız bu haksızlık olur. Yani insanlardan yoktan kahramanlığı yaratmalarını beklemek insaf dışı. Onun için biz hala şu anda %0.6 ile ulusal gelirimizden pay verdiğimiz bu sistemi biraz iyileştirmemiz lazım. Zaten şu aşamada taahhüdümüz de var AB'ye. %3 yapmamız gerekiyor. Ama ben Türkiye'de bilim sisteminin çok önemli atılımlar yaptığını ve ekonomideki evrensel ölçütlerimizden çok daha iyi bir performans gösterdiğimizize inanıyorum.

Çok sıkça kullandığım metafor vardır; tekrarlayayım: Türkiye'nin birtakım ağırlıkları var dünya üzerinde. Hem coğrafi büyüklük, hem nüfus büyüklüğü, hem de ekonomik büyüklük olarak hepsinde %23'de. Türkiye'nin demografik ağırlığı %1.1. Dünyadaki her yüz insandan 1.1'i, Türk. Altı milyar insandan. Ama Türkiye'nin ekonomik ağırlığı sadece %0.6. Demografik ağırlığının yarısı kadar. Ama Türkiye'nin bilimsel ağırlığı bugün itibarıyla, onda büyük payımız olduğunu düşünüyorum, %1'e yaklaştı: %0.9. 22. nci dünyada. 90'lı yılların başında 45. nci filandı ve %0.1 aralıktaydı. %0.1 aralıktan, %0.9-%1'e kadar geldi. On misli bir sıçrama var. Zaten sıralamamızdan belli. 45.ncilikten, 22'inciliğe. Türkiye menşei 12—13 bin bilimsel ürün dünyaya çıkıyor. İşte o ilk görev aldığımız yıllarda Türkiye'den

200-300 tane bilimsel ürün şimdi 12 bin. Şimdi bakın bu çok iyi. Yani Türkiye büyük sıçramalar yaptı. Türk bilim insanlarının artık sayısal ve nitel kalitesi yükseliyor. Türk insanları artık bilim dünyasında sayılır hale geldi, belli alanlarda. Ama dediğim gibi bu mesela AB'ye, ABD'ye, Japonya'ya bakarsanız, bunların dünya üzerindeki toplam demografik ağırlığıyla, ekonomik ağırlıkları ve bilimsel ağırlıklarına bakarsanız, ekonomik ağırlıkları, demografik ağırlıklarının %2.5 katı. Bakın bunu çok önemsiyorum. Bu sayıları çok doğru değerlendirmek lazım. Bilimsel ağırlıkları da demografik ağırlıklarının beş misli. O halde Türkiye'nin hemen kolay bir hedefi var. Bu hedefe de ulaşmak çok zor olmasa gerekir.

TBD'den aldığınız bu ödül için düşüncelerinizi alabilir miyiz son olarak.

Yoğun bir dönemimizdeydi. Sağolsunlar. Değerli dostlarımdan birden kendimi unutulmuş, terkedilmiş gibi hissettiğim bir dönemde böyle bir ödülü bana layık görmeleri demek, Türkiye'de birtakım emekler boşa gitmiyormuş anlamına geliyor. Vefayı çok önemsiyorum. Kadir bilme duygusunu çok önemsiyorum. Bence toplumların en önemli değerlerinden biri odur. En azından benim şu anda bu kadar hizmetin karşılığında yaşadığım süreçte vefanın, kadir bilme olgusunun artık eskiden olduğu kadar çok önemli değer kümesinin başında gelmediğini düşünmeye başladım onun için bu ödül beni çok onurlandırdı.

Bunun tabii somut bir gerekçesi olduğunu düşündüğüm için de iyice gururlandım. e-Türkiye + projesinde Türkiye Bilişim derneği ve değerli dostlarımızla beraber çok yoğun çalışmalar oldu. Biz çok uygar, münazara felsefesinde, görüş ayrılıklarını tolere edebilecek çok hoş bir gruptuk esasında. Uzlaşmadığımız, hemfikir olmadığımız dönemler oldu ama, Türkiye'nin bu yüzde yüz uzlaşmayan insanların bile uygar platformlarda birbirini dinleme sabrını, uygarlığını gösterebilmesine örnektir bizim ilişkilerimiz, TBD'yle. Bu anlamda da kıvanç duydum. Benim için özel bir yeri olduğunu düşünüyorum.

Çok Teşekkür ediyoruz, bu söyleşi için...

Not: TBD tarafından bu yıl 8. kez verilen Ömür Boyu Hizmet Ödülleri, bilişim alanındaki değerli hizmetleri nedeniyle Prof. Dr. Namık Kemal Pak ve Sami Dönmez tarafından paylaşılmıştır. Sami Dönmez ile yapılan söyleşi, Dergimizin Haziran sayısında yayımlanacaktır.

Telekom Sektörünün Serbestleşmesi ve internet

Türkiye'de Telekom sektörü 1 Ocak itibarıyla serbestleşti! En azından Türk Telekom'un (TT) altyapı da ve seste tekelini kaktı. Telekomünikasyon Kurumu(TK) bir serbestleşme takvimi yayınladı. Bizim beklentimiz, TK'nın hazırlıklarını daha önce bitirmiş; ilgili yönetmeliklerini bitirmiş, lisanslar verilmiş, alternatif operatörler ve yeni telekom şirketleri kurulmuş, operasyonel hazırlıklar bitmiş, hatta abone kayıt etmeye başlamış ama hizmet vermek için 1 Ocak 2004'ü bekler durumda olmasıydı. Normali buydu. Ama, bu gözüktüğü kadar kolay olamıyor. Bu vizyon, planlama, kadrolar, sahiplenme, katılım ve yoğun emek gerektiriyor.

Ülkemiz Serbestleşme ve Özelleşme arasındaki ilişkiyi hep tersinden anladı. Önemli olan, TT'nin özelleşmesi ve satıştan hazineye kalacak paralar değil, ülkenin rekabetçi ve dinamik bir telekom sektörü ve giderek ekonomiye geçiştir. Telekom sektörü, İnternet sektörünü tetikleyecek, birlikte tüm ekonomiye katma değer, canlılık ve rekabet avantajı getirecekler. Önemli olan TT'nin satışından Hazine'ye gelecek paradan çok, serbestleşmenin ve TT'de oluşacak yönetim ve felsefe değişikliğinin, ekonomide yaratacağı katma değerdir.

Şimdi Bilişim STK'larına düşen görev, serbestleşmeyi takip etmek, sektörün adil ve düzgün rekabetçi bir ortama kavuşması yolunda çaba harcamaktır. Serbestleşmeyle bağlantılı önemli bir kavram Evrensel Hizmet'dir. Bu kategorideki hizmetlerin, tüm yurttaşlara makul ücretlerle sunulmasıdır. Gerekirse, kamu kaynakları bu hizmetleri destekleyecektir. Şu anda, ankesörlü telefon bu kapsamdadır. TT, yeterli müşteri potansiyeli olsun ya da olmasın, asgari sayıda ankesörlü telefonu her yerde sağlamaktadır. İnternet erişimi de artık evrensel hizmet kapsamına alınmaya başlamıştır. Bazı anayasalara, internet erişimi temel bir yurttaşlık hakkı olarak girmiştir. Kurulacak bir "İnternet Fonu" nu, maddi olanakları

sınırlı yurttaşlarımıza İnternet erişimini sağlamada destek olarak kullanmalıyız. Bu "Sayısal Uçurumu" önlemek için yapmamız gereken önemli görevlerden biridir.

Telekom ve İnternet Sektörünün tam rekabete açılması için yapılması gerekenler 1 Ocak 2004 günü Bilişim STK'ları ve İnternet kurulu üyelerinin yayınladığı bildirmede ilan edilmiştir. Bunların takipçisi olmak her bilişimci, internet gönüllüsü ve yurttaşta düşmektedir.

Telekomda Serbestleşme Hakkında İnternet Kurulu Üyeleri ve Bilişim Sivil Toplum Kuruluşları Platformu Ortak Bildirgesi-1 Ocak 2004

Türkiye Kamuoyuna

Türkiye İnterneti bu yıl 10 yaşını doldurdu. 1 Ocak 2004'te Telekom'un tekeli kalkmaktadır.

Bizler, İnternet Kurulu Üyeleri ve Sivil Toplum Kuruluşları olarak bu vesile ile kamuoyuna aşağıdaki açıklamayı yapıyoruz.:

İnsanlık yeni bir toplum biçimine, Bilgi Toplumu'na, geçişin sancılarını yaşamaktadır. Sanayi devriminden daha önemli bir gelişme olan Bilişim Teknolojileri ve özellikle İnternet, başta ekonomi ve yönetim olmak üzere yaşamın tüm boyutlarında köklü değişimlere neden olmaktadır.

Bizler, İnternet'i Türk toplumunu Bilgi Toplumu'na taşıyacak bir katalizör, bir taşıyıcı ve fırsat yaratıcısı olarak görüyoruz.

İnternet, bilişim ve telekom sadece kendi başına, kendi sektörü için değil, diğer tüm sektörler, tüm kesimler ve yaşamın tüm boyutları için hayati önem taşımaktadır. Dünya ile rekabet etmek ve demokrasisini geliştirmek isteyen bir Türkiye'nin İnternet'te geri kalmak gibi bir lüksü olmadığını düşünüyoruz.

Türkiye rotasını henüz Bilgi ve İletişime döndürememiştir!

Ülkemiz İnterneti 10. yılını doldurdu ama sağlıklı bir gelişme düzeyine giremedi. Geçen on yıla bakınca, stratejisini belirleyememiş, somut politikaları olmayan, kurumsal yapılanmaları tamamlamamış, altyapıda ciddi sorunları olan, telekom sektöründe tam rekabeti oluşturamamış ve eylem planı yapamamış bir ülke görüyoruz.

DPT Bilgi Toplumu Dairesi, Kısa Dönem Acil Eylem Planı ve Teknoparklar gibi gelişmeleri olumlu buluyoruz. Ama, bunlar, ülkenin rotasını bilgi toplumuna döndürmek için yeterli değildir.

Ülkemiz TT'nin satışından gelecek paraya odaklanmış, Telekom sektörünü tam rekabete açmada geç kalmıştır.

Türk Telekom, parekendecisiyle rekabet eden toplanıcı görüntüsünü benimseyerek kolayca rekabete açılacak alanlarda direnmiş ve elindeki hakim durumu rakiplerini pazardan silmek için kullanmaktan çekinmemiştir.

Özelle, telekom sektörü, rekabet eksikliğini, yüksek fiyatlar, kalite ve ürün eksikliği ile yaşamıştır; bu ise İnternetin gelişmesine set çekmiştir.

Ülkemiz 2000 yılında yayınladığı 4502 sayılı Kanunla 1 Ocak 2004'te tüm telekom sektörünü rekabete açma konusunda dünyaya söz vermiştir. Telekomünikasyon Kurumu da serbestleşme konusunda bir takvim hazırlamış ve bu takvime uymak için önemli çalışmalar yapmıştır.

Ülkemiz İnternetinin ve dolayısıyla, ekonomi ve rekabet gücümüzün, artışı için şunların yapılması gerektiğini düşünmekteyiz:

- Telekomünikasyon Kurumunu, daha önce ilan ettiği takvime uymaya, Ulaştırma Bakanlığı'nı üzerine düşeni yapmaya ve tam serbestleşmeyi derhal gerçekleştirmeye davet ediyoruz.
- ADSL ve Kablo TV üzerinden verilen geniş bant İnternet erişiminin özel sektör tarafından da yaygınlaşması çabaları karşısındaki Türk Telekom tarafından konulan engeller kaldırılmalıdır.
- Uzak mesafe telefon işletmeciliği, ortak kullanımlı telsiz hizmetleri, sabit kablosuz erişim hizmetleri, kablo platform işletmeciliği ve altyapı işletmeciliği hemen serbestleşmelidir. İlgili yönetmelikler hazır durumdadır. Birkaç küçük sorunu gidermek için bizler gece gündüz çalışıp, sorunun çözümüne katkıda bulunmaya hazırız.

Altyapının ucuz, güvenilir, yaygın olması İnternet'in büyümesi için olmazsa olmaz koşulların başında gelmektedir.

Bunu ancak, tam rekabet koşullarında; sayısal uçurumu ortadan kaldıran, ülkemizi Bilgi Toplumu'na taşıyacak kapsamlı bir Eylem Planı ile yapabiliriz. En önemli eksiklerimiz, özel sektör, STK'lar ve üniversitelerin doğal bir parça olduğu, birbiriyle örtüşen, politika belirleme, koordinasyon, denetleme, teşvik fonksiyonları olan katılımcı ve saydam mekanizmalardır.

Türk Telekom, Telekomünikasyon Kurumu, Rekabet Kurumu ve Bilgi Toplumu Dairesi'ni, tüm İnternet ve telekom sektörünün paydaşı olduğu açık ortamlara aktif olarak katılmaya ve katkı vermeye davet ediyoruz.

Tüm toplumu, başta ilgili kurumlar, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, kamu kurumları, hükümet ve TBMM olmak üzere, ülkemiz İnternetini geliştirmeye, e-Türkiye'yi kumaya ve Bilgi Toplumu'na dönüşüme çaba harcamaya davet ediyoruz.

İnternet Yaşamdır!

BT Bizim İçin Ne Yaptı?

Günümüz iş hayatının herhangi bir alanını dizüstü bilgisayarlar, taşınabilir telefonlar, e-posta gibi bileşenler olmadan düşünmek olanaklı değildir ve 'Salyangoz Posta'nın önemi de her alanda bu değişimden etkilenmektedir.

Bilişim Teknolojileri (BT), son derece kritik bir başarı faktörü olarak, küçük ya da büyük bütün organizasyonlar için önemli avantaj ve fırsatlar sunmaktadır. Günümüz iş hayatının herhangi bir alanını dizüstü bilgisayarlar, taşınabilir telefonlar, e-posta gibi bileşenler olmadan düşünmek olanaklı değildir ve 'Salyangoz Posta[1]'nin önemi de her alanda bu değişimden etkilenmektedir.

Bu değişim, UK Online deneyimlerinin tamamında görülmektedir. İngiltere Hükümeti'nin 1996 yılından bu yana, işletmelerin Bilişim ve İletişim Teknolojilerinden yararlanmalarını sağlamak amacıyla hizmet veren UK Online olarak bu değişimi özellikle danışmanlarımızın sundukları hizmetlerde görmekteyiz. Web siteleri ve kelime işlem gibi soruların yerini, daha fazla zaman ve para kazanmak için esneklik ve verimlilik çerçevesindeki başvurular almış durumdadır. Ticarete işbirliği, daha güçlü ticari ilişkiler, uzgörü ve planlama, pazar eğilimlerinin tahmini, dış kaynak kullanımı

gibi hizmet kalitesinin yükseltilmesi gibi ulusal anlamda önem taşıyan kavramlar değerlendirilmektedir.

İşletmeler, bilişim teknolojilerinin 'gerekli bela' değil, gerçekten maliyetleri düşüren bir kavram olarak değerlendirilmeye başlamışlardır. Sonuç olarak, çok daha fazla sayıda işletme bilişim teknolojilerinin kullanılmasında 'internet üzerinde pazarlama' ve 'ticaret' kavramlarının ötesine geçmektedir. BT çalışma ortamının bir bileşeni olarak değerlendirilmekte ve en üst düzeyde ele alınmaktadır. Büyük ölçekli şirketlerde, BT Yöneticilerinin rolü, teknolojinin işletme için oynadığı rol ile birlikte değişmektedir; BT sorumluluğu, üst düzey yöneticiler ve işletmenin diğer alanlarını da kapsayacak şekilde genişlemiştir.

BT, küçük işletmelerin küresel anlamda rekabet edebilmelerini olanaklı hale getirmektedir. BT'nin büyük organizasyonlar ve teknolojik açıdan gelişmiş ülkelerin tekelinde olduğu dönem geçeli çok oldu. Uluslararası bir karşılaştırma ve ölçme çalışması göstermektedir ki İngiltere işletmeleri ve İsveç işletmelerinin %80'i bir web sitesine sahiptir. Şu anda görüyoruz ki, işletmeler yeni teknolojileri kullanmaktadırlar ve buna bağlı olarak da stratejilerini bu çerçevede belirlemektedirler.

Teknoloji aynı zamanda nerende ve ne zaman çalıştığımızı da değiştirmiştir, işgünü mobil hale getirmiş ve çalışanlara önemli avantajlar sağlamıştır. Esnek çalışma ile ilgili olarak yaklaşık altı ay önce açıklanan yasal düzenlemeler, geniş bant ağlarının ve WiFi teknolojisinin kullanımı, uzaktan çalışma ortamının oluşmasını kolaylaştırmıştır. Buna bağlı olarak işgücü daha yüksek motivasyonda, daha yüksek tatmin düzeyinde ve verimli çalışmaktadır.

Biz, önümüzdeki birkaç yılı ABD'yi gözlemleyerek belirleyebilmekteyiz. İngiltere,

WiFi teknolojisinin kafeler, oteller, havaalanlarında yaygınlaştırılması ve böylelikle insanların internete erişiminin kolaylaştırılması konusunda büyük adımlar atmıştır. Bu, diğer önemli iletişim sistemleri ile birlikte değerlendirildiğinde yeni teknolojilerin çalışma ortamını yenilemesini ve yeni sürekli olarak fırsatların ortaya çıkmasını sağlamaktadır.

'e' ile başlayan teknolojik terimlerin 21. yüzyıl ile birlikte çalışma hayatında daha etkin bir rol oynamaya başlamıştır. e-Satınalma, e-İK[2], e-Tedarik Zinciri gibi terimler, iş hayatının gündelik faaliyetleri arasına girmiştir. Kişiler; CAD, CAM, EDI gibi sektör tarafından sunulan kısaltmalardan daha fazla şekilde, 'tam-zamanında' ya da 'uygulama servisleri' gibi terimlerin farkındadırlar.

Potansiyel büyüme kapasitesi, yeni fırsatların değerlendirilmesi ile çok önemli boyutlara ulaşabilmektedir. İşletmeler gün geçtikçe daha yüksek düzeyde 'bilişim-ustası' olmaktadır, ancak bu eğitim sürecince yararlar ve etkiler konusu önemli şekilde gözden kaçırılmaktadır. Bu durumun üstesinden gelebilmenin yolu, BT'yi bazı işlerin yapılmasında kullanılan bir teknik ya da teknoloji olarak değil, karar alma sürecinde doğrudan göz önünde bulundurulmasından geçmektedir.

Teknolojinin gelişme ve ilerleme hızını göz ardı etmiyoruz, ancak bu durum mevcut fırsatların yakalanabilmesi için işletmelerin teknolojiye yapacakları yatırımı ertelemelerine neden olmamalıdır. Bir işletme teknolojiye yatırım yaptığında, yatırımı yapan işletmenin daha fazla risk aldığı ve karşılığında daha yüksek fayda elde etmekte olduklarını görmekteyiz.

[1] Salyangoz Posta: Geleneksel posta sistemlerine internet ortamında verilen isim.

[2] E-İK: e-İnsan Kaynakları

‘Altın Yakalı’ çalışanınız yoksa, işiniz zor!

Unutulmamalıdır ki, bilginin aktif bir değer olarak şirket ve KOBİ’lerimize doğrudan rekabet gücü kazandıracığı günler artık çok yakın, tabii ‘altın yakalı’ çalışanlara sahip olanlar için. Diğerleri ise, günlerini pazarlarını Çinlilerin ele geçirmesini izleyerek geçirecektir.

Tercih bizim!

Yüzyılımız; değişim, bilgi ve strateji yılları olacaktır. Teknolojinin ateşlemesi ile ortaya çıkan ve ekonomi başta olmak üzere, tüm sistemlerimizi altüst eden değişim rüzgarları, hızını giderek arttırarak sürdürecektir. Bu nedenle, bilgiyi ve bunun alt yapısı olan bilişim teknolojilerini bir güç olarak kullanarak, bu hızlı değişime liderlik edebilecek stratejileri geliştirip, enerjik bir şekilde hayata geçiremeyen şirket ve KOBİ’lerin hayatta kalma şansları olmadığı açık bir gerçektir.

Geçen yüzyılda şirketlerin sermaye önem sıralaması; fiziksel, finansal, entellektüel sermaye şeklinde idi. Günümüzde bu önem sıralaması hızla değişmekte ve entellektüel, finansal, fiziksel sermaye sıralaması halini almaktadır. Bizim bu büyük değişimin farkında olduğumuzu hiç sanmıyorum. Farkında olsaydık, dünya ekonomistleri, ‘Soft-Finans’ başlığı altında, şirket çalışanlarının bilgi birikimi ve yenilik yapma gücünün şirket sermayesi içindeki payını hesaplamaya çalışırken, bizim ekonomistlerimiz günlerini hala doların yarınki değerini tahmin etmekle geçiriyor olmalardı.

Böyle bir dünyada, bir şirketin bilgi çağına ayak uydurması için, şirket içi haberleşmeyi e-posta ile yapması, internette bir site açması, internetten sektör bilgilerine ulaşması, hatta satışının bir bölümünü internet üzerine kaydırması kesinlikle yeterli değildir. Şirket ile ilgili bütün veri, bilişim teknolojilerinin sağladığı imkanlar ile doğru ve hızlı bir şekilde

toplanmalı, değerlendirilmeli, bilgi haline getirilmeli ve elde edilen sonuçlar yönetimin karar süreçlerinde etkin bir şekilde kullanılabilir.

Üretim, pazarlama, dağıtım, müşteri ilişkileri gibi birçok kaynaktan toplanan kayıtlardan oluşan verilerin karar vermede etkin bir araç olarak kullanılabilmesi için bu veriler istatistikî araçlar kullanılarak düzenlenmeli ve öncelikle ‘enformasyon’ haline getirilmelidir. Kısaca ‘fark veya etki yaratan veri’ olarak tanımlanan enformasyon da henüz bilgi değildir. Biraz karmaşık olduğu için, okul yıllarımızda genelde pek seveceğimiz istatistik, veriyi enformasyona dönüştürmekte ihtiyaç duyacağımız en kritik araçtır. Bu nedenle, bilgiyi etkin kullanmak isteyen şirket ve KOBİ’lerimizin istatistik ile artık biraz daha fazla ilgilenme zorunluğu vardır.

‘Deneyimle, yargıyla, sezgiyle ve değerlerle bütünleşmiş enformasyon’ olarak tanımlanan bilgiye ulaşmak için ise, enformasyon haline getirilen verinin üzerine deneyim, yargı, sezgi ve değerlerimizi katmamız gerekir.

Üretim yapan bir fabrikada üretilen ürünün kayıt edilen ölçüleri veri, bu verilerin analizi ile elde edilen sonuçlar enformasyon ve eldeki enformasyona bağlı olarak ürünün müşteri tarafından kabul edilme tahmini veya üretim tezgahının yenilenmesi gereği bilgisidir.

Yöneticilerin varlık nedeninin karar vermek olduğunu hepimiz biliriz. Yöneticiler, karar

anında ellerindeki bilginin kalitesine bağlı olarak, belirlilik, risk veya belirsizlik altında karar verirler. Sadece tecrübeye dayanan belirsizlik altında karardan kurtulup, belirlilik altında karar verebilmesi için, yöneticilerin doğru bilgiye ihtiyaçları vardır. Bunu sağlamak üzere, sadece bilgi teknolojilerine, ya da kısaca bilgisayarlara yatırım yapmak da yeterli olmayacaktır. Bu sistemleri etkin ve verimli bir şekilde kullanmak da gerekir. Sümen arasından çıkarılmış gazete kağıdı üzerindeki bir bilgi, zamanında yöneticinin önünde olması halinde, çok pahalı bilgisayarlarda tutulan ancak zamanında yöneticiye ulaşmayan bilgiden çok daha kıymetlidir.

KOBİ’lerimiz ile Bilişim şirketlerimiz arasındaki var olduğunu düşündüğüm güven bunalımının en büyük nedeni, bilişim şirketlerimizin KOBİ’lerin genelde sümen ya da dosya arasında sakladıkları verileri bilgiye nasıl dönüştürebileceklerini, KOBİ patronlarının anlayacağı dilden, onlara anlatamamalarıdır. Böyle olunca da, geriye, onca yatırıma rağmen, muhasebe kayıtlarını tutmaktan başka işe yaramayan bilgisayarlar kalıyor. Bu güven bunalımının aşılması sorumluluğu da, bilişimcilerimizin omuzlarındadır.

Günümüz şirketlerinde, beyaz yakalı ve mavi yakalı çalışanlar yanına, veriyi doğru bir şekilde toplayıp, düzenleyip, yorumlayan ve bilgi haline getiren ‘Altın Yakalı (Gold Collar)’ çalışanlar grubu ortaya çıkmaktadır. Daha fazla altın yakalı çalışana sahip olacak olan şirketler, yarının şampiyonları olacaklardır. Bünyesinde altın yakalı bulundurmamayanlar ise, kaçınılmaz olarak yok olmama mücadelesi içine gireceklerdir.

Unutulmamalıdır ki, bilginin aktif bir değer olarak şirket ve KOBİ’lerimize doğrudan rekabet gücü kazandıracığı günler artık çok yakın, tabii ‘altın yakalı’ çalışanlara sahip olanlar için. Diğerleri ise, günlerini pazarlarını Çinlilerin ele geçirmesini izleyerek geçirecektir. Tercih bizim!

TBD BİLİŞİM DERGİSİ

BİLİMKURGU ÖYKÜ YARIŞMASI 2004

İlkel ya da modern çağ insanının her zaman bir etkinlik sınırı olmuştur. İlkel çağlardaki insanın etkinlik sınırını gördüğü, duyduğu, kokladığı ve dokunduğu oluşturmdu. Modern çağ insanının sınırınıysa kullandığı alet ve makinelerden dolayı yaşadığı kent, ülke, gezegen ve komşu gezegenler oluşturuyor. İlkel insan, yıldızlara bazen romantik, bazen astrolojik olarak bakardı. Modern çağ insanıysa zamanı kalırsa ve görebilirse romantik, bunların dışında da öğrenmek için bakıyor yıldızlara. İlkel insan uçamamakta sınırlanırdı, modern insan ışık hızıyla sınırlanıyor... İnsanın somut yaşamında sınırlar hep vardı ve bundan sonra da hep olacak. Ama bir de insanın soyut, yani iç yaşantısı var. Bu soyut yaşamda insan, görmediğini görebilir, duymadığını duyabilir, koklamadığını koklayabilir, dokunmadığını dokunabilir, gitmediğine gidebilir, tanımadığını tanıyabilir: İnsan düş kurar... Düş kurmak insanın kendi sınırına ve sınırlanmışlığına tepkisidir. Bu anlamda düş kurmak, insanın en büyük güdüleyicisidir. Bilimde, teknolojiye, sanatta 'düşleyen insan' hep sınırın öte yanına geçmiştir... Türkiye Bilişim Derneği, Bilişim Dergisi olarak biz, düşleyen ve aşağıdaki koşulları kabul eden tüm öykücülerimizi, bu yıl altıncısını düzenleyeceğimiz Bilimkurgu Öykü Yarışması'na davet ediyoruz.

TBD Bilişim Dergisi Yayın Kurulu

YARIŞMA KOŞULLARI

1. SONUÇ VE ÖDÜLLER

Yarışmayı kazanan öyküler 18 Ekim 2004 tarihinde açıklanacaktır. Ödüller: Birinci gelen yarışmacıya kişisel bilgisayar, ikinci gelen yarışmacıya avuçiçi bilgisayar, üçüncü gelen yarışmacıya da MS office XP yazılım paketi verilecektir.

2. KATILIM KOŞULLARI

- ➔ Yarışmaya TBD Yönetim Kurulu üyeleri ile TBD Bilişim Dergisi Yayın Kurulu Üyeleri dışında herkes katılabilir.
- ➔ Öykü Türkçe yazılmalıdır.
- ➔ Konu serbesttir, ancak bilimkurgusal öğeler aranacağı kuşkusuzdur.
- ➔ Öykü, daha önce herhangi bir yarışmada ödül almamış olmalıdır.
- ➔ Dereceye girecek öyküler TBD Bilişim Dergisinde veya TBD Dergi'de (www.dergi.tbd.org.tr) yayımlanacaktır. TBD Bilişim Dergisi isterse, yarışmayı kazanan öykülerle, seçici kurulun yayımlanmaya değer bulduğu öyküleri kitap olarak yayımlayabilir.

3.YAPITIN BİÇİMİ

Postayla gönderilen öyküler için:

- ➔ Öykü, A4 boyutundaki kâğıtların bir yüzüne, çift aralıklı olarak daktilo ya da bilgisayarla yazılmalıdır. Bu koşula uymayan yapıtlar değerlendirmeye alınmayacaktır.
- ➔ Öykünün uzunluğunun 10 sayfayı aşmaması beklenmektedir.
- ➔ Yapıtın üzerinde yazarla ilgili hiçbir bilgi olmamalı, yalnızca rumuz bulunmalıdır.
- ➔ Yapıtla birlikte gönderilecek kapalı zarfta, yazarın açık adı, kısa özgeçmişi, açık adresi, telefon numarası, varsa e-posta adresi yer almalı; rumuz kapalı zarfın üzerine de yazılmalıdır.

e-Postayla gönderilen öyküler için:

- ➔ Öykü Microsoft Office, Word kelime işlemci programıyla font türü olarak "Ariel", font büyüklüğü olarak "12" seçilerek yazılmalı ve e-postaya ekli bir dosya olarak gönderilmelidir.
- ➔ Öykü dosyasının içinde yazarla ilgili hiçbir bilgi olmamalı, yalnızca rumuz bulunmalıdır.
- ➔ Öykü uzunluğunun kâğıt ortamında gönderilen öykülerle aynı olması beklenmektedir.

- ➔ e-Postaya ekli diğer bir dosyanın içinde yazarın açık adı, kısa özgeçmişi, açık adresi ve telefon numarası bulunmalıdır.

4. SEÇİCİ KURUL

Ünsal Oskay
Zühtü Bayar
Bülent Akkoç
Sönmez Güven
Levent Karadağ

5. YAPITIN TESLİMİ

Postayla gönderilen öyküler için:

Yukarıda belirtilen biçimde 6 (altı) kopya olarak hazırlanan yapıt, 6 Ağustos 2004 tarihine dek

Türkiye Bilişim Derneği

Çetin Emeç Blv. 4. C., No 3/11
06450 A. Öveçler – ANKARA

adresine elden teslim edilmeli, iadeli-taahhütlü posta ya da kargoyla gönderilmelidir.

e-Postayla gönderilen öyküler için:

Yapıt, 6 Ağustos 2004 tarihine dek bilimkurgu@tbd.org.tr adresine gönderilmelidir.

Bilgi ve iletişim için:

Tel:(312) 479 34 62 / Faks:(312) 479 34 67
e-posta: tbd-merkez@tbd.org.tr
www.tbd.org.tr

bilgisayar mı, bisiklet mi?

TABLO 1

Bilgisayar ya da Bisiklete Sahip Olan ve Olmayan Öğrenciler	n	%
Yalnız bilgisayarı var	82	26
Yalnız bisikleti var	63	20
Bilgisayar + Bisikleti var	48	15
Bilgisayarı da Bisikleti de olmayanlar	126	39
Toplam	319	100

TABLO 2

	n	%
Bilgisayar	271	85
Bisiklet	48	15
Toplam	319	100

Hepimizin çok iyi bildiği gibi, teknolojiye hızlı gelişim günlük yaşamımızın her alanını bir çok yönden, doğrudan etkiliyor. Artık çocuklar, doğdukları andan itibaren teknolojiyle karşılaşılıyor ve küçük yaşlardan itibaren onları kullanabiliyor. Televizyon, video, mikrodalga fırın, bilgisayar ve daha bunlar gibi birçok teknolojik araç onların yaşantısının bir parçası artık. Hatta, günlük yaşamında bu teknolojiye sahip olmayan çocuklar bile modern dünyanın vazgeçilmez bir parçası haline gelen teknoloji ile her zaman, her yerde karşılaşılıyor. Bugün

bilgisayarsız bir banka, bir hastane, hatta süper market düşünebilir miyiz?

Bilgisayarlar, sunduğu bir çok olanakla (oyun, internet, ...) çocuklar için de cazibe merkezi haline gelmiş gibi görünüyor. Ama ne kadar? Acaba bilgisayar günümüz çocuklarının rüyalarını süsleyen armağanlar arasına girebildi mi? Nereye kadar yükseldi?

Bir TV programında Doğu Anadolu bölgesinde ve bilgisayara sahip olmayan öğrencilere "bilgisayar mı istersiniz yoksa bisiklet mi?" denildiğini ve öğrencilerin bilgisayarı tercih ettiğini izlemiştim. Merak ettim, acaba buradaki durum nasıl?...

KÜÇÜK BİR ARAŞTIRMA...

319 ilköğretim 4. – 8. sınıftan, 10 – 14 yaş arasındaki öğrenciye "Bilgisayar ve bisiklet arasında bir seçim yapmanız gerekseydi hangisini seçerdiniz? Niçin?" sorusu yöneltildi.

Önce katılan öğrencilerin özelliklerine kısaca bir göz atalım:

Çalışmaya katılan öğrencilerin % 23'ü 10, % 20'si 11, % 15'i 12, % 20'si 13 ve % 22'si 14 yaşındaydı. Ayrıca öğrencilerin % 43'ü kız, % 57'si de erkekti.

Bu öğrencilere bilgisayarı ve/veya bisikleti olup olmadıklarını sorduk. Sonuçlar Tablo 1'de yer almakta.

Tablo 1'den, öğrencilerin %26'sı bilgisayara, % 20'si bisiklete, % 15'i hem bilgisayara hem de bisiklete sahip iken, % 39'unun da bilgisayar ve bisiklete sahip olmadığı görülüyor.

Yalnız bilgisayarı olanların bisiklete, yalnız bisikleti olanların bilgisayara özenebileceğini düşünerek, hem bilgisayarı hem bisikleti olanlar ya da her ikisi de olmayanların yanıtlarının ne olduğunu daha çok merak ettik...

TABLO 2

		Bilgisayar		Bisiklet	
		n	%	n	%
Yaş	10	60	22	12	25
	11	56	21	8	17
	12	36	13	11	23
	13	54	20	9	18
	14	65	24	8	17
Cins.	Kız	100	37	36	75
	Erkek	171	63	12	25
Bilgisayar ve Bisiklete Sahip Olma					
	Bilgisayar	71	26	11	23
	Bisiklet	56	21	7	15
	Bilgisayar+ Bisiklet	32	12	16	33
Bilgisayar ve Bisiklete Sahip Olmayanlar		112	42	14	29

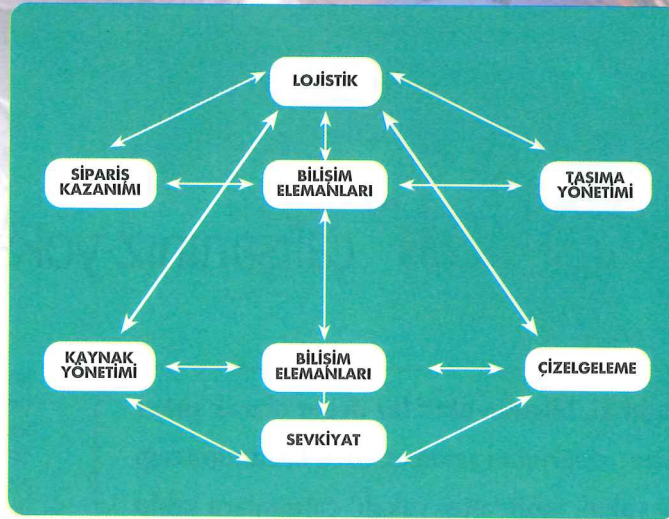
(*) Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi

desteklemesi ve bilginin gerçek zamanlı olarak paylaşılmasına olanak vermesi gereklidir. Tedarik zinciri, hammaddelerin siparişi ve elde edilmesinden, mamullerin üretilmesine ve müşteriye dağıtım ve ulaştırılmasına kadar olan kurumsal fonksiyonlarına uzanan bir faaliyetler dizisidir. Tedarik, ürün tasarımı, üretim planlaması, malzeme yönetimi, siparişlerin yerine getirilmesi, stok yönetimi, nakliye, depolama ve müşteri servislerini kapsar. İlk örnekleri 1995 yılında CACI ve Synquest firmaları tarafından Tedarik Zinciri Optimizasyonu olarak tanımlanan yazılımlar, daha sonraki yıllarda MRP II ve ERP alanında da yazılımları bulunan büyük firmaların da devreye girmesiyle Tedarik Zinciri Yönetimi (SCM) yazılımları olarak karşımıza çıkmıştır. Bilgisayar donanımlarındaki hızlı gelişme sürekli yeni işlemcilerin piyasaya sürülmesini sağlarken, gelişen teknolojiye sürekli adapte olabilecek yeni yazılımların da geliştirilmesini zorunlu hale getirmiştir. MRP II ve ERP alanında yaşanan rekabet SCM yazılım paketlerinin de gelişmesine yardımcı olmuştur.

Yöneticiler her geçen gün kendilerini, müşterilerin artan talepleri ile ters yönde bulunan işletmenin kar ve büyüme ihtiyaçlarını dengeleyen bir konumda bulmaktadır. Söz konusu dengeyi sağlayabilmek için tedarik zinciri yönetimi stratejik bir değişken olarak kullanılmaktadır. Böylece kar sağlanabilecek bir büyümeye ulaşılabilir. Öncelikle, tedarik zinciri bir bütün olarak; yani, ürünlerin, hizmetlerin ve tedarikçilerin tedarikçilerinden ve müşterilerinin müşterilerinden gelen bilgi akışı yönetiminde görev alan tüm bağlantılar şeklinde algılanmalıdır. Yöneticilerin somut gelirler amaçladıkları, gelirlerin büyümesinin ise olanakların iyi kullanımı ve maliyet azaltılması ile sağlanacağı unutulmamalıdır.

Aşağıda bütünleşik tedarik zinciri yönetimi sonuçlarının bazı örnekleri görülebilir:

- 1) Stoğun %50 azalması
- 2) Gelirlerin tedarik zinciri toplam maliyet payının %20 azalması
- 3) Zamanında teslimatların %40 artışı
- 4) Çevrim zamanının %27 azaltılması
- 5) Gelirlerin %17 artması

Müşteri memnuniyeti ve müşteri sadakati kavramlarının önem kazanması, varolan müşterinin değerinin anlaşılması ve bu müşteriyi elde etme çabalarına gerek duyulması, iletişim teknolojileri ve veri tabanı yönetim sistemlerinde yaşanan gelişmeler işletmeleri otomasyona itmektedir. Bilişim sistemleri konusunda hızla ilerleyemeyen işletmeler durma, yok olma noktasına gelme eğilimindedirler.

Müşterilerin değişen taleplerine hızlı bir şekilde cevap verme yeteneği kazandıran yukarıda açıklanan yönetim tekniklerini esas alan üretim sistemi çevik bir sistem olarak yapılandırılmış demektir. Böylece,

- kaynakların ve teknolojilerin paylaşılması
- müşterilerle, tedarikçilerle, gerektiğinde rakip firmalarla işbirliği yapılması
- gereklilik haline gelir.

Günümüzün çok çabuk ve dinamik olarak değişen, beklenmedik olaylarla çalkalanan piyasa şartlarında ancak çevik kuruluşlar sarsılmadan, başarı ile üretim ve satışlarını sürdürebileceklerdir. İşletmelerin

- işbirliği
- yenilikçilik
- kaynak kullanımı
- ilişkiler
- esneklik
- ...vb. faktörlerden yola çıkarak kendilerini

çevik yapacak yolları, teknikleri bulması ve problemlerini çözmesi gerekmektedir.

Küreselleşen pazarda yaşanan yoğun rekabet ortamında ve Avrupa Birliğine girme çabasında olan ülkemizde Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin de yaşamlarını devam ettirebilmeleri için çevik birer üretim sistemi olarak yapılandırılmaları

gerekmektedir. Ancak yukarıda açıklandığı üzere, bilişim teknolojilerinin imalata ve yönetime uygulanmasıyla (otomasyona geçerek) mümkün olabilecek çevik bir sistem yapısının kurulması oldukça maliyetlidir. Genellikle yan sanayii olarak çalışan KOBİ'lerin aynı işkolunda bulunanlar arasında oluşturulacak birlikteliklerle bu yüksek maliyetlere katlanmak mümkündür. Bu birliktelik lojistik, taşıma yönetimi, sipariş kazanımı, kaynak yönetimi, çizelgeleme ve sevkiyat olmak üzere altı fonksiyonel eleman açısından düşünülmelidir. Elemanlar arası ilişkiler aşağıda şekil olarak verilmiştir. Elemanların tümü için çeşitli anlaşmalar yapılabileceği gibi aralarından bazıları dikkate alınarak da uzun süreli anlaşmalar yapmak mümkündür.

Ayrıca, ana sanayideki işletmelerin de bu kuruluşları yeni teknolojileri kullanmaları konusunda gerek araç-gereç, yazılım, gerekse sermaye konusunda yardım yaparak korumaları ve kollamaları kendilerinin de çevik sistemler olarak yaşamlarını devam ettirebilmeleri açısından önemlidir. Türkiye piyasalarına sürülmüş ve yeni sürülmeye başlanacak üretim yönetimi yazılımlarının fiyatları ve sistemi kullanan uzman kişilerin ücretleri piyasa şartlarında yüksek olduğu gözönünde bulundurulduğunda Türkçe yazılım programının geliştirmesinin ve kullanıcıların hizmetine girmesinin de yararlı olacağı düşünülebilir.

İMALATTA VE YÖNETİMİNDE BİLGİ TEKNOLOJİLERİNİN KULLANIMI VE KOBİ'LER

Bilgi kritik bir kaynaktır. Güvenilir ve zamanında bilgi, kurumların kendilerini ve diğer kurumlarla (mal / hizmet sunucuları ve tüketiciler ile) birbirlerini anlamalarını sağlayan bir unsurdur.

Bilgi kritik bir kaynaktır. Güvenilir ve zamanında bilgi, kurumların kendilerini ve diğer kurumlarla (mal / hizmet sunucuları ve tüketiciler ile) birbirlerini anlamalarını sağlayan bir unsurdur. Kurumların bölümlerini, işlevlerini, projelerini ve süreçlerini birleştirme işleminde faydalıdır.

Bilginin üretilmesinde kullanılan veri yok edilemeyen bir kaynaktır ve sürekli kullanılabilir. Bilgisayar temelli donanım ve yazılım araçları olarak tanımlayabileceğimiz bilişim teknolojileri sistemleri veriyi anlamlı bilgiye çevirir, depolar ve taşır. Bilişim teknolojilerinin kurum içinden başlayarak uygulanması iş süreçlerinin yeniden yapılandırılması olarak görülmektedir. İş süreçleri; siparişlerin işlenmesi, ürün / hizmet üretilmesine yönelik işlemler, pazarlama, satış, satış sonrası tüketici hizmetleri ve tüketicilerle ilişkilidir.

Bilgisayar ve bilişim teknolojilerindeki hızlı gelişim, ürün üreten sistemlerde otomasyonun yerleştirilmesine neden olmuştur. Önce imalat, tek amaçlı makineler yerine emekten tasarruf eden genel amaçlı, programlanabilir, otomasyon teknolojileriyle donanmış (tek / standart ürüne göre düzenlenmiş bir üretim hattı yerine çeşitli ürünleri aynı anda üretebilen, değişik ürünleri tanıma, değişik işlemleri ard arda yapabilmek yeteneğine sahip teknolojilerin kullanıldığı, makinelerin hazırlık zamanını azaltan, ...vb.) bir üretim süreci ön plana çıkmıştır. Böylece, hızla artan günümüz tüketici ihtiyaçlarına cevap verebilen ürün üretebilme yeteneğine sahip işletme yapılarına ulaşmak mümkün olmuştur. Sonra, üretim organizasyonundaki diğer kaynakların da dikkate alınması gereği hissedilmiş, imalat kaynakları planlaması (MRP II) gelişmiştir. MRP II, bir üretim işletmesinin tüm kaynaklarının etkin planlanması için bir

yöntemdir. Birim bazında operasyonel planlamayı, para bazında finansal planlamayı içerir. İşletme planlama, üretim planlama, ana üretim çizelgeleme, malzeme ihtiyaç planlama, kapasite ihtiyaç planlama, kapasite ve öncelik doğrultusunda sistemin yönetimi gibi birbirine bağlı çeşitli fonksiyonları bulunmaktadır. Sistemin çıktıları olan işletme planı, satın alma, yükleme raporları, üretim-stok planları, bütçe gibi finansal raporlarla bütünleştirilir. İlk bilgisayar uygulamalı Üretim Yönetim Sistemi olarak ortaya çıkan MRP II, daha sonraları bilgisayar destekli tasarım (CAD), bilgisayar destekli üretim (CAM), bilgisayar destekli mühendislik (CAE), bilgisayarla bütünleşik imalat (CIM) ve müşteri odaklı yönetim sistemi gibi gelişen araçların bütünleştirilmesi ihtiyacıyla Kurumsal Kaynak Planlaması (ERP) olarak gelişmiştir. ERP, uygulandığı kuruma;

1. Üretim ve stok maliyetlerinde azalma,
2. Planlama ve tahminde kolaylık,
3. Müşteri ve servis kalitesinde gelişme,
4. Çevrim zamanında düşme,
5. Bilgiye hızlı ulaşım,
6. Denetim kolaylığı gibi yararlar sağlamaktadır.

Sonraları, her bir kurumun bir başka kurum için tedarikçi durumunda olabileceği düşüncesiyle ortaya atılan tedarik zinciri (SC) kavramı, yeni ürün geliştirilmesinden müşteri siparişinin yerine getirilmesine kadar olan tüm dahili proseslerin de bağlanmasını kapsamaktadır. Aynı zamanda, tutarlı bilgilerin kurumlar arasında taşınması için de iyi yollar bulunmalıdır. Bu iletişim, iki veya ikiden fazla kurum arasında gerçekleşmelidir. Sistemlerin dahili prosesleri ile elektronik ticaret imkanları

İşte öğrencilere "Bilgisayar ve bisiklet arasında bir seçim yapmanız gerekseydi hangisini seçerdiniz? Niçin?" sorusuna verilen yanıtlar... (Tablo 2)

Tablo 2: Öğrencilerin Bilgisayar ya da Bisiklet Tercihlerine göre Dağılımı

Tablo 2'den de görülebileceği gibi öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (% 85'i) bilgisayarı seçmişler... Öğrencilerin bilgisayar ya da bisiklet tercihlerinin yaş, cinsiyet, bilgisayar ya da bisiklete sahip olup olmamalarına göre değişip değişmediğine de baktık. İşte sonuçlar.. (Tablo 3)

Tablo 3: Öğrencilerin Yaş, Cinsiyet ile Bilgisayar ve Bisiklete Sahip Oluşlarına göre Bilgisayar ya da Bisiklet Tercihleri

Tercihini bisikletten ya da bilgisayardan yana yapan öğrencilerin dağılımı incelediğimizde sapmalarla da olsa yaşın büyümesiyle bilgisayar tercihinin arttığına tanık olduk. Yaş küçüldüğünde ise öğrenciler bisikleti bilgisayardan daha çok istiyorlardı.

Dikkatimizi çeken bir başka bulgu da kızların bisikleti, erkeklerin bilgisayarı tercih etmeleriydi... Bisikleti tercih eden öğrencilerin % 75'i kız, bilgisayarı tercih eden öğrencilerin % 63'ü erkek öğrencilerdi.

Bisikleti tercih eden öğrencilerin % 33'ünün hem bilgisayar hem de bisikleti bulunurken, % 29'unun ne bilgisayarı ne de bisikleti vardı. Bilgisayarı tercih eden öğrencilerin ise % 42'sinin bilgisayarı ve bisikleti bulunmamaktaydı.

Gelelim öğrencilerin "Niçin?" Sorusuna verdikleri yanıtlara... İşte öğrencilerin gerekçeleri...

Bilgisayar için...

- "Bilgisayarı seçerdim. Bilgisayar, bisikletten daha zevkli, bisikletle yalnızca dolaşabiliyorsun, oysa, bilgisayarla yani internette her şey yapabiliyor, her yere gidebiliyorsun, oyun oynayabiliyorsun."
- "Bilgisayar, her mevsim rahatça kullanabiliyorsun."
- "Bilgisayar, ilerde seçmek istediğim meslek bununla ilgili, ayrıca bisiklete binmeye anne ve babalar her zaman izin vermiyor, bilgisayarla her şey yapabiliyorsun."

- "Bilgisayar. Bisikletle sadece gezerim. Bilgisayarla araştırma yaparak kendim de geliştirim."
- "Bilgisayarı seçerdim. Çünkü, bir süre sonra büyüdüğümde bisiklete binemem ve sıkılırım, ama bilgisayardan sıkılmam."
- "Bilgisayarı tercih ederdim. Çünkü bisiklete binecek alanlar neredeyse hiç yok. Ayrıca, bilgisayarda araştırma yapıp yazı yazabilirim ve oyun oynayabilirim."
- "Bilgisayarı seçerdim. Çünkü bilgisayar hem derslerimde işime yarar, hem de bilgisayar oyunlarından çok zevk alırım."
- "Bilgisayar. Oturduğum yerde hem haberleşiyorum hem de oyun oynuyorum."
- "Bilgisayarı seçerdim. Çünkü internetteki olanaklarla bisiklete binme isteğini karşılayabilirsiniz."
- "Bilgisayarı seçerdim çünkü bisikletle gidemeyeceğim her yere bilgisayarla (tabii ki internetle) gidebilirim."
- "Bilgisayar çünkü bisiklet olmadan yaşamımı sürdürebilirim. Bir yere giderken yürüyebilirim. Ancak, bilgisayarsız olmaz."
- "Bilgisayar, çünkü bisiklet süreceğim yerim yok, Olsa da caddeler üzerinde. Hem de her zaman kullanamayız. Ama bilgisayar her zaman her mevsim kullanabileceğimiz bir araç."
- "Bilgisayarı seçerdim. Çünkü genellikle çok sosyal bir insan değilim. Bizim evin çevresi de bisiklete binebilmem için uygun değil. Bilgisayarla oturduğum yerden bambaşka dünyalara gidebiliyorum."
- "Bilgisayarı seçerdim. Çünkü bilgisayar hem eğitici hem de çok eğlenceli oyunlar oynayabiliyorum. İnternette bilgiye ulaşabiliyorum, arkadaşlarımla sohbet edebiliyorum."
- "Bilgisayarı seçerdim. Çünkü bilgisayar hem eğitici hem de çok eğlenceli oyunlar oynayabiliyorum. İnternette bilgiye ulaşabiliyorum, arkadaşlarımla sohbet edebiliyorum."

- "Bilgisayar. Çünkü oturduğumuz yerden istediğimizi yapabiliyoruz. Strateji oyunları oynadığımda bisikletten daha fazla zevk alıyorum."
- "Bilgisayar. Çünkü bisiklet ile internet bağlanılamaz. İnternetsiz bir hayat düşünemiyorum. Bilgisayar çağa ayak uydurmak demektir."

Bisiklet için...

- "Benim için bisiklet çok eğlenceli, arkadaşlarımla dolaşıp sohbet ediyorum."
- "Bisiklete binmek bilgisayar kullanmaktan daha zevkli ve daha eğlenceli, bisiklet özgürlük demek."
- "Bisikleti seçerdim, arkadaşlarımla gezerdim spor yapardım."
- "Bisikletle arkadaşlarımla gezip eğleniyorum. Onlarla paylaşıyorum. Ayrıca, kendimi gerçekten özgür hissediyorum."
- "Bisikleti seçerdim. Çünkü teknoloji insanı doğadan ve duygulardan uzaklaştırır."
- "Bisiklet çünkü bilgisayarla araştırma ve yazma dışında pek bir şey yapamıyorum. Bisiklete binmek büyük bir ihtiyaç."
- "Bisikleti seçerdim. Çünkü ben bir sporcuym. Bisiklete binerken hem kondisyonumu artırır hem de ulaşımı sağlarım."
- "Bisikleti seçerdim. Spor yapardım. Özgürce açık havada dolaşırdım. Arkadaşlarımla gezerdim. Spor her zaman her şeyden daha iyi ve sağlıklı. Bilgisayar yalnızlığa itebiliyor."
- "Bisiklet. Çünkü bisikletle gezmek daha zevkli. Arkadaşlarımla gezmek ayrı bir zevk katıyor."

Sonuç

Sonuçlar öğrencilerin her koşulda tercihlerinin bilgisayardan yana olduğunu göstermedir. Ayrıca, bilgisayarın öğrencilerin büyük bir kısmı için internet ve oyunla özdeşleştiğini de görmekteyiz. Öyle görünüyor ki gelecekte bu kez de bilgisayarla fazla haşır-neşir olmanın getirdiği sıkıntılarla uğraşacağız. Ne diyelim, kolaylık gelsin.

**İnternet Haftası
toplumda internet
bilincini yaratmak,
interneti tanıtmak,
büyütmek, yeni
projeler başlatmak,
sorunları ve çözüm
yollarını tartışmak,
kısaca interneti
Türkiye gündemine
yerleştirmeyi
amaçlamaktadır.**

İnternet Haftası Ülkede Bir İnternet Fırtınası Yaratma Çabası

Özet: İnternet Haftası geniş kitlelere İnterneti anlatmak, tanıştırmak, tartışmak, kültüri yaymak çabasıdır. Tüm ülkede yapılmaya çalışılan etkinlikler interneti herkesin konuşması, öğrenmesi, nasıl yararlanabileceğini düşünmesi, sorunlarına çözüm aramasını hedeflemektedir. Bu 2 haftanın internet yoğun yaşanmasını ve herkesin internet ve temsil ettiği bilgi toplumu, e-demokrasi, e-devlet, e-türkiye, e-dönüşüm kavramlarını konuşması, düşünmesi ve tartışmasını istiyoruz. <http://internethaftasi.org.tr>

Bu yazı bir söyleşi denemesi. Kendimle yaptığım, İnternet Haftası etrafında insanlarda oluşacak sorulara yanıt vermeye çalışan, hazırlıkların yapıldığı mutfaktaki görüntüyü de aktarmaya çalışan bir söyleşi denemesi. Soruları soranı anonim, TBD üyesi bir bilişimci olarak algılayın.

S. İnternet Haftası ile ne yapmak istiyorsunuz?

C. İnternet Haftası, İnterneti kültürünü geniş kitlelerin gündemine getirme, kültürle tanıştırma çabası. İnternet Haftasını tüm ülkeyi saran bir İnternet Şenliğine, e-dönüşüm, e-türkiye ve e-devlet kavramlarının geniş kitlelerle tanıştırıldığı bir İnternet ve Bilişim Fırtınasına döndürmek istiyoruz. Tüm kesimlerden, Üniversiteler, Ticaret ve Sanayi Odaları, Çiftçi Birlikleri, Ziraat Odaları, Mühendis Odaları, Barolar, Tabib Odaları, Bankalar Birliği, Noterler Birliği, Organize Sanayi Bölgeleri, Yerel Yönetimler, İnternet Kafeler, Okullar, Kaymakamlıklar, Valilikler, Bakanlıklar, tüm kamu yönetimi, özel sektör, internet şirketleri, Bilişim/bilgi/İletişim STK'ları, Demokratik Kitle Örgütleri, Bilişim Klüpleri, Tüm Medya Kuruluşlarını, Bireyleri bu İnternet Haftasına aktif katkı vermeye çağırıyoruz.

Bu etkinlikleri, tüm Türkiye'ye yaymak istiyoruz. Bu yıl bunu tüm illere çıkartmak istiyoruz. Tüm ilçelerde, tüm okullarda, tüm belediyelerde, ziraat odalarında, ticaret ve

sanayi odalarında, organize sanayi bölgesinde, halk kütüphanesinde bir etkinlik yapısını istiyoruz. İnternetin önemine inanmış her kişi ve kurumu bu çorbaya kendi olanakları ölçüsünde katkıda bulunmaya çağırıyoruz. Çok geniş bir afişleme hedefliyoruz. En azından okullar, kütüphaneler, bankalar, belediye otobüsleri, internet kafeler, postahaneler, TT ve Telefon dükkanlarını afişle donatmak istiyoruz.

Kısaca, toplumun dikkatini İnternet ve temsil ettiği değişime, hepimizin ortak hayali olan E-türkiye ve onun önemli bir parçası olan e-devlet kavram ve projelerini topluma mal etmek istiyoruz. Toplumu İnternet ve Bilişim Fırtınasıyla sarsmak istiyoruz.

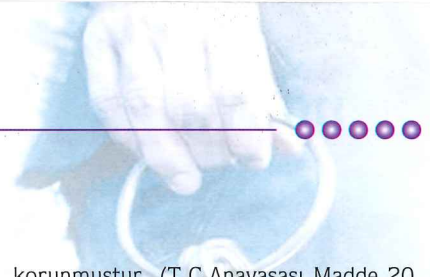
Biz İnternet Haftasını bir İnternet Şenliğine dönüştürmek istiyoruz. Ama, bu sorunların tartışılmasını engellememelidir. Türkiye İnternetin önündeki engelleri, kamu özel sektör, STK'lar ve medyayı, ilgili herkesin eleştirisi ve çözümünün tartışılmasını istiyoruz.

S. İnternet Haftasının Tarihçesi Nedir?

C. İnternet (üst) Kurulu ilk toplantısını Ocak 98'de yaptı, ve İlk toplantıda Ümit Atalay, bir "İnternet Günü" önerdi. Amaç toplumda ilgiyi artıran, etkinliklere vesile olan bir gün idi. Daha sonra ABD'deki "netday" gibi etkinlikler yapmak amacıyla "İnternet haftasına" döndürdük, ama başından beri, "İnternet Haftasını" 2 hafta olarak kutluyoruz. Hafta, İnternet'in Türkiye'ye gelişinin yıldönümü olan 12 Nisan'ı kapsayacak şekilde yapılıyor. Türkiye İnternetinin 11 yaşını doldurduğu bu yıl 12-25 Nisan'da tüm Türkiye'de kutlayacağız.

S. Başka ülkede benzeri etkinlikler yapılıyor mu ?

C. Evet, ilginç bir şekilde dünya ile aynı zamanda ve bağımsız olarak başladık. 1998 de Fransa'da 1 günlük bir etkinlik oldu, "İnternet Festivali" adıyla pek çok etkinlik

bundan bugün emin olursa da belli bir gelecekte kameraların başına kimin geçeceği ve ne amaç taşıyacağı bilinemeyebilir. Teknolojinin gelişim hızı ve etik değerlerde yaşanan erozyon biraraya geldiğinde, tahmin edilemeyecek kadar yakın bir gelecekte, bilim kurgu filmlerinde görülen insansılıktan yoksun bir dünyanın oluşması, gerçekleşmesi olanaksız bir olasılık değildir. Bilişim teknolojilerinin elbette çok olumlu etkileri vardır ve gelişim hızını sürdürecektir. Ancak bu teknolojilerin insan ve dünyanın iyiliği için kullanılması etik sorunların irdelenmesi, tartışılması, etik ilkelerin ve etik anlayışın benimsenmesi ve yaygınlaşması ile olanaklı olabilir.

Güçlü bilişim teknolojilerinin artan etkisinin, birey ve topluma sunduğu yeni olanaklarla birlikte yeni sorunları, tehditleri de barındırması, özel yaşamın izlenebilir oluşu, mahremiyete yönelik kuşku George Orwell'in uzun yıllar önce yazdığı "1984" başlıklı romanının son yıllarda tekrar anılmasına neden olmuştur. Bilindiği gibi "1984" romanında, büyük birader tarafından izlenen insanların yaşadığı bir toplum anlatılmaktadır. Ann Cavoukian ve Don Tapscott, "Büyük biraderin sizi izlemesine gerek yok" dedikten sonra sorarlar: "Veritabanlarına bu kadar bilgi nereden geliyor diye merak edebilirsiniz. Başkalarının özel yaşamınıza burnunu sokması için yeterli bilgi verdiğinizizi hiç hatırlamıyor musunuz? Peki son zamanlarda şunlardan herhangi birini hiç yapmadınız mı? Bir araba veya ev satın almak, bir giysi satın almak, bir kitap satın almak, süpermarketten sindirimi kolaylaştırmak için bir ilaç almak, bir otelde rezervasyon yaptırmak, posta kataloğu ile çalışan bir firmadan çamaşır siparişi yapmak, bir kitap kulübüne üye olmak, bir telefon kullanmak, tebankayı kullanmak, bir banka hesabı açmak, pizza ısmarlamak, video kaset kiralamak, bir ürün garanti belgesi doldurmak, bir dergiye abone olmak, bir hükümet programına başvurmak, işe başvurmak, borç para almak için başvurmak, sigorta için başvurmak, bir elektronik posta göndermek, doğum yapmak için hastaneye gitmek, kan testi yaptırmak, bir reçete doldurmak,...resim çektiirmek?"⁸

Kişisel verilerin bu kadar çok, olağan biçimde sunulduğu ve bilişim teknolojilerinin saklama, dağıtma olanakları açısından bu denli güçlü olduğu ya da teknolojik bir arıza ya da zayıflık nedeniyle özel bilgilerin bozulma ya da izinsiz erişim ve kullanma fırsatının söz konusu olabileceği içinde bulunduğumuz durum ve

koşullarda; belirli ve kuşku yaratmayan bir amaç doğrultusunda verilen kişisel bilgilerin bozulmadan korunacağı, sadece belirlenen amaç doğrultusunda kullanılacağı, üçüncü şahıslara dağıtılmayacağı / ya da veri öznesinin bilgi ve rızası olmadan verilmeyeceği, kişisel bilginin veri öznesinin gözden geçirilmesine ve gerekiyorsa düzeltme yapabilmesine, geçerliliği kalmayan bilginin iptal edilmesine dair bir güvenceye gereksinim duyulması doğaldır. Bu gereksinim yasal düzenlemeleri zorunlu kılmış, 1980'lerden başlayarak kişisel verilerin korunmasına yönelik olarak bir takım ilkeler belirlenmiş, kanunlar hazırlanmıştır. 1980 yılında OECD tarafından belirlenen "Adil Bilgi Uygulama Kuralları" özünde: *Bilgi toplanmasına belli kısıtlamalar getirilerek, sadece gerekli bilgilerin toplanmasına izin verilmesini, *Mümkün olabilen durumlarda bilginin doğrudan kişinin kendisinden alınmasını, bilgi alınmasının sebebinin açıklanmasını ve neden bu bilgilere gereksinim duyulduğunun açıklanmasını, *Toplanan bilginin sadece bildirilen neden için kullanılmasını, *Bilgi veren kişiye kişisel bilgilerine girme ve yanlış ise düzeltme olanağı verilmesini ister.⁹

Kişisel verilerin ve mahremiyetin korunmasına yönelik yapılan çok sayıda çalışma arasında bir diğer uluslararası yasal düzenleme Avrupa Birliği tarafından gerçekleştirilmiştir. Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 1995 yılı tarihli 95/46/EC sayılı yönergesi kişisel verilerin işlenmesi ve bu verilerin serbestçe dolaşımına ilişkin bireylerin korunmasına yöneliktir.¹⁰ Bu yönergeye göre veriler yasal çerçevede toplanabilir, verinin öznesi bilgilendirilir. Veriler, verinin öznesine açıktır, itiraz, düzeltme hakkı vardır. Verinin gizliliği ve güvenliğini koruma ilkesi güdülür. 2001 tarihli (CE) 45/2001 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin Topluluk kurum ve organlarına yönelik verilerin korunmasına ilişkin düzenlemesine göre de kişisel veriler:

- * adil ve yasal olarak toplanmalı,
- * belirlenen, açık ve yasal olan amaçlar için toplanmalı ve ancak bu amaçlar doğrultusunda kullanılmalı,
- * toplanma amacıyla ilgili ve yeterli ölçüde olmalı, bu amacı aşan ölçüde olmamalı,
- * doğru ve güncel olmalı (yanlış ya da eksik olan verinin silinmesi ya da düzeltilmesi için gereken yapılmalı),
- * ancak amaca uygun olarak gerektiği sürece saklanmalıdır.¹¹

Ülkemizde, özel hayatın gizliliği, haberleşme hürriyeti ve haberleşmenin gizliliği Anayasa'yla

korunmuştur. (T.C.Anayasası Madde 20, Madde 22). Türkiye ayrıca; (8.maddesiyle) herkesin özel ve aile hayatına, konutuna ve haberleşmesine saygı gösterilmesini hükme bağlayan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni 1954 yılında onaylamış; "Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması"na ilişkin 108 sayılı Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ni de 1981 yılında imzalamıştır. "Kişisel Verilerin Korunması Kanun Tasarısı Taslağı", Sözleşme'nin ilke ve standartları ve 95/EC sayılı yönerge gözönüne alınarak hazırlanmaktadır. Taslaқта yer verilen ilkelere göre:

- * Kişisel veriler ancak özel bir maksatla toplanabilir ve başka amaçlarla kullanılamaz.
- * Veriler güncel, amaca uygun olmalı ve ancak gerektiği sürece muhafaza edilmelidir.
- * Hakkında veri toplanan kişi bunları öğrenme ve gerektiğinde yanlış olanlarını düzeltme hakkına sahiptir.
- * Kişilerin dini, siyasi inancı, genetik ve tıbbi özellikleri gibi özel niteliği olan hassas veriler özel yöntemlerle korunmalıdır.¹²

Bunların yanı sıra Türkiye, veri koruması ve sınır-ötesi bilgi akışı konusundaki OECD Yönlendirici İlkeleri'ni de imzalamıştır.¹³

1. Johnson, Deborah G.; Computer Ethics, Prentice-Hall, Inc., 2001 S.113
2. Johnson, Deborah G.; Computer Ethics, Prentice-Hall, Inc., 2001 S.121
3. Johnson, Deborah G.; Computer Ethics, Prentice-Hall, Inc., 2001 S.127, 120
4. Johnson, Deborah G.; Computer Ethics, Prentice-Hall, Inc., 2001 S.120
5. Rachels, James; Why Privacy Is Important, ed.Ermann, M. David-Williams Mary B.-Shauf Michele S.; Computers, Ethics, and Society, Oxford University Press, Inc. 1997 S.69-76
6. Nelkin, Dorothy; Information Technology Could Threaten Privacy, Freedom, and Democracy ed. Ermann, M. David-Williams Mary B.-Shauf Michele S.; Computers, Ethics, and Society, Oxford University Press, Inc. 1997 S.20-26
7. Orwell, George; 1984, Kelebek Yayınları, 1984
8. Tapscott, Don; Dijital Ekonomi, Koç Sistem Yayınları, 1998 S.257, 258
9. Tapscott, Don; Dijital Ekonomi, Koç Sistem Yayınları, 1998 S.258
10. EUROPA-Activities of the European Union-Information Society-Data Protection (www.europa.eu.int/scadplus/leg/en/lvb/114012.htm)
11. EUROPA-Activities of the European Union-Information Society-Data Protection (www.europa.eu.int/scadplus/leg/en/lvb/114012.htm)
12. T.C.Başbakanlık Türkiye Bilişim Şurası Sonuç Raporu, 2002 S.454, 455
13. Keyder, Virginia Brown; Fikri Mülkiyet Hakları ve Gümrük Birliği / Intellectual Property Rights and Customs Union, Intermedia Yayınları, 1996 Çeviren: Ayşe Berkay Hacımırzaoğlu S.69

GÖZETLEME, MAHREMİYET ve İNSAN ONURU

"Panoptikon" sözcüğü, ilk kez 1787 yılında Jeremy Bentham tarafından hapisanelerin tasarımına ilişkin fikrini tanımlamak için kullanılmıştır. Panoptikon'da hapisane hücreleri bir daire etrafına dizilmişlerdir ve hücrenin ortasındaki kuledeki gardiyan tarafından tek yönlü olarak gözletlenebilmektedirler. Panoptikon daha sonra 1975 yılında Michel Foucault tarafından tekrar gündeme getirilir. Bentham ve Foucault, gözletlemenin insan davranışı üzerindeki gücünü kabul ederler. Panoptikon'da gardiyan her dakika yerinde olmak zorunda da değildir çünkü bireyler gözletlendiklerine inandıkları zaman kendilerini, gözletleyenin gözünden değerlendirmeye doğru bir eğilim taşımaktadırlar. Bu durum, bireylerin gözletlendikleri zaman niçin farklı davrandıklarını açıklamaktadır. Bu konuda çalışmalar yapan birçok bilim insanı bilgi toplama tekniklerinin artışıyla birlikte günümüz toplumunun bir çeşit panoptikona dönüştüğünü söylemektedir.1

Bilişim teknolojilerinin birey ve toplum üzerindeki etkileri ve ortaya çıkan etik sorunlar üzerinde yapılan araştırmalar ve çalışmalara baktığımızda; bir dizi sorun içerisinde daha fazla ağırlık verilen, diğerlerine göre biraz daha fazla öne çıkan, üzerinde daha çok yazılan, toplantılarda daha fazla gündeme getirilen sorunun kişisel haklar, özel yaşam ve mahremiyete ilişkin olduğunu görmekteyiz. Bu sorunsal alan kişisel verilerin bireylerin kendi rızasıyla toplanıp toplanmadığından, bu verilerin doğruluğuna; kişilerin haberleşmesinin ya da İnternet üzerindeki dolaşımının izlenmesinden, doğrudan kameralarla gözletlenmesine kadar çok geniş bir yelpazeyi içermektedir. Son yıllarda artan farkındalıkla birlikte ulusal ve uluslararası boyutta yasal düzenlemeler yapılmasına karşın, eş zamanlı olarak bir

tarafтан da mahremiyeti zedeleyecek yeni uygulamalara rastlanmaktadır.

Mahremiyet kendi başına insanı insan yapan temel nitelikler arasında yer alıp özel bir değer taşımasının yanında, aynı zamanda başka iyilere ulaşılmasını da sağlayan araçsal bir iyidir. Kant'ın teorisinde özerklik, insan olmanın temel bir değeridir. Eğer mahremiyet, özerklik için esassa ve hatta özerklik, mahremiyet olmadan anlaşılmazsa o halde mahremiyeti yitirmek, en temel değerlerimiz için bir tehdit olacaktır.2 Buradan hareketle başka önemli bir noktaya gidilmektedir. Deborah Johnson, eğer demokrasi fikri, yurttaşların özerkliklerini deneyimleyebileceği özgürlüğe sahip olmak demekse, ancak bu deneyim olumsuz sonuçlar doğuracaksa, bunu çok az sayıda yurttaşın gerçekleştireceğini, böylece, demokrasinin zarar göreceğini söyler. Bu tespit, herkesin her istediğini yapabilmesinin demokrasi olarak tanımlanması şeklinde anlaşılmamalıdır. Burada vurgulanan ve ileri sürülen fikir, düzenli olarak gözletlenen bireylerin, demokrasinin işlemei için esas olan bağımsız düşünemeyi gerçekleştiremeyecek olmalarıdır. Bu nedenle mahremiyet sadece kişisel anlamda bir "iyi" değil, toplumsal olarak da "iyi" dir.3

Bunların yanısıra Charles Fried'in işaret ettiği gibi, sosyal ilişkilerin kurulabilmesi için de mahremiyete gereksinim vardır. Çünkü panoptikon benzeri, bireylerin gözletlendiği bir toplumda dostluk, samimiyet ve güven ilişkileri gelişemez.4

James Rachels ise mahremiyetin akla gelmeyen başka bir önemli yönünü ileri çıkarır. Rachels'e göre, diğer insanlarla istenildiği gibi kurulan sosyal ilişkilerde çeşitliliği sağlayabilmek için mahremiyet zorunludur. Çünkü; diğer insanlarla kurulan sosyal ilişkilerin niteliğini kişilere verilen özel bilginin içeriği ve derinliği belirler. Arkadaş, iş arkadaşı, ebeveyn-çocuk, eş, hasta-doktor,...ilişkileri farklı sevgi, sorumluluk, sadakat,

görev,...niteliklerini barındırır ve bu ilişkilerin her birinde tarafların birbirine aktardığı kişisel bilginin niteliği ve niceliği birbirinden farklıdır. Rachels'a göre; eğer verilen bu bilgiler arasında bir farklılık kalmazsa, ilişkiler arasındaki çeşitlilik de sağlanamaz.5

Dorothy Nelkin'in, bilişim teknolojilerinin mahremiyet, özgürlük ve demokrasi üzerinde oluşturduğu tehditleri incelediği makalesinde değindiği bir diğer önemli husus gözletlemenin toplum yaşamının içine nasıl olağan bir şeymiş gibi yerleşmesine ilişkindir. Nelkin, kitleşim iletişim aracı izleyicilerinin, ünlü kişilerin özel yaşamlarına müdahale edilmesinden adeta keyif aldığını ve inanılmaz ölçüde, insanların kamu önünde özel sorunlarını konuştuğunu yazar.6 Nelkin'in de ifade ettiği gibi günümüzde farklı amaçlar ve içeriklerde, kameralar aracılığıyla yoğun bir gözletleme ve gözletlenme durumu yaşanmaktadır. Bu durum, güvenlik gibi çok haklı bir gerekçe nedeniyle olabilmekteyken, kişilerin kendi rızasıyla televizyon ya da İnternet kanalıyla özel hayatlarının gözletlenmesi şeklinde de olabilmektedir. Gözetleme ve gözletlenme insan onurunu zedeler. İnsanın en temel niteliklerinden birini yitirmesi, ya da en temel niteliklerinin zedelenmesi, bugün yaşanan ve yakın gelecekte yaşanılacak olan bilişim toplumunun nasıl bir yer olacağına dair ciddi kuşkuları barındırır. Güvenliğin sağlanması gibi haklı bir nedene dayansa bile insanı insan yapan en temel nitelikleriyle ilgili bu sorunsal duruma ilişkin farklı çözümler geliştirme yolu aranmalıdır. Gözetlemenin insanın temel niteliklerini zedeleyici özelliğinin yanısıra, bir gün kameraların sayısını arttırmak da güvenlik sorununu çözmeye yeterli olmayabilir. Bu yöntem bünyesinde, sorunun kökenine inilip, sağlıklı çözümler geliştirilmesini engelleyen bir niteliği de barındırır. Başka bir husus kameraların başında kimlerin olduğuna ilişkindir. Eğer bazı kişiler için, gözletmeyi yapan kişilerin kimliği ve niyeti kuşku ve rahatsızlık yaratmayacak boyutta olsa bile ve

yapıldı. Daha sonraki yıllar Mart ortasında hemen hemen tüm dünyada 3 günlük bir etkinlik yapıldı. www.intenet-fiesta.org ilgili web adresi.

Fiesta etkinlikleri hemen tüm dünya dillerinde yaşanıyor. Yapılan etkinlikler çok geniş bir yelpazeyi kapsıyor ve doğal olarak yıldan yıla değişiyor.. Çeşitli boyutlarda eğitim, İnternetin eğlence amaçlı kullanımı, kültürel kullanımı, bulmacalar, yarışmalar, sanatçılarla buluşmalar, elektronik ticaret demoları, canlı Linux kurulumları, özürllüler için İnternet, sanal toplantılar, forumlar, paneller, tartışmalar yapılan etkinliklerin bazılarıydı. Öğrencilerin ana-babalarına, öğretmenlerine ve ebe ve dedelerine İnterneti göstermesi, vatandaşların devlet memurlarına İnterneti göstermeleri, uzak mesafelerdeki vatandaşların internet üzerinden ortak kültürel, siyasal etkileşime girmesi gibi etkinlikleri de sayabiliriz.

E-devlet uygulamaları, demokrasi boyutuna yönelik etkinlikler öne çıkıyor.

S. Peki İnternet Kurulu, İnternet haftası ile ne yapmak istiyor?

C. İnternet Haftası toplumda internet bilincini yaratmak, interneti tanıtmak, büyütmek, yeni projeler başlatmak, sorunları ve çözüm yollarını tartışmak, kısaca interneti Türkiye gündemine yerleştirmeyi amaçlamaktadır.

İnternet Kurulu olarak, bu meşaleyi ateşlemek, bu tür çabaları hafifçe koordine etmek, toplumdaki bu konudaki potansiyeli açığa çıkartarak, hayata geçmesine katkıda bulunmak istiyoruz. Biz işin sahibi değil, gerçek sahiplerine vesile olmak, fırsat yaratmak istiyoruz. Biz, İnternet Kurulu olarak katalizör, tetikleyici, yol gösterici olmak istiyoruz.

Ülkedeki internet gönüllülerinin bu işe sahip çıkmasını ve meşaleyi alıp götürmesini istiyoruz.

Bilindiği gibi İnternet Kurulu kamu, özel sektör ve sivil toplum örgütlerinden yaklaşık eşit üyeden oluşan, yaptırımcı gücü olmayan, bir diyalog, koordinasyon ve ortak akıl oluşturma platformu dur.

Bu kapsamda İnternetle ilgili her kesimden; kurumlar, örgütler, firmalar, yerel yönetimler ve bireylerden bu etkinliklere katkıda bulunmalarını bekliyoruz. Bu etkinlikleri, tüm Türkiye'ye yaymak istiyoruz. İnternetin önemine inanmış her kişi ve kurumu bu çorbaya kendi olanakları ölçüsünde katkıda bulunmaya çağırıyoruz.

S. Bu yıl neye ağırlık vermek istiyorsunuz?

C. Her ilde, ilçede, okulda, organize sanayi bölgesinde, halk kütüphanesinde, kısaca tüm ülkede etkinlik yapılmasını istiyoruz. Her türk vatandaşı haftanın afişini görsün istiyoruz. E-türkiye ve e-devlet kavramlarını duysun, tartışmaya başlasın; bilim, bilgi, bilişim ve iletişimin yaşamı nasıl değiştirdiği, kendisinin ve ülkenin bu değişime nasıl hazırlanması gerektiğini düşünmeye başlasın istiyoruz. Dalga dalga, bu değişime hazırlık için çalışsın istiyoruz. Tarımsal bilişim, kültürel mirasın internete taşınması, yurt dışındaki ücretsiz konaklayan türkçe weblerin, name.tr, web.tr ile türk intenret uzayına, tercihan türk ISS'lerince tutulmasını arzuluyoruz.

S. Peki ne yapabiliriz?

Her kurum, birey konumuna göre yapılacak bir şeyler vardır. Aktif katılım çağrısında somut öneriler var. Ama. Onlarla sınırlı değil kimse. Amaç, insanları internetle tanıştırmak, interneti büyütmek, sorunlarını tartışmak, çözüm arama, iyileştirme; kısaca Türkiye İnternetine karınca karınca katkıda bulunmak. Kurumsal webi iyileştirmekten, komşuna güvenli internet, spam'dan korunma öğretmeye, bir radyoda konuşmaktan, gazeteğe bir yazı yazmaya, bir sivil toplum örgütünü internet taşıtmaktan, çiftçilere internet anlatmaya, hobilerini, hikaye ve şiirlerini internete taşımaktan, KOBİ'lere e-ticaret, e-dönüşüm anlatmaya, öğretmenlere, hakimlere kurs vermeye kadar çok geniş bir yelpazede katkı sağlanabilir.

Teknik seminerlerden, sosyolojik boyutta, demokrasi ve siyaset boyutunda konuların tartışılmasına, türkçe içerikten, ulusal boyutta politikalara kadar herşey tartışmaya uygun. E-türkiye için Acil Eylem planı özellikle üstünde durulması gereken bir konu.

S. TBD üyeleri olarak ne yapabiliriz?

En başta, TBD şubeleri ve temsilcilikleri ile İnternet Haftası'na sahip çıkabilir. Her şube ve temsilcilikte bir etkinlik yapabilir. Çalışma Grupları birer etkinlik yapabilir. Görme engelliler Çalışma Grubu 3 yıldır etkinlik yapıyor. Tarımsal Bilişim, AB, Hukuk, e-devlet ÇG'ları etkinlik yapabilir. Üye ilişkileri ÇG, üyelerin TBD İnternet hizmetleri konusunda görüşlerini alabilir. SEK, İnternet'in sosyal boyutları konusunda söyleşi yapabilir. Kadınlara yönelik İnternet eğitimi etkinlikleri şehrin varoşlarına taşınabilir. Öğretmenlere, Hakimlere yönelik İnternet eğitimleri yapılabilir.

Milli Eğitim Bakanlığı 4 bine yakın

okulu Şubat ayında ADSL ile

İnternete bağladı. Yıl sonuna kadar

da hemen hemen tüm okulları ADSL

ile İnternete bağlamayı hedefledi.

Şu and a ADSL ile İnternete bağlı

okullarda, öğretmenleri eğitmek,

okulun veb ve e-posta sunucusunu

ayağa kaldırmak, öğrencilerin

bilgisayar laboratuvarlarından

yararlanmasını sağlamak önemli

hedeflerden biridir.

Öncelikle:

- Kendi okulunu İnternete bağla.
- Bir halk kütüphanesini İnternete bağla.
- Belediyeler bünyesinde halka açık İnternet evlerinin açılmasını sağla.
- Organize sanayi bölgesinde İnternet evi açılması.
- Kültürel mirasını İnternete Taşı.
- Bir e-devlet hizmeti başlat.

Her TBD üyesi, ben ne yapabilirim sorusunu kendine sormalı. Herkesin karınca karınca katkıda bulunabileceği pek konu vardır. En basitinden haftanın afişini kendi kurumuna asabilir, kendi ofisine, çalışma odasına asabilir. Kendi bilgi birikimini, kültürel birikimini İnternete aktarabilir.

UZAKTAN ÇALIŞMA KONUSUNDA BAKÜ'DE YAPILAN KONFERANS

Baku Bilimsel ve Teknik Eğitim Komitesi tarafından düzenlenen ve 3 - 8 Şubat tarihleri arasında gerçekleştirilen "Kamu ve Özel Kurum ve Kuruluşlarda, Araştırmada ve Mesleki Eğitimde Uzaktan Çalışma" (Tele working in Government, Business, Research and Vocational Training-TELESOL) konulu konferansa Türk Cumhuriyetleri Bilgi Teknolojileri Çalışma Grubu'nun temsilcileri olarak TBD Yönetim Kurulu Üyesi Ahmet Ayvalı ile üyelerimizden Necdet Kesmez katıldılar. Ayrıca aynı tarihlerde özel bir ziyaret için Bakü'de bulunan üyelerimizden Buket Akkoyunlu da Konferansın mesleki eğitimle ilgili oturumlarında gözlemci olarak bulundu.

Bilindiği üzere çeşitli kamu, özel ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinden oluşan Türk Cumhuriyetleri Bilgi Teknolojileri Çalışma

Grubu Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından Ekim 2000 tarihinde kurulmuş olup Türkiye Bilişim Derneği gurubun bütün çalışmalarını aktif olarak desteklemektedir.

Konferansın açılış oturumunda Azerbaycan'da bilişim, bilim ve eğitimle ilgili hemen bütün ileri gelen kişiler hazır bulunmuş, Cumhurbaşkanlığı Beşeri Politikalar Dairesi Başkanı Fatma Abdullahzadeh, Azerbaycan Ulusal Bilimler Akademisi Başkanı M. Kerimov, Eğitim Bakanı M. Mardanov,

Cumhurbaşkanlığı Bilişim Kaynakları ve Teknolojileri Merkezi Başkanı E. Velizade, Ulusal Bilişim Stratejileri Koordinatörü Melike Abbaszadeh, Ekonomik Kalkınma Bakanlığı Sanayi Başkanı S. Veliev, Bilim ve Eğitim Komisyonu Başkanı ve Parlamento Üyesi Sh. Askerov katılımcılara hoşgeldin

diyerek konu ile ilgili görüş ve düşüncelerini aktarmışlar, ayrıca konferansı destekleyen kuruluşların temsilcileri olarak Avrupa Komisyonu e-Çalışma Sektörü Başkanı J. Babot, Ednes Başkanı j. Bonnin ve Avrupa Birliği Azerbaycan Teknik Yardım Birimi Başkanı A. Alekperov kısa konuşmalarla katılımcılara hitap etmişlerdir.

Avustralya, Azerbaycan, Fransa, Gürcistan, Hollanda, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Rusya, Türkiye'den gelen katılımcıların uzaktan çalışma konusunda bildiriler sunduğu Konferansta Necdet Kesmez ve Ahmet Ayvalı tarafından hazırlanmış olan . Türkiye'de e-Devlet Uygulamaları ve Beklentiler konulu bir sunum yapılmış ve ilgiyle izlenmiştir. Ayrıca üçüncü oturumda Ahmet Ayvalı eşbaşkan olarak görev almıştır.

yılında analog bilgisayarlı C-11 simülatorünü yapmış ve Amerikan Hava Kuvvetlerine 1000 adet satış yapmıştır. Aynı dönemde sivil havacılık için Boeing 377 simülatorü yapılmış ve mürettebat eğitimi ve acil durum işlemleri için kullanılmıştır. 1958 yılında da ilk serbestlik dereceli hareketli platform kullanan Comet IV simülatorü yapılmıştır. Simülatorlerde ilk bilgisayar destekli görüntüler 1967 yılında kullanılmıştır. Bu zamana kadar elle boyanmış resimler, maket arazi modelleri, hava fotoğrafları veya filmler kullanılmıştır. Günümüzde uçaktan helikoptere, tanktan piyade tüfeğine kadar hemen her askeri alanda simülatorler kullanılmaktadır. Yakın bir zamana kadar pazarda daha küçük bir yeri olan sivil simülator piyasası da askeri simülatorleri yakalamıştır. 12 milyar dolara yaklaşan simülator piyasasında askeri ve sivil simülatorler pazar miktarını eşit olarak paylaşmaktadırlar. Artık sivil sektörde binek ve ağır araç, iş makinası, tren ve bir çok su altı ve üstü sisteme ait simülatorler kullanılmakta olup hükümetler bunların daha etkin kullanımına ilişkin kararlar verdikçe kullanım alanları ve kullanıcı sayısı giderek artacaktır. Belki de bir süre sonra araç simülatorlerini çeşitli ülkelerde sürücü belgelerinin alınması sırasında verilen eğitimin bir parçası olarak göreceğiz. Tüm bu bilgilerin ışığı altında simülatorlerin sağladığı önemli faydaları şu şekilde sayabiliriz.

- * Maliyet etkinliği: Bakım ve işletme giderlerinde önemli kazançlar sağlanır. Mesela bir saatlik jet uçuşunda kullanılan simülator göre 1/10 – 1/40 arasında bir tasarruf sağlanabilir. Pilotaj hatası nedeniyle kaybedilen uçaklar veya çarpışma sonucu zarar gören araçlar düşünüldüğünde kazancın daha fazla olduğu görülebilir.
- * Zamandan ve mekandan bağımsızlık: Gece uçuşu yapmak için simülatorün görüntü üreticinin parametrelerini değiştirmek yeterlidir. Benzer şekilde bir kaç ayarla yazın ortasında karlı bir sanal ortamda uçuş yapılabilir. Bir araç simülatorü ile Ankara'da eğitim alırken, sanal olarak İstanbul trafiğinde araç kullanılabilir.
- * Güvenlik: Acemice yapılan hataların sonucunda kullanıcı, yolcular veya yayalar

yaralanmaz veya yaşamlarını kaybetmezler.

- * Kullanıcının gözlenmesi: Bir kaç kullanımdan sonra tecrübeli bir eğitmen, aday kullanıcının yeteneklerini kavrayabilir, sistematik hatalarını giderebilir, zayıf yönlerini ikaz edebilir ve eleme yapılması gerekiyorsa potansiyel olarak daha iyi olanları seçebilir.
- * Çabuk Değişim: Araçta yeni bir modele geçiş, simülatorün modülerliğine bağlı olarak oldukça hızlı olarak yapılabilir. Mesela bazı uçuş simülatorlerinde portatif kokpit rahatlıkla değiştirilmekte ve yeni aracın uçuş dinamikleri basit olarak yazılım ile yeni araca göre değiştirilebilmektedir.
- * Müşterek Eğitim: Farklı araçlara ait çok sayıda simülator uygun bir altyapı ile birbirine bağlanırsa pratikte gerçekleştirilmesi çok zor olan müşterek eğitimler yapılabilir. Mesela farklı bir şehirdeki onlarca tank simülatorü, yine farklı bir şehirdeki helikopterler ve uçaklar ile düşmana ait topraklarda müşterek hareket gerçekleştirebilir.

Türkiye'de simülator kullanımını eğlence sektörü açısından incelediğimiz zaman genel olarak oyunlar etrafında döndüğünü görürüz. Bu alanda eğlence mekanlarında kullanılan hareketli platformlar oldukça az sayıdadır. Eğitim amaçlı simülator kullanımını incelediğimizde Silahlı Kuvvetlerdeki kullanımın sivil sektöre göre daha yoğun olduğunu gözlemleyebiliriz. Bu sonuç zaten sınırlı sayıda olan simülator üreticisi yerli firmaların özellikle askeri simülatorlere yönelmesine neden olmuştur. Şu an için simülatorler konusunda etkin faaliyette bulunan şirket sayısı iki haneli rakamlara bile çıkamamakta olup büyük çoğunluğu savunma sanayine yakınlık nedeniyle genelde Ankara'da bulunmaktadır. Çok az sayıda firma sivil sektöre yönelik araç simülatorleri konusunda başarılı çalışmalar yapmaktadır. Bir kaç yıllık yakın zaman içerisinde de bazı yerli firmaların yurtdışına yönelik ortak ya da bağımsız çözümleri bu sektörde umut veren başarı hikayeleri olarak anons edilmiştir.

Kimi zaman bir bilgisayar oyunu, kimi zaman bir eğlence aracı, kimi zaman ise ciddi bir eğitim aracı olarak karşımıza çıkan simülatorler, teknolojik yaşamın bir parçası olmaya başladı.

Simülasyon Simülatörler

Önemli bir bilgisayar uygulama alanı olan simülasyon, yurtdışında yerini ülkemizden daha hızla almış gibi gözükmektedir.

Günümüz bilgisayarlarının işlem gücünün artması, vaktiyle hayal bile edilemeyecek işlerin artık yapılabilmesine olanak sağlamıştır. Buna multimedya konusundaki gelişmeler de eklendiği zaman, etkileri kişilerin hayal dünyasının sınırlarını genişleten boyutlara varmıştır. Önemli bir bilgisayar uygulama alanı olan simülasyon yurtdışında yerini ülkemizden daha hızla almış gibi gözükmektedir. Nedenleri çeşitli olan bu konun öncelikle aktüel yönüne bakmak ve daha sonra da teknik yapısını incelemek yerinde olacaktır.

Bu anlamda bu konuda uzman sayılan bir kişi ile sohbet sırasında alınan notları biraraya getirerek öncelikle güncel olan bu konuyu teknik olmayan taraftan incelenmesinde yarar görülmüştür.

Kimi zaman bir bilgisayar oyunu, kimi zaman bir eğlence aracı, kimi zaman ise ciddi bir eğitim aracı olarak karşımıza çıkan simülatörler, teknolojik yaşamın bir parçası olmaya başladı. Baş döndürücü bir hızla gelişen simülatör endüstrisi, gerçeğinin bire bir kopyası etkileşimli kokpitler, olası tüm hareketleri hissettiren platformlar ve neredeyse gerçek dedirtecek detayda görüntüler sunmaktadır. Simülatörlerin temel kullanım alanları olarak askeri ve sivil araç kullanım eğitimi, eğlence sektörü, tıbbi uygulamalar ve mühendislik uygulamaları sayılabilir.

En temel ve ucuz simülatörler olarak sayabileceğimiz bilgisayar oyunları sektörün mali kısmında önemli bir paya sahiptir. Bu alandaki bazı uygulamalar görsel kalite, kullandığı gerçeklik, kullanılan fizik ve matematik kütüphanelerinin sonuçlarının doğruluğu açısından oldukça pahalı sistemlerle

yarışır hale gelmiştir. Bu oyunlar için özel olarak üretilen titreşimli direksiyonlar, uçuş kumandaları, fonksiyonel oyun çubukları veya sanal gerçeklik kaskları bu ürünleri gerçekliğe kadar yaklaştırmıştır ki raflardan uçuş simülatörü olarak aldığımız bir oyun anda dünyanın bir başka ucunda gerçek pilotaj eğitiminin bir parçası olarak kullanılıyor bile olabilir. Bir zamanlar sadece şanslı jet pilotlarının tecrübe edebildiği hareketli platformlara artık eğlence mekanlarında binilebilmektedir. Mesela 3 boyutlu filmler temsili aracın hareketini birebir hissettirmekte ve aynı zamanda 3 boyutlu gözlükler aracılığı ile de görsel bir şölen sunmaktadır. Günümüzde simülatörlerin en etkin kullanıldığı alan eğitimidir.

Pahalı ve karmaşık askeri sistemlerin eğitimi simülatör sektörünün gelişimindeki temel güdüdür. Kimi zaman fiyatı on milyon dolarlarla ifade edilen, sınırlı bir ömrü olan, bakım ve işletim masrafları önemli bir rakama ulaşan sistemlerin uzman olmayan ellere teslim edilmesi tabi ki akıllıca bir davranış değildir. Bu noktada simülatörler bir can kurtarıcı görevi görürler. Ayrıca bazı konularda ne kadar bonkör davranılırsa davranılırsa simülatör eğitiminin başka bir alternatifi yoktur ki buna örnek olarak ilk defa gerçekleştirilen uzay görevlerini verebiliriz.

Simülatörlerin tarihini binlerce yıl önceki tahta kılıç eğitimine kadar kadar götürmek mümkündür. Ancak modern simülatörlerin başlangıcı olarak 1930 yılı kabul edilebilir. Edward Link, 1930 yılında, babasının org atölyesinde ilk uçuş simülatörünü yapmış ve bu ürüne patent almıştır. Bu alet Amerikan Ordusu Kara Havacılık biriminde acemi eğitiminde kullanılmıştır. Aynı kişi 1949

(*) Vestel Savunma Sanayi A.Ş. Genel Müd. Yrd.

Yeni Dönemde de Sizlerle Birlikteyiz

Önemli bir hedef koymuştuk önümüze; “Ülkemiz yönetimine yön ve ufuk vermek”. Bu hedef çerçevesinde önemli adımlar atılmış durumda. Artık, birlikte yaptığımız çalışmalar hem ülke içerisinde hem de ülke dışında kaynak olarak kullanılmaktadır.

Sevgili arkadaşlar merhaba,

Hatırlar mısınız? Sizlerle olan birlikteliklerimizde ve birlikte üretmek üzere yaptığımız çağrılarımızda zorlukların olduğundan, sabırla ve inatla bunların üstesinden gelmeye çalışacağımızdan bahsediyorduk. Sanırım, oldukça yol aldık hep birlikte, öğrenerek ve paylaşarak. Önemli bir hedef koymuştuk önümüze; “Ülkemiz yönetimine yön ve ufuk vermek”. Bu hedef çerçevesinde önemli adımlar atılmış durumda. Artık, birlikte yaptığımız çalışmalar hem ülke

içerisinde hem de ülke dışında kaynak olarak kullanılmaktadır. Açıkçası gururlanmamak elde değil. Biz TBD Kamu-BİB olarak sizlerin özverili katkılarınızı alarak ülkemiz yararına daha bir çok çalışma yapmak üzere kurguladık gelecekteki misyonumuzu. Bu dönem itibarıyla yeniden yapılanmaya yöneldik. Aramıza yeni arkadaşlarımız katıldı. Daha önce bizimle birlikte olarak altı yıl boyunca önemli katkılar veren arkadaşlarımıza şükranlarımızı sunmak istiyoruz. Bu arkadaşlarımız üstlendikleri yeni görevler itibarıyla katkılarını farklı biçimlerde vermeye devam edeceklerdir. Organizasyonel olarak yaşadığımız bu değişimlerin yanısıra çalışma biçimimizi de daha verimli hale getirmenin alt yapı çalışmalarını yapmaktayız. Yakın bir süre sonra bunları sizlerle paylaşacağız.

Bu dönemde de oldukça önemli görevler üstlendi TBD Kamu-BİB. Büyük bir gururla ifade edelim ki, sizlerin sayesinde oluşan bu güvenle “II. Türkiye Bilişim Şurası” “e-Türkiye” çalışma grubunun moderatörlüğü yine TBD’ye dolayısıyla Kamu-BİB’e verilmiştir. Bu çalışmalar yine yoğun katılımcı desteği ile ve inanılmaz özverili tutumlarla beklenen nitelikte devam etmektedir. Tüm kesimlerden inanılmaz beğeni alan “e-Devlet Servisleri” etkinliği yine bunca yılın birikimiyle gerçekleştirilmiştir. Katkısı olan tüm arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz. Bundan sonra da bu katkılarının artarak devam edeceğine olan inancımız tamdır.

Böylesine yoğun geçen çalışmalar içerisinde, yıllardır özlemle beklenir hale gelen TBD Kamu-BİB etkinliğini unutamazdık ve unutmadık. Sevgili arkadaşlar, önemli engeller olmazsa, 27-30 Mayıs 2004 tarihleri arasında “Kamu Bilişim Platformu VI” toplantımızı KKTC Girne’de yapacağız. Bu seçimimizin KKTC’ne katkısı olursa da gururlanacağız. Yine “e-Devlet” konuşacağız yoğun olarak.

Bilişim Şurası’nın sonuçlarını tartışacağız hep birlikte. Alternatifler oluşturmaya, ikinci-üçüncü eylem planları hazırlamaya çalışacağız.

Biz, sizlerle birlikte, gelişmiş ülkelerde oluşmuş Sivil toplum Örgütü (STÖ) bilincini ve etkinliğini, sektörümüz adına ülkemizde de oluşturmaya kararlıyız. Verimsizliği oluşturan her türlü uygulamanın karşısında durmaya kararlıyız. Bu tür hataların düzeltilmesi için sabırla ve kararlılıkla baskı unsuru olmaya devam edeceğiz. Katkılarınızı esirgemeyin lütfen.

Yaptıklarımızın ve yapacaklarımızın tümü, ülkemizin geleceği için.

Bu dönemde de oldukça önemli görevler üstlendi TBD Kamu-BİB. Büyük bir gururla ifade edelim ki, sizlerin sayesinde oluşan bu güvenle “II. Türkiye Bilişim Şurası” “e-Türkiye” Çalışma Grubunun moderatörlüğü yine TBD’ye, dolayısıyla Kamu-BİB’e verilmiştir.

(*) TBD Kamu-BİB Başkanı

Sağlık Bilişiminde Önemli Bir Etkinlik: Tıp Bilişimi Güz Okulu

Güz Okulu'nun öncelikli amacı, Türkiye'de tıp bilişimi alanında çalışan ve çalışmak isteyen kişilere tıp bilişimi konusunda genel bir perspektif sunmak ve son gelişmeleri iletmektir.

Tıp Bilişimi Derneği ve Akdeniz Üniversitesi'nin ortak çalışması ile 6-10 Ekim 2003 tarihleri arasında Antalya'da Tıp Bilişimi Güz Okulu düzenledi. Güz Okuluna Tepe Teknoloji, Oracle Türkiye, Siemens Business Services, Siemens, Birim Bilgi İşlem ve Microsoft Türkiye, destekleyiciliğinde, Türkiye Bilişim Derneği ile TC Sağlık Bakanlığının kurumsal desteği ile yapıldı. Akademik sunuların yanı sıra destekleyici firmalar da program içerisinde kendi ürünlerini çalışma alanlarını tanıtmaya fırsatı buldular.

Güz Okulu'nun öncelikli amacı, Türkiye'de tıp bilişimi alanında çalışan ve çalışmak isteyen kişilere tıp bilişimi konusunda genel bir perspektif sunmak ve son gelişmeleri iletmektir. Toplantılara 50 kişi katılımcı ve yaklaşık 20 konuşmacı katıldı. Bunların yaklaşık %40'ı hekim ve diğer sağlık personelinden, %40'ı bilişim teknolojileri alanında çalışan, %20'si de yönetim ve ekonomi ile ilgili alanlardan dı.

Güz Okulu başkanı Prof. Dr. Osman Saka ve Tıp Bilişimi Derneği başkanı Prof. Dr. Oğuz Söylemezoğlu'nun açılış konuşmalarının ardından oturumlara başlandı. Birinci gün konuşmalarında tıp bilişimi disiplininin ne olduğu ve sağlık sektörünün geleceğindeki önemi konuşuldu. Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyoistatistik ve Tıp Bilişimi Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Osman Saka tıp bilişiminin tanımını, diğer bilimlerle ilişkisini ve ana çalışma alanlarını anlattı. Daha sonra, uzun yıllardır yurt dışında tıp bilişimi alanında çalışmakta olan Erdal Musoğlu sağlık bilişiminin önemini, uygulama alanlarını ve geleceğini dünyadan örnekler vererek sundu. Hacettepe Üniversitesi'nden Prof. Dr. Mustafa Özmen konuşmasında ise yönetici gözüyle hastane bilgi yönetimi, hastanedeki süreçler anlattı, süreç ve bilgi yönetiminin önemi

Hacettepe Hastaneleri'nden örnekler vererek sundu. Daha sonra Sağlık Bakanlığı'ndan Dr. Nihat Yurt sağlık örgütündeki bilgi üretiminde bilişim teknolojilerinin rolü ve önemini anlattı, e-sağlık ve e-avrupa projeleri konusunda katılımcıları bilgilendirdi. Yurt konuşmasında Türkiye Sağlık Bilgi Sistemi ve beklenen faydaları hakkında bilgi verdi.

İkinci gün, sağlık, tıp, sağlıklı veri ve hastane sistemleri üzerinde duruldu. Dr. Hakan Gülkesen sağlıkta temel kavramlar konusunu görsel slaytlarla zenginleştirilmiş sunusunda tarihsel süreç içinde sağlık, hastalık, tıp kavramları irdelendi. Bunun ardından Dr. Nihal Dizdar klinik tıp bilimlerine giriş adlı sunumunu yaptı, tıp bilimlerinin nasıl sınıflandırıldığı anlattı. Doç. Dr. Nazife Baykal veritabanları ve veri madenciliği konusunu sundu. Teknik detayları ile bir ders formatında önce veritabanları, veritabanı yönetim sistemleri, veri ambarları, daha sonra da veri madenciliği, kullanım nedenleri, belli başlı veri madenciliği tekniklerini sundu. Prof. Dr. Osman Saka bilgi yönetimi ve istatistiksel değerlendirme yöntemlerinin bilgi yönetiminde kullanımları üzerinde durdu. Prof. Dr. Saka sunusunda istatistiksel değerlendirme yöntemleri ve kullanım sırasında yapılabilecek hatalara da değindi. Dr. Mehmet Yardımsever de hastane bilgi sistemleri ve mimarileri konusunu anlattı. Hastane bilgi sistemlerinin tanımlandığı sunuda Akdeniz Üniversitesi Hastanesindeki uygulamalardan, kullanılan yazılım ve donanımlar hakkında bilgi verildi.

Üçüncü gün, Dr. Uğur Bilge sağlık bilişiminde yeni yaklaşımlar konulu sunumunda ileri veri madenciliği ve simülasyon konularını anlattı. Modern veri madenciliği tekniklerini kapsayan sunuda yapay sinir ağları, genetik algoritmalar, bulanık mantık ve etmen temelli kompleks simülasyon teknikleri hakkında bilgi verildi.

(*) Dr., Akdeniz Üniversitesi

Bu sunuyu Tepe Teknoloji grubundan Erdal Özkazanç'ın radyolojide görüntüleme ve iletişim standartları konuşması izledi, özellikle DICOM standartları üzerinde duran Özkazanç doğru standartlaşmanın önemi ve gereğinin altı çizdi. Daha sonra Erdal Musoğlu elektronik sağlık kaydı, önemi ve teknik seçeneklerini anlattı. Elektronik hasta kayıtları ve sağlıkta bilgi standartları üzerinde durdu. Bu konuşmalardan sonra Akdeniz Üniversitesi Hastanesine bir gezi düzenlendi ve Hastane Bilişim Sistemi uygulamaları yerinde görüldü. Birim Bilgi İşlem'den Önder Göktürk hastane bilgisayar ağları ve altyapıları konusunda bilgi verdi.

Dördüncü gün, daha çok sağlık bilişiminin teknik yanları üzerinde duruldu. Yrd. Doç. Dr. Erkan Mumcuoğlu görüntü analizi konusunu işledi. Bu sunuda görüntü analizinin teknik yanları, kullanımdaki beyin tarama aygıtları ve yazılımları da örnekleriyle tanıtıldı. Bülent Kunaç ise sağlıkta bilgi standartları üzerinde durdu. Dr. Emre Sezgin kodlama ve sınıflandırma sistemlerini anlattı. Tıpta kodlama ve standartların tartışıldığı sunuda kullanılan standartlar ICD-10 ve onun Türkçe'si UHS-10 tanıtıldı, hatalık ve ilaçta ve ortak kod ve terim kullanma gerekliliği anlatıldı. Dr. Tolga Turgay günümüzde gitgide önem kazanan güvenlik, güvenilirlik ve mahremiyet konularını anlattı. Bireysel ve mahrem alanların da tartışıldığı sunuda mahremiyet konusunda ülkemizde ve dünyadaki güncel olaylara da değinildi. Doç. Dr. Nazife Baykal ise bilgisayar ortamında

güvenlik ve şifreleme yöntemlerinin teknik yanlarını anlattı. Hızla gelişmekte olan bir alan olan bilgi şifreleme sistemlerinin evrimi basit paroladan başlayarak günümüzün ileri teknoloji gerektiren şifreleme sistemlerine kadar özetlendi. Doç. Dr. Soner Yıldırım sağlık eğitiminde bilişim teknolojilerinin kullanımı konusunu anlattı. Dr. Yıldırım çağdaş insanın bilgi teknolojileri ile ilişkisini, bunun yüksek öğretimde yarattığı yeni gereksinimleri ve özellikle tıp eğitiminde bilişim teknolojileri eğitiminin nasıl olması gerektiğini tartıştı.

Beşinci ve son, gün Dr. Tolga Turgay sağlıkta internet uygulamalarını sundu. İnternet'i teknolojik ve sosyal bir olgu olarak ele alan Dr. Turgay profesyonel ve tüketici gözü ile e-sağlık konusunu anlattı, önümüzdeki risk ve fırsatlara değindi. Daha sonra Dr. Hakan Gülkesen günümüzde ve gelecekteki teletıp uygulamalarını anlattı. Tıp ve sağlık hizmetlerini bilgi teknolojileri kullanarak uzak yerlere ulaştırmak şeklinde özetlenebilecek olan teletıp ve telesağlık hızla gelişmekte olan bir alan. Dr. Gülkesen standartlar, alt yapı gereksinimleri ve gelecek uygulamalar konusunda katılımcıları bilgilendirdi. Hacettepe Üniversitesi'nden Prof. Dr. Ergun Karaağaoğlu tıpta karar verme konulu sunusunda istatistiğin karar verme sürecindeki kullanımını anlattı. Yine güncel olan konulardan sağlıkta bilişim etiği konusu da Dr. Gözde Dedeoğlu'nun sunusunda tartışıldı. Felsefenin bir kolu olan etik günümüzde en çok tıpla ilgili gelişmelerle gündeme gelmekte, Dr. Dedeoğlu verdiği referanslarla da tıp bilişimi

mesleki ahlak ilkeleri konusunda da katılımcıları aydınlattı. Sağlıkta bilişim teknolojilerinin verimlilik ve maliyete ve etkileri konusu ise Acıbadem Hastaneleri Genel Koordinatörü Prof. Dr. Metin Çakmakçı tarafından anlatıldı. Prof. Çakmakçı klinik kalite kriterleri ve kılavuzların önemi ve gerekliliğini anlattı, tıbbi hataları çeşitli örnekleri ve istatistikleri ile sundu. Son konuşmacı olarak Prof. Dr. Osman Saka sağlık alanında bilişimsizlik maliyetini çarpıcı örnekleriyle sundu, sunu katılımcıların büyük ilgisini topladı.

Ülkemizde Tıp Bilişiminin şekillenmesine büyük bir katkısı olan bu etkinlikte; beş günlük yoğun bir program içerisinde tıp, sağlık, veri, bilgi, bilişim ve tıp bilişimi konularında sunular yapıldı, görüşler tartışıldı. Seçilen konul, konuşmacılar ve içerik yönünden beğeni toplayan Güz Okulunun belki de en önemli katkısı daha şimdiden Tıp Bilişiminin, daha geniş bir şemsiye kavram olan Sağlık Bilişiminin bir parçası olduğu ve sağlık kalitemizin artırılması için bu alanda yoğun bir çaba harcanmasının gerekliliği ortak görüşünün kabul edilmesiydi. Önümüzdeki yıllarda benzerlerini yapma dilekleri ile Güz Okulu sona erdi.

Ülkemizde Tıp

Bilişiminin

şekillenmesine büyük

bir katkısı olan bu

etkinlikte; beş günlük

yoğun bir program

içerisinde tıp, sağlık,

veri, bilgi, bilişim ve

tıp bilişimi konularında

sunular yapıldı,

görüşler tartışıldı.

Ücretsiz Destek

Aldığınız her masaüstü* Microsoft ürünü için tam 3 yıl boyunca telefon ve internetten ücretsiz ve sınırsız online teknik destek veriyoruz!

> Ücretsiz Donanım Bağımsız Ürün Desteği > Ücretsiz Virüs Desteği > Ücretsiz Güvenlik Açığı Desteği
> Ücretsiz Newsgroup Desteği > Ücretsiz Online İnternet Desteği

* Windows istemci işletim sistemi ve Office ürün ailesini kapsamaktadır. Sunucu ve yazılım geliştirme ürünleri kapsam dışıdır.

Tüm sorularınız ve detaylı bilgi için: > Microsoft İletişim Hattı: (212) 33 66 999 > <http://support.microsoft.com>

Microsoft®